

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

BANKŲ PRIEŽIŪRA

Priežiūros žinynas

BANKENTOEZICHT

2024 m. sausio mėn.

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZIBA

BANKŲ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ

BANKOVÝ DOHL'AD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Turinys

Priežiūros žinyno paskirtis	3
Įvadas	3
1 Bendro priežiūros mechanizmo veikimas	5
1.1 BPM organizacinė struktūra	5
1.2 BPM veikimo struktūra	7
1.3 BPM sprendimų priėmimas	14
1.4 Bendradarbiavimas su kitomis įstaigomis ir institucijomis	28
2 Priežiūros ciklas	41
2.1 Priežiūros prioritetai ir strateginis planavimas	42
2.2 Politikos, metodikos, ekspertų grupių, horizontaliosios veiklos ir priežiūros operacijų rengimas	44
2.3 Kasdienė priežiūra	45
2.4 Bankų priežiūros stiprinimas: priežiūros prioritetų nustatymas ir antrasis kontrolės lygmuo	46
3 Visų prižiūrimų subjektų priežiūra	48
3.1 Prašymai, susiję su veiklos leidimais, siūlomais kvalifikuotojo akcijų paketo įsigijimais ir veiklos išplėtimu	48
3.2 Įstaigų svarbos vertinimas	58
3.3 Patronuojančiųjų (mišrią veiklą vykdančių) finansų kontroliuojančiųjų bendrovių patvirtinimas	60
3.4 Priežiūros duomenų rinkimas	62
4 Svarbių įstaigų priežiūra	68
4.1 Veiklos planas	68
4.2 Rizikos analizė pagrindinėms rizikoms ir pažeidžiamumo sritims nustatyti ir įvertinti	69
4.3 Valdymo organų narių tinkamumo vertinimas (kompetencijos ir tinkamumo vertinimas)	72
4.4 Nuolatinės priežiūros vykdymas	77

4.5	Priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesas	80
4.6	Nuolatinė vidaus modelių stebėseną	89
4.7	Patikrinimai vietoje	90
4.8	<i>Ad hoc</i> prašymų, pranešimų ir paraiškų vertinimas	90
4.9	Krizių prevencija ir valdymas	96
4.10	Priežiūros priemonės, vykdymo užtikrinimo priemonės ir sankcijos	100
4.11	Institucinių užtikrinimo sistemų tinkamumo įvertinimas ir stebėseną	106
5	Mažiau svarbių įstaigų priežiūra	107
5.1	Stebėseną	107
1 intarpas	MSĮ klasifikavimo sistema	109
2 intarpas	Gairės dėl NKI taikomų pranešimo reikalavimų	109

Priežiūros žinyno paskirtis

Priežiūros žinyne aprašyta Bendro priežiūros mechanizmo (BPM) organizacinė struktūra, euro zonos bankų priežiūros metodai, procesai ir procedūros. Jame taip pat paaiškinta, kaip BPM institucijos bendradarbiauja su kitomis, platesnės institucinės sistemos institucijomis.

Žinyne iš pradžių aprašyta, kaip BPM sudarytas ir kaip vykdomi jam pavesti priežiūros uždaviniai, po to išsamiau aptarta, kaip priežiūra vykdoma praktiškai.

Šis dokumentas nėra teisiškai privalomas, jame nenustatyta naujų norminių reikalavimų ir jis jokių būdu nepakeičia atitinkamų taikytinų ES teisės aktų reikalavimų. Žinyne išdėstyta, kokios metodikos laikomasi vykdant BPM pavestus priežiūros uždavinius. Jeigu tam tikrais atvejais yra pateisinamų aplinkybių ir pakankamas pagrindas, BPM gali nukrypti nuo bendros šiame žinyne aprašytos politikos. Nusprendus nukrypti nuo šios politikos privaloma laikytis bendrųjų ES teisės aktuose nustatytų principų, visų pirma, vienodo požiūrio, proporcingumo ir prižiūrimų subjektų teisėtų lūkesčių. Tokia tvarka atitinka nusistovėjusią Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką, pagal kurią vidaus gairės (būtent toks yra šis žinynas) yra apibrėžiamos kaip elgesio taisyklės, nuo kurių ES institucijos pateisinamais atvejais gali nukrypti. Pavyzdžiui, 2005 m. birželio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo sujungtose bylose C-189/02 P, C-202/02 P, nuo C-205/02 P iki C-208/02 P ir C-213/02 P 209 punkte¹ nustatyta: „Dėl administracijos priimtų vidaus priemonių Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad nors jos negali būti kvalifikuojamos kaip teisės norma, kurios administracija turi paisyti bet kuriuo atveju, vis dėlto jos nustato elgesio taisyklę, nurodančią administracijos praktiką, nuo kurios tam tikru atveju ji negali nukrypti nenurodydama priežasčių, atitinkančių vienodo požiūrio principą. Todėl tokios priemonės yra visuotinai taikomo pobūdžio aktai, kurių neteisėtumu suinteresuoti pareigūnai ir kiti tarnautojai gali remtis, pagrįsdami ieškinį dėl jų pagrindu priimtų individualių sprendimų.“

Vadovaudamasis savo skaidrumo politika Europos Centrinis Bankas (ECB) parengė šį žinyną padedamas nacionalinių kompetentingų institucijų (NKI) ir jį pirmą kartą paskelbė 2018 m. kovo mėn. Šiame atnaujintame žinyne, paskelbtame 2024 m. sausio mėn., pateikiama naujausia informacija apie Europos bankų priežiūrą, be kita ko, susijusi su 2020 m. įvykusia ECB Bankų priežiūros tarnybos reorganizacija. Atnaujintas žinynas pakeičia 2014 m. Bankų priežiūros vadovą.

Įvadas

Europos bankų sąjungos pagrindą sudaro šie trys ramsčiai: i) BPM, kuris atsakingas už kredito įstaigų ir bankų sektoriaus priežiūrą, ii) bendras pertvarkymo mechanizmas, kurį sudaro Bendra pertvarkymo valdyba ir Bendras neperspektyvių

¹ *Dansk Rørindustri prieš Komisiją*, C-189/02 P (Sujungtos bylos C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P, C-206/02 P, C-207/02 P, C-208/02 P, C-213/02 P), ECLI:EU:C:2005:408.

kredito įstaigų pertvarkymo fondas, ir iii) Europos indėlių draudimo sistema, kuri dar buvo kuriama rengiant šį žinyną. Pagrindiniai visų trijų ramsčių principai išdėstyti visoms ES šalims taikomame Bendrame taisyklių sąvade.

Europos bankų priežiūros tikslas – padėti didinti kredito įstaigų saugumą ir patikimumą bei finansų sistemos stabilumą užtikrinant, kad visoje euro zonoje vykdoma bankų priežiūra atitiktų aukštus standartus ir būtų nuosekliai taikoma visiems bankams.

Bendrame priežiūros mechanizme – jį sudaro ECB ir NKI – ECB vykdo jam pavestus priežiūros uždavinius ir kartu yra pagrindinė už šį mechanizmą atsakinga institucija. Tokia BPM struktūra suteikia galimybę visoje euro zonoje vykdyti griežtą ir nuosekliai visų prižiūrimų subjektų priežiūrą ir kartu kuo geriau išnaudoti nacionalinių priežiūros institucijų patirtį ir žinias apie vietos specifiką.

Atsižvelgdamos į Europos Sąjungos teisės aktų leidėjo ECB pavestus vykdyti uždavinius, priežiūros institucijos apibrėžė Europos bankų priežiūros misiją ir nustatė vykdomos priežiūros principus.

BPM priežiūros institucijos savo darbe visada turėtų vadovautis [BPM misija](#), [BPM strateginiais tikslais](#) ir [BPM organizaciniais principais](#).

1 Bendro priežiūros mechanizmo veikimas

1.1 BPM organizacinė struktūra

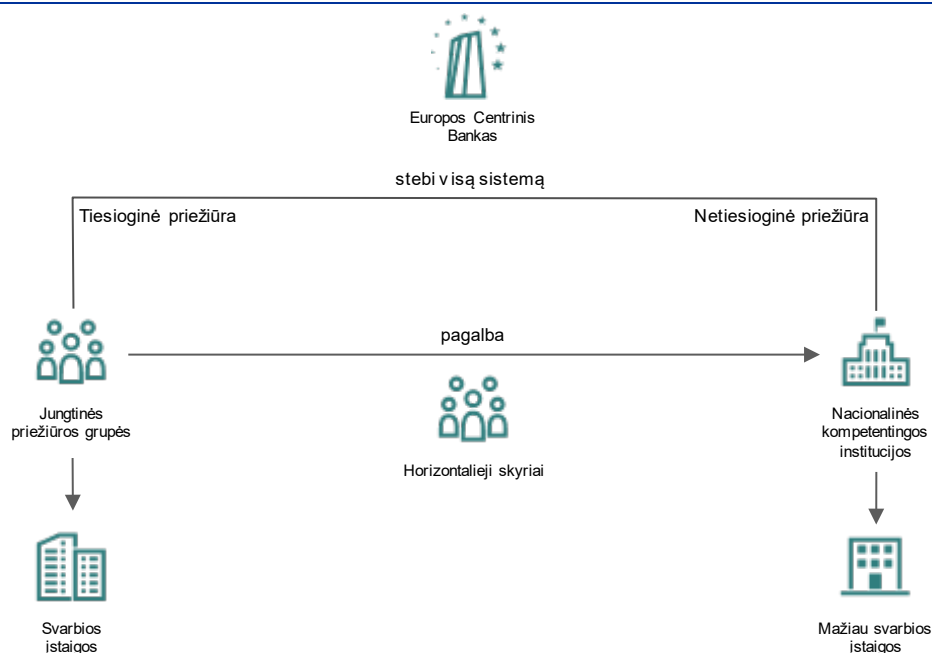
1.1.1 Uždavinių paskirstymas tarp ECB ir NKI

BPM reglamento 6, 14 ir 15 straipsniai

ECB, bendradarbiaudamas su NKI, yra atsakingas už bankų priežiūrą dalyvaujančiose valstybėse narėse. Siekiant užtikrinti priežiūros efektyvumą, atitinkamos priežiūros funkcijos ir atsakomybės sritys ECB ir nacionalinėms kompetentingoms institucijoms paskirstytos pagal prižiūrimų subjektų svarbą. Visiems BPM prižiūrimiems subjektams taikoma bendra priežiūros metodika.

1 paveikslas

Uždavinių paskirstymas BPM

Bendrame priežiūros mechanizme ECB, padedamas NKI, tiesiogiai prižiūri visas prie svarbių įstaigų (SĮ) priskirtas įstaigas. NKI vykdo tiesioginę mažiau svarbių įstaigų (MSĮ) priežiūrą, o ECB – šios priežiūros stebėseną. Tam tikromis sąlygomis ECB gali perimti ir MSĮ tiesioginę priežiūrą. [SĮ ir MSĮ sąrašas](#) skelbiamas ECB Bankų priežiūros tarnybos interneto svetainėje ir yra reguliariai atnaujinamas.

BPM taip pat dalyvauja vykdant tarpvalstybinių įstaigų ir grupių priežiūrą (priežiūros institucijų kolegijose atlieka buveinės šalies arba priimančiosios šalies priežiūros institucijos funkcijas).

Atlikdamas bankų priežiūros institucijos funkcijas BPM dalyvauja vykdant papildomą finansinių konglomeratų priežiūrą.

BPM priežiūros sprendimus rengia Priežiūros valdyba, kurią sudaro ECB ir NKI atstovai, o juos priima Valdančioji taryba šiame žinyne toliau aprašyta neprieštaravimo tvarka (žr. 1.3.1 skirsnį).

1.1.2 Atskaitomybė

[BPM reglamento 20 ir 21 straipsniai](#)

[ECB sprendimas dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Centrinio Banko dokumentais \(ECB/2004/3\)](#)

[ECB sprendimas dėl galimybės visuomenei susipažinti su nacionalinių kompetentingų institucijų turimais ECB dokumentais \(ECB/2015/16\)](#)

[Gairės, kuriomis nustatomi Bendro priežiūros mechanizmo etikos kodekso principai \(ECB/2021/50\) \(nauja redakcija\)](#)

[ECB Aukšto lygio tarnautojų elgesio kodeksas](#)

Atskaitomybė būtina, siekiant užtikrinti priežiūros sprendimų skaidrumą, legitimumą ir nepriklausomumą. ECB yra atsakingas už tai, kaip vykdo jam pavestus priežiūros uždavinius. Sprendimus, kurie yra tiesiogiai susiję su konkrečiomis įstaigomis, vidaus peržiūros tvarka gali peržiūrėti [Administracinė peržiūros valdyba](#). ECB sprendimus galima skųsti Europos Sąjungos [Teisingumo Teismui](#), o NKI sprendimus dėl MSĮ – nacionaliniams teismams. ECB taip pat atskaitingas [Europos Parlamentui](#), kuris atstovauja ES piliečiams, ir [ES Tarybai](#). Be to, ECB turi konkrečių atskaitomybės įsipareigojimų nacionaliniams parlamentams, susijusių su jo vykdoma priežiūros veikla. Yra keli pagrindiniai ECB politinės atskaitomybės kanalai:

1. Priežiūros valdybos pirmininkas dalyvauja Europos Parlamento ir Euro grupės reguliariai rengiamuose klausimuose ir *ad hoc* pasitarimuose. Nacionaliniai parlamentai taip pat gali kviešti atvykti ne tik atitinkamos NKI atstovą, bet ir Priežiūros valdybos pirmininką arba kitą narį.
2. ECB teikia Europos Parlamento Ekonomikos ir pinigų politikos komitetui visų Priežiūros valdybos posėdžių protokolus, įskaitant išsamius ir prasmingus Priežiūros valdybos diskusijų aprašymus ir priimtų sprendimų sąrašus su paaiškinimais.
3. Europos Parlamento ir Euro grupės nariai gali raštu pateikti klausimus Priežiūros valdybos pirmininkui. Atsakymai skelbiami ECB Bankų priežiūros tarnybos interneto svetainėje. Nacionaliniai parlamentai, jiems kilus klausimų ar turint pastabų, taip pat gali prašyti ECB į juos atsakyti.
4. ECB teikia Europos Parlamentui, ES Tarybai, Euro grupei, Europos Komisijai ir dalyvaujančių valstybių narių nacionaliniams parlamentams viešai skelbiamas [metų ataskaitas](#) apie jam pavestų priežiūros uždavinių vykdymą.

ECB atskaitomybės sistema išsamiau išdėstyta BPM reglamente, Europos Parlamento ir ECB [tarpinstituciniame susitarime](#) bei ES Tarybos ir ECB [susitarimo memorandume](#). 2019 m. šį dokumentų sąrašą papildė ECB ir Audito Rūmų [susitarimo memorandumas](#).

Taip pat pažymėtina, kad Europos Komisija, kuri stebi galimą BPM reglamento taikymo poveikį sklandžiam vidaus rinkos veikimui, kas trejus metus skelbia [BPM reglamento taikymo ataskaitą](#). Europos Audito Rūmai yra įgalioti tikrinti ECB valdymo veiklos efektyvumą (žr. 1.4.7 skirsnį), o Tarptautinis valiutos fondas (TVF) atlieka

reguliaris peržiūras pagal Finansų sektoriaus įvertinimo programą (FSĮP) (žr. 1.4.8 skirsnį).

Priežiūros valdybos nariai kasmet deklaruoja savo [interesus](#). Šiose deklaracijose pateikiama informacija apie jų ankstesnę profesinę veiklą, privačią veiklą, oficialius įgaliojimus ir finansinius interesus, taip pat apie bet kokią jų sutuoktinio ar partnerio atlygintą profesinę veiklą, dėl kurios gali kilti abejonių dėl interesų konflikto.

1.2 BPM veikimo struktūra

1.2.1 ECB Bankų priežiūros tarnybos organizacinė struktūra

Funkcijų atskyrimo principas

BPM reglamento 25 straipsnis
ECB sprendimas dėl ECB pinigų politikos ir priežiūros funkcijų atskyrimo įgyvendinimo (ECB/2014/39)

Reaguodami į finansų krizę, ES Taryba ir Europos Parlamentas pavedė ECB vykdyti tam tikrus priežiūros uždavinius. Be šių uždavinių ECB toliau vykdo pinigų politikos funkcijas. Kad ECB vykdamas pinigų politikos ir priežiūros funkcijas nekiltų interesų konfliktų, ECB privalo užtikrinti, kad šios funkcijos būtų atskirtos ir kad kiekviena funkcija būtų vykdoma laikantis nustatytų jos tikslų.

ECB turi nepriklausomą [Priežiūros valdybą](#), kuri teikia priežiūros sprendimų projektus [Valdančiajai tarybai](#). Valdančioji taryba gali priimti siūlomus sprendimus arba jiems prieštarauti, tačiau iš esmės negali jų keisti. Be to, su priežiūra susiję klausimai Valdančiojoje taryboje svarstomi pagal atskiras darbotvarkes atskiruose posėdžiuose, tad yra griežtai atskirti nuo kitų ECB funkcijų.

Funkcijų atskyrimo principas užtikrinamas ir taisyklėmis dėl keitimosi informacija tarp šias dvi funkcijas atliekančių ECB padalinių. Kad tam tikra konfidenciali informacija galėtų būti perduodama iš vieno padalinio į kitą, būtinas [Vykdamosios valdybos](#) pritarimas. Konfidencialiais neapdorotais duomenimis galima dalytis pateikus prašymą ir vadovaujantis principu „būtina žinoti“. ECB pinigų politikos padaliniai neturėtų atskleisti konfidencialios informacijos su vertinimais ar politikos rekomendacijomis kitiems padaliniams, išskyrus atvejus, kai to prašoma ir galioja principas „reikia žinoti“.

Atskyrimas darbuotojų lygmeniu užtikrinamas padalijus skirtingus bankų priežiūros elementus šešioms generaliniams direktoratams ir vienam direktoratui, kurie visi yra funkciškai pavaldūs Priežiūros valdybos pirmininkui ir pirmininko pavaduotojui.

Organizacinė ECB Bankų priežiūros tarnybos struktūra

ECB priežiūros uždavinius vykdo šeši generaliniai direktoratai ir vienas direktoratas, bendradarbiaudami su NKL.

- Sisteminės svarbos ir tarptautinių bankų generalinis direktoratas (DG/SIB), Universaliųjų ir diversifikuotųjų įstaigų generalinis direktoratas (DG/UDI) ir Specializuotųjų įstaigų ir MSĮ generalinis direktoratas (DG/SPL) yra atsakingi už tiesioginę kasdienę SĮ priežiūrą. Be to, Specializuotųjų įstaigų ir mažiau svarbių įstaigų generalinis direktoratas yra atsakingas ir už NKI vykdomos MSĮ tiesioginės priežiūros stebėseną.
- Horizontalios priežiūros generalinis direktoratas (DG/HOL) vykdo horizontaliuosius uždavinius, susijusius su visomis BPM prižiūrimomis kredito įstaigomis. Jis padeda jungtinėms priežiūros grupėms (JPG), teikdamas dalykines žinias apie kredito riziką, kapitalo rinkas, nefinansinę riziką, verslo modelius, kapitalo planavimą ir krizių valdymą, testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, priežiūros politiką ir priežiūros metodiką.
- Patikrinimų vietoje ir vidaus modelių patikrinimų generalinis direktoratas (DG/OMI) vadovauja vietoje vykdomai veiklai ir joje dalyvauja, nustato ir užtikrina priežiūros vietoje programos planavimą ir vykdymą, rengia išsamią patikrinimų vietoje metodiką.
- BPM valdymo ir operacijų generalinis direktoratas (DG/SGO) teikia pagalbą priimant sprendimus, vertina naujus bankų akcininkus ir prašymus išduoti naujus bankų veiklos leidimus, atlieka kompetencijos ir tinkamumo vertinimus ir nepriklausomai tiria įtariamus prudenčių taisyklių pažeidimus. Be to, BPM valdymo ir operacijų generalinis direktoratas vadovauja BPM skaitmeninės darbotvarkės įgyvendinimui, įskaitant technologijų naudojimą priežiūrai, taip pat vadovauja inovacijoms ir kuria palankesnes sąlygas BPM skirtingai žinių valdymo bei mokymo veiklai vykdyti.
- Priežiūros strategijos ir rizikos direktoratas (D/SSR) nustato ECB bankų priežiūros strategiją, apibrėždamas priežiūros prioritetus ir norimos prisiimti rizikos tvarką, taip pat padeda paskirstyti išteklius pagal šiuos prioritetus.

Bendrųjų paslaugų padaliniai

Be šešių generalinių direktoratų ir vieno direktorato, atsakingų už bankų priežiūrą, tiek pinigų politikos, tiek priežiūros funkcijas padeda vykdyti ir ECB bendrųjų paslaugų padaliniai.

Šie bendrųjų paslaugų padaliniai apima šias sritis: žmoniškųjų išteklių, informacinių sistemų, komunikacijos, biudžeto ir organizavimo, pastatų fondo, vidaus audito, teisinių paslaugų ir statistikos. Tai leidžia ECB išnaudoti veiklos sinergiją, kartu užtikrinant, kad pinigų politikos ir bankų priežiūros funkcijos būtų tinkamai atskirtos. Pavyzdžiui, Statistikos generalinis direktoratas ECB Bankų priežiūros tarnybos interneto svetainėje reguliariai skelbia [išsamią bankų priežiūros statistiką](#). Šis duomenų rinkinys kas ketvirtį atnaujinamas, į jį įtraukiama informacija apie bankus, priskirtus prie SĮ ir MSĮ, ir apima tokius aspektus kaip bankų balansų sudėtis, pelningumas, kapitalo pakankamumas, finansinis svertas, finansavimas, likvidumas ir turto kokybė.

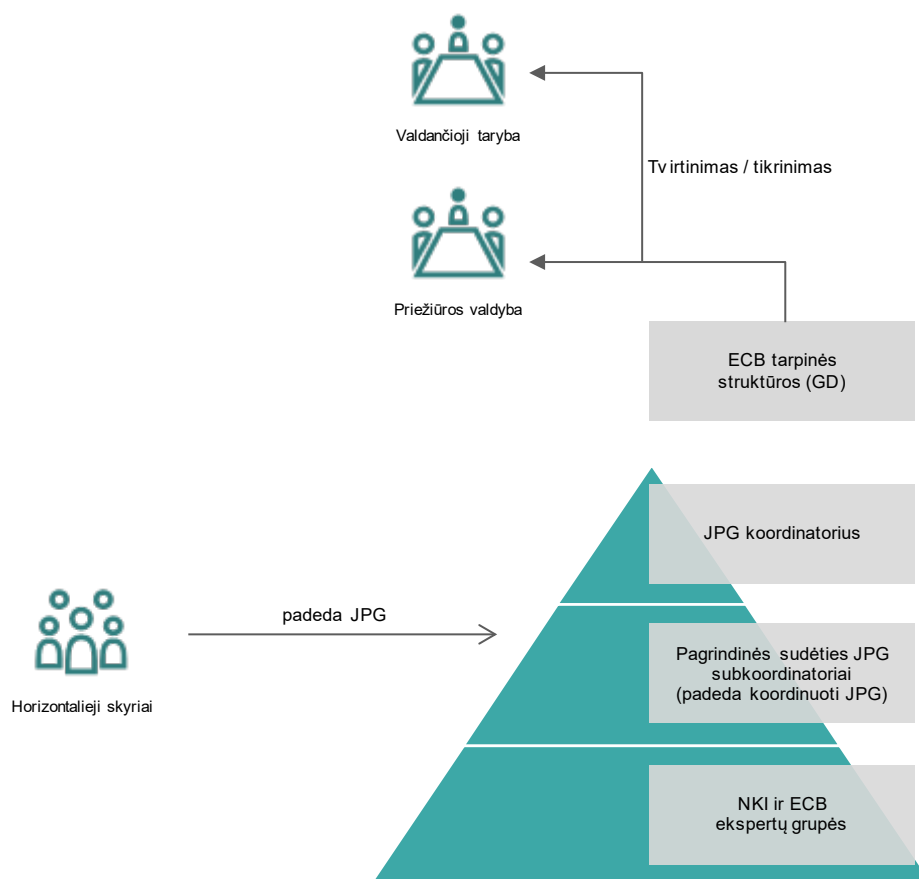
1.2.2 Jungtinės priežiūros grupės

BPM pagrindų reglamento 3, 4, 5 ir 6 straipsniai

Kasdienę SĮ priežiūrą vykdo jungtinės priežiūros grupės (JPG), dirbančios Sisteminės svarbos ir tarptautinių bankų generalinio direktorato, Universaliųjų ir diversifikuotųjų įstaigų generalinio direktorato ir Specializuotųjų įstaigų ir MSĮ generalinio direktorato sudėtyje. Kaip parodyta 2 paveiksle, JPG sudaro ECB ir šalių, kuriose įsteigtos SĮ, įskaitant jų bankininkystės patronuojamąsias įmones arba svarbius tarpvalstybinius filialus, NKI ekspertai. JPG sudaroma kiekvienai SĮ aukščiausiu konsolidavimo lygmeniu. JPG dydis, bendra sudėtis ir organizacinė struktūra skiriasi priklausomai nuo prižiūrimų subjektų veiklos pobūdžio, sudėtingumo, masto, verslo modelio ir rizikos profilio.

2 paveikslas

Kaip veikia JPG

JPG yra atsakingos už priežiūros analizės programos parengimą, organizavimą ir nuolatinės priežiūros konsoliduotą, iš dalies konsoliduotą ir individualiu lygmenimis vykdymą. Vykdam šiuos uždavinius vertinamas įstaigos rizikos profilis, verslo modelis, strategija, rizikos valdymo sistemos, vidaus kontrolės sistemos ir vidaus valdymas. Svarbiausios šio darbo dalys yra prižiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesas (angl. *Supervisory Review and Evaluation Process*, SREP) ir reguliarus dialogas su prižiūrimu subjektu. JPG nariai taip pat gali dalyvauti atliekant patikrinimus vietoje ir vidaus modelių patikrinimus.

Vykdamas tam tikrus specifinės tematikos ar ypatingų techninių žinių reikalaujančius uždavinius JPG gali prireikti papildomos pagalbos iš horizontaliųjų ECB padalinių. Horizontalieji padaliniai taip pat teikia informaciją ir rengia procedūras JPG – taip siekiama užtikrinti, kad būtų laikomasi vienodo požiūrio ir suderintos metodikos.

JPG koordinatoriai ir NKI vietos koordinatoriai

Kiekvienai JPG vadovauja koordinatorius (ECB ekspertas). NKI vietos koordinatoriai padeda JPG koordinatoriui vykdyti kasdienę SĮ priežiūrą, taip pat atstovauja atitinkamų NKI pozicijai. Pavyzdžiui, jie padeda rengti ir tikslinti priežiūros analizės programą.

JPG koordinatoriai skiriami trejiems–penkeriems metams. JPG koordinatoriai ir nariai turėtų reguliariai rotuoti, tik ne visi JPG nariai galės rotuoti vienu metu.

Koordinuojančioji JPG

Bankų, užimančių svarbią vietą daugiau negu vienoje dalyvaujančioje valstybėje narėje, JPG įkuria koordinuojančiąją JPG. Jos nariai – JPG koordinatorius (pirmininkas) ir atitinkamų NKI vietos koordinatoriai, priklausomai nuo vietos patronuojamosios įmonės arba filialo reikšmingumo. Koordinuojančioji JPG yra atsakinga už uždavinių paskirstymą JPG nariams organizavimą, priežiūros analizės programos parengimą, tikslinimą, jos įgyvendinimo stebėseną ir vertinimo peržiūrą.

1.2.3 Priežiūros stebėsenos funkcijos vykdymo organizavimas

BPM reglamento 4, 6, 12 ir 31 straipsniai

BPM pagrindų reglamento 43, 62, 67, 70, 96, 97, 98, 99 ir 100 straipsniai

NKI yra atsakingos už MSĮ tiesioginę priežiūrą. Jos planuoja ir vykdo nuolatinę priežiūrą naudodamosi savo ištekliais ir vadovaudamosi savo procedūromis. NKI taip pat prižiūri BPM reglamentu nereglementuotas sritis.

ECB atsakingas už tai, kad BPM veiktų efektyviai ir nuosekliai, taip pat užtikrina, kad NKI taikoma priežiūros metodika būtų aukštos kokybės. Todėl, siekiant užtikrinti, kad priežiūra būtų vykdoma nuosekliai ir laikantis aukštų priežiūros standartų, Specializuotųjų įstaigų ir mažiau svarbių įstaigų generaliniam direktoratui pavesta vykdyti priežiūros stebėseną. Šių tikslų jis siekia skatindamas priežiūros gerosios praktikos įgyvendinimą ir tai daro glaudžiai bendradarbiaudamas su NKI. Horizontalios priežiūros generalinio direktorato Priežiūros metodikos skyrius rūpinasi MSĮ priežiūros metodika, standartais ir praktika.

Vykdydamas jam pavestus priežiūros stebėsenos uždavinius, ECB glaudžiai bendradarbiauja su NKI. ECB ir NKI bendradarbiavimas yra itin svarbus tam, kad visame BPM būtų laikomasi bendros priežiūros kultūros ir būtų užtikrinta, kad sistema veiktų nuosekliai. Vykdydamas priežiūros stebėseną, ECB rengia bendrus MSĮ priežiūros, kurią vykdo NKI, standartus, renka informaciją iš NKI, ją tvarko ir

atlieka temines peržiūras. Iš šios informacijos sužinoma apie NKI priežiūros praktiką ir sprendimus, taip pat apie tam tikras MSĮ ir apie MSĮ sektorius.

Taigi, ECB priežiūros stebėsenos funkcija reiškia stebėjimą, kaip NKI vykdo MSĮ priežiūrą siekiant identifikuoti silpnas įstaigas ir užtikrinti, kad visame BPM būtų taikomi nuoseklūs ir aukšti priežiūros standartai. Šią priežiūros stebėsenos funkciją ECB vykdo laikydamasis proporcingumo principo ir atsižvelgdamas į riziką. Todėl tam tikrais atvejais gali būti sugriežtinta Specializuotųjų įstaigų ir MSĮ generalinio direktorato vykdoma didelės rizikos ir didelį poveikį darančių įstaigų stebėseną ir joms taikomi atskaitomybės reikalavimai (žr. 5 skyrių). Panašiai ECB dalyvauja ir MSĮ krizių valdyme – vykdo krizių valdymo stebėseną.

Tam tikrais atvejais ECB ekspertai teikia NKI specializuotas konsultacijas ir pagalbą (pvz., dalyvauja patikrinimuose vietoje). Siekdamas puoselėti bendrą priežiūros kultūrą ECB taip pat skatina NKI keistis ekspertais.

1.2.4 Horizontaliosios funkcijos

Horizontalios priežiūros generalinio direktorato, Priežiūros strategijos ir rizikos direktorato, Patikrinimų vietoje ir vidaus modelių patikrinimų generalinio direktorato ir BPM valdymo ir veiklos generalinio direktorato horizontalieji skyriai padeda vykdyti SĮ ir MSĮ priežiūrą. Horizontalieji padaliniai glaudžiai bendradarbiauja su JPG, pavyzdžiui, rengia ir diegia bendras metodikas ir standartus, teikia metodinę pagalbą. Šie padaliniai užtikrina, kad būtų laikomasi vienodo požiūrio ir suderintos metodikos. Jie vykdo specializuotus uždavinius, atlieka specializuotas analizes ir teikia ekspertinę pagalbą JPG ir NKI.

1.2.5 Komunikacija BPM viduje

Kaip aprašyta pirmiau, BPM labai svarbus glaudus ECB ir NKI bendradarbiavimas. Sklandus bendradarbiavimas ir nuolatinis keitimasis informacija bei žiniomis tarp ECB ir NKI, taip pat ir ECB viduje, padeda užtikrinti, kad BPM veiktų tinkamai ir kad jo pasiekti priežiūros rezultatai būtų kokybiški. Tam padeda bendros IT ir mokymosi priemonės, įskaitant „SSMnet“ platformą (bendrą BPM platformą, naudojamą prieigai prie informacijos), ir geresnės prieigos prie priežiūros dokumentų teisės (taikant tinkamas apsaugos priemones).

ECB ir NKI bendradarbiavimas

Visoje priežiūros veikloje laikomasi geranoriško bendradarbiavimo principo. Vykdydami tiesioginę svarbių įstaigų priežiūrą, Sisteminės svarbos ir tarptautinių bankų GD, Universaliųjų ir diversifikuotųjų įstaigų GD ir Specializuotųjų įstaigų ir MSĮ GD kasdien bendradarbiauja su NKI per atitinkamas JPG. Stebėdamas, kaip vykdoma mažiau svarbių įstaigų priežiūra, Specializuotųjų įstaigų ir MSĮ GD palaiko glaudžius ryšius su NKI per specialų aukštesniojo rango vadovų tinklą.

NKI taip pat prisideda prie horizontaliųjų padalinių darbo per įvairaus pobūdžio forumus, pavyzdžiui, ekspertų tinklus.

Taip pat pažymėtina, kad Priežiūros valdyba gali nuspręsti sudaryti ECB ir NKI atstovų darbo grupes ir pavesti joms nagrinėti konkrečias horizontaliąsias temas bei talkinti horizontaliesiems padaliniams.

Informacijos valdymas

Pagal ECB informacijos valdymo politiką skatinamas ir palaikomas sistemiškas, efektyvus ir veiksmingas informacijos rengimas, naudojimas, valdymas ir išgavimas. Pagal šią politiką informacija tarp ECB ir NKI leidžiama keistis laikantis principo „būtina žinoti“.

Ši politika įgyvendinama naudojantis ECB informacijos valdymo sistema – technine priemone, leidžiančia užtikrinti, kad visos JPG taikytų vienodą bankų priežiūros metodiką ir standartus. Per platformą „SSMnet“ visi priežiūros specialistai gali prieiti prie informacijos, sukauptų žinių ir priemonių, reikalingų kasdienės priežiūros užduotims atlikti.

1.2.6 Ekspertų skyrimas ir finansiniai ištekliai

Ekspertų skyrimas SĮ ir MSĮ priežiūrai

BPM priežiūra vykdoma atsižvelgiant į riziką ir proporcingai. Vykdamt priežiūrą atsižvelgiama ir į tai, kiek žalos prižiūrimo subjekto žlugimas galėtų padaryti finansiniam stabilumui, ir į prižiūrimo subjekto žlugimo tikimybę. Priežiūra taip pat priklauso nuo prižiūrimo subjekto rizikos profilio. Tokiais priežiūros principais siekiama užtikrinti, kad priežiūra būtų veiksminga ir nuodugni ir kad riboti priežiūrai skirti ištekliai būtų paskirstyti efektyviai.

BPM išteklių ir ekspertų paskirstymą ECB vykdomai tiesioginei priežiūrai koordinuoja Priežiūros strategijos ir rizikos direktorato Strateginio planavimo tarnyba kartu su atitinkamais horizontaliąsias funkcijas vykdančiais padaliniais ir NKI. JPG planuoja veiklą, koordinuojamos ECB. Jos parengia kiekvieno svarbaus banko priežiūros analizės programą, kurioje išdėsto pagrindinius ateinančių 12 mėnesių priežiūros uždavinius, veiklą, preliminarų tvarkaraštį, tikslus, patikrinimų vietoje ir vidaus modelių patikrinimų poreikius. Patikrinimai vietoje planuojami ir juos vykdysiantys ekspertai parenkami glaudžiai bendradarbiaujant su NKI – dauguma patikrinimo grupių narių ir vadovų yra NKI ekspertai. Išsamiau apie priežiūros analizės programą – 4.1.3 skirsnyje.

Kai NKI vykdo tiesioginę mažiau svarbių įstaigų priežiūrą, savo nuolatinę priežiūros veiklą jos planuoja ir vykdo pagal bendrą BPM strategiją, tam naudoja savus išteklius ir taiko savas sprendimų priėmimo procedūras.

NKI raginamos keistis ekspertais su ECB ir tarpusavyje įvairios trukmės laikotarpiams ir įvairiais organizaciniais lygmenimis. Ekspertų mainų sąlygos nustatomos iš anksto ir kiekvienu atveju individualiai. Be to, ECB Bankų priežiūros tarnyba ir BPM institucijos partnerės keistis ekspertais gali ir pagal BPM mainų programą organizuojant išorės komandiruotes. Programos dalyviai keičiasi savo pareigomis laikotarpiui nuo vieno iki dvejų metų, įsitraukia į gyvenimą priimančiojoje šalyje ir tampa neatsiejama priimančiosios institucijos komandos dalimi. Dėl ekspertų mainų padidėja JPG tarptautiškumas, o prirėkus yra lengviau gauti papildomą pagalbą arba specifinių žinių. Be to, ECB ir NKI ekspertai dalyvauja bendroje mokymo programoje, kuri padeda didinti priežiūros praktikos nuoseklumą ir skatina puoselėti bendrą priežiūros kultūrą.

Finansiniai ištekliai

[BPM reglamento 20 straipsnis](#)

[ECB reglamentas dėl priežiūros mokesčių \(ECB/2014/41\)](#)

[ECB sprendimas dėl mokesčių veiksmų, kurie naudojami metiniams priežiūros mokesčiams apskaičiuoti, duomenų nustatymo bei rinkimo metodikos ir procedūrų \(nauja redakcija\) \(ECB/2019/38\)](#)

Priežiūros uždavinių ir funkcijų vykdymo išlaidas ECB dengia iš visiems prižiūrimiems euro zonos subjektams nustatomo metinio mokesčio (NKI teisei nustatyti mokesčius pagal nacionalinę teisę šis mokestis poveikio nedaro). Kasmet iki balandžio 30 d. ECB priima sprendimą, kuriame paskelbia visą [metinio priežiūros mokesčio](#) sumą. Tada visos išlaidos suskirstomos į dvi kategorijas:

- tiesioginės priežiūros – šias išlaidas padengia ECB tiesiogiai prižiūrimos SĮ;
- netiesioginės priežiūros – šias išlaidas padengia atitinkamų nacionalinių priežiūros institucijų tiesiogiai prižiūrimos MSĮ.

Prižiūrimų įstaigų mokamą mokestį sudaro minimali ir kintamoji dalys. Minimali dalis yra fiksuota visos pirmiau nurodytoms kategorijoms priklausančių metinių mokesčių sumos procentinė dalis. Kintamoji dalis apskaičiuojama pagal mokestinius veiksmus, susijusius su banko dydžiu ir rizikos profiliu, įskaitant pagal riziką įvertintą banko turtą. Su banko dydžiu susiję mokestiniai veiksniai nustatomi pagal visą turto vertę, su rizikos profiliu – pagal bendrą rizikos poziciją.

Išlaidas, kurias ECB patiria vykdydamas jam pavestus priežiūros uždavinius, daugiausia sudaro ECB Bankų priežiūros tarnybos generalinių direktoratų ir bendrųjų paslaugų padalinių patiriamos tiesiogiai su bankų priežiūra susijusios išlaidos. Šios išlaidos ECB biudžete nurodomos atskirai.

ECB biudžeto valdymo įgaliojimai suteikti Valdančiajai tarybai – ji tvirtina ECB metinį biudžetą Vykdamosios valdybos siūlymu ir bankų priežiūros klausimais pasitarusi su Priežiūros valdybos pirmininku ir pirmininko pavaduotoju.

ECB kasmet Europos Parlamentui, ES Tarybai, Europos Komisijai ir Euro grupei teikia ataskaitą apie numatomus metinių priežiūros mokesčių struktūros ir dydžio pokyčius.

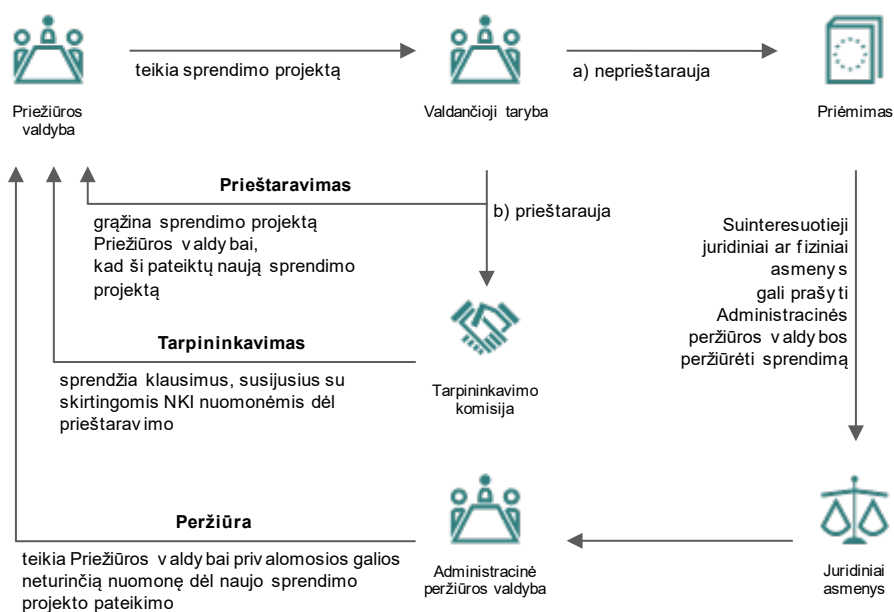
1.3 BPM sprendimų priėmimas

Su ECB priežiūros uždavinių vykdymu susijusius sprendimus [neprieštaravimo tvarka](#) priima Valdančioji taryba. Pagal šią tvarką galutinius sprendimų projektus pirmiausia tvirtina Priežiūros valdyba, po to jie teikiami Valdančiajai tarybai galutiniam priėmimui. Galutiniai sprendimų projektai laikomi priimtais, jeigu Valdančioji taryba per dešimt darbo dienų nepareiškia prieštaravimo.

Neprieštaravimo tvarka priimami ne tik atskiri priežiūros sprendimai, bet ir ECB teisės aktai dėl priežiūros uždavinių vykdymo, politikos dokumentai ar kitokie pranešimai, kuriais ECB nustatomi įpareigojimai vykdyti priežiūros uždavinius.

3 paveikslas

Neprieštaravimo tvarka

Tačiau ECB sprendimai priimami ne vien neprieštaravimo tvarka. Galima taikyti ir kitokią sprendimų priėmimo tvarką, taip pat numatyta galimybė deleguoti įgaliojimus priimti tam tikro pobūdžio priežiūros sprendimus, pavyzdžiui, tam tikrus sprendimus dėl kompetencijos ir tinkamumo įvertinimo ar sprendimus dėl įstaigų svarbos pakeitimo. Kiti priežiūros veiksmai (išskyrus sprendimus) aprašyti 1.3.2 skirsnyje.

1.3.1 BPM sprendimų priėmimas

[BPM reglamento 26 straipsnis](#)

[BPM pagrindų reglamento VI ir VII dalys](#)

[SESV 283 straipsnis](#)

[ECBS statuto 11 straipsnio 6 dalis](#)

[ECB sprendimas dėl Europos Centrinio Banko atstovų Priežiūros valdyboje skyrimo \(ECB/2014/4\)](#)

[Priežiūros valdybos darbo reglamentas](#)

[ECB aukštas pareigas einančių tarnautojų elgesio kodeksas](#)

[ECB darbo reglamentas](#)

[ECB reglamentas dėl Tarpininkavimo komisijos sudarymo ir jos darbo reglamento nustatymo \(ECB/2014/26\)](#)

Toliau aprašyti sprendimų priėmimo procese dalyvaujantys subjektai ir jų atsakomybės sritys.

Valdančioji taryba

Valdančioji taryba yra pagrindinis sprendimus dėl ECB uždavinių vykdymo, įskaitant priežiūros uždavinius, priimančias organas. Ją sudaro ECB vykdomosios valdybos nariai ir euro zonos nacionalinių centrinių bankų valdytojai.

Teisės aktai dėl bankų priežiūros paprastai priimami neprieštaravimo tvarka. Ši tvarka nustatyta BPM reglamente, kur aiškiai pabrėžiamas Priežiūros valdybos – ECB vidaus organo, atsakingo už priežiūros uždavinių planavimą, vykdymą ir galutinių sprendimų projektų tvirtinimą – vaidmuo. Pagal šią tvarką Valdančioji taryba galutinių sprendimų projektų keisti negali – gali tik juos tvirtinti arba jiems prieštarauti.

Vykdomoji valdyba

Vykdomoji valdyba yra atsakinga už ECB einamosios veiklos valdymą. Priežiūros valdybos pirmininko pavaduotojas yra Vykdomosios valdybos narys.

Priežiūros valdyba

Priežiūros valdyba yra atsakinga už BPM reglamente nustatytą ECB priežiūros uždavinių planavimą ir vykdymą. Priežiūros valdyba turi patvirtinti visus teisiškai privalomo pobūdžio priežiūros sprendimų projektus, prieš juos pateikiant Valdančiajai tarybai galutiniam priėmimui neprieštaravimo tvarka. Priežiūros valdybą sudaro pirmininkas, pirmininko pavaduotojas, keturi ECB atstovai, po vieną kiekvienos NKI atstovą ir po vieną kiekvieno nacionalinio centrinio banko atstovą, jeigu NKI yra ne centrinis bankas. Tačiau balsuojant tos pačios valstybės narės NKI ir nacionalinio centrinio banko atstovai laikomi vienu nariu.

Iniciatyvinis komitetas talkina Priežiūros valdybai ir rengia jos posėdžius. Jį sudaro mažesnė Priežiūros valdybos narių grupė ir jis neturi įgaliojimų priimti sprendimus.

ECB Bankų priežiūros tarnybos generaliniai direktoratai

Sisteminės svarbos ir tarptautinių bankų GD, Universalųjų ir diversifikuotųjų įstaigų GD ir Specializuotųjų įstaigų ir MSĮ GD sudėtyje veikiančios JPG yra pagrindinės prižiūrimiems subjektams skirtų sprendimų projektų rengėjos. Rengdamos sprendimų projektus, jos vadovaujasi per nuolatinę priežiūrą, įskaitant patikrinimus vietoje arba vidaus modelių patikrinimus, surinkta informacija. Priežiūros sprendimų

rengimo ir jų priėmimo procese, taip pat tinkamo proceso užtikrinimo klausimais, JPG glaudžiai bendradarbiauja su BPM valdymo ir veiklos generalinio direktorato BPM sekretoriatu.

Be to, BPM valdymo ir veiklos GD ir Specializuotųjų įstaigų ir MSĮ GD rengia sprendimų projektus, daugiausia susijusius su prižiūrimų subjektų valdymo organų narių tinkamumo vertinimu, sprendimais dėl sankcijų ir vykdymo užtikrinimo, bendromis procedūromis ir pasiūlymais dėl bendrų NKI skirtų nurodymų dėl MSĮ grupių ar kategorijų.

Horizontalios priežiūros GD ir Patikrinimų vietoje ir vidaus modelių patikrinimų GD tiesiogiai dalyvauja priimant sprendimus dėl patikrinimų vietoje, taip pat rengiant naujus reglamentus, politikos aprašus ar metodikas. Be to, Horizontalios priežiūros GD šiame procese dalyvauja ir netiesiogiai – teikia JPG specializuotą pagalbą (daugiausia susijusią su SREP sprendimais).

BPM valdymo ir veiklos generalinis direktoratas

BPM valdymo ir veiklos generalinį direktoratą sudaro penki skyriai. Keturi iš jų, t. y. Leidimų skyrius, Kompetencijos ir tinkamumo skyrius, Vykdymo užtikrinimo ir sankcijų skyrius ir Technologijų ir inovacijų skyrius, atlieka horizontaliąsias funkcijas. Penktasis skyrius – BPM sekretoriatas – teikia pagalbą priimant sprendimus, užtikrina, kad jie būtų priimami efektyviai ir taip garantuoja institucinę sprendimų priėmimo proceso kokybę. Jis priima procedūrinius aktus dėl priežiūros procedūros vykdymo ir informuoja jų adresatus apie šiuos aktus. Be to, BPM sekretoriatas padeda Priežiūros valdybai rengti posėdžius ir rašytines procedūras, tolesnes procedūras po jų, taip pat rengti ir peržiūrėti pasiūlymus ir sprendimus. Šis skyrius visų ECB veiklos sričių padaliniais padeda rengti Priežiūros valdybai skirtus dokumentus ir pataria procedūriniais sprendimų priėmimo klausimais. Be to, BPM sekretoriatas palaiko ryšius su Valdančiosios tarybos sekretoriatu visais su ECB priežiūros uždaviniais susijusių sprendimų priėmimo klausimais ir padeda pasirengti Valdančiosios tarybos posėdžiams priežiūros klausimais. Jis konsultuoja pirmininką, pirmininko pavaduotoją ir ECB atstovus ir padeda jiems vykdyti jų atskaitomybės įsipareigojimus ir su komunikacija susijusią veiklą. Jis taip pat koordinuoja bendradarbiavimą priežiūros srityje su kitomis ES ir ne ES institucijomis.

NKI

NKI ne tik dalyvauja JPG veikloje, bet ir atlieka svarbų vaidmenį sprendimų priėmimo procese. NKI gali siūlyti priežiūros sprendimų projektus. BPM pagrindų reglamente aiškiai nustatyta, kad sprendimus dėl bendrų procedūrų ECB turėtų priimti remdamasis NKI siūlymu. NKI yra atsakingos už visus kitus, BPM neperduotus priežiūros uždavinius, pavyzdžiui, vartotojų apsaugą ir kovą su pinigų plovimu.

Tarpininkavimo komisija

Jeigu Valdančioji taryba pareiškia prieštaravimą dėl neprieštaravimo tvarka pateikto sprendimo, NKI, kuriai sprendimas yra aktualus ir kuri laikosi kitokios nuomonės, gali teikti prašymą Priežiūros valdybai dėl tarpininkavimo, kad būtų suderinti nuomonių skirtumai, kartu užtikrinant, kad pinigų politikos ir priežiūros funkcijos būtų atskirtos. Prieštaravimą nagrinėja Tarpininkavimo komisija, kurią sudaro po vieną narį iš kiekvienos dalyvaujančios valstybės narės. Nariai išrenkami iš Valdančiosios tarybos ir Priežiūros valdybos narių. Sprendimai priimami paprastosios daugumos principu, o kiekvienas narys turi po vieną balsą.

1.3.2 Priežiūros veiksmų rūšys

SESV 132 straipsnis, 139 straipsnio 2 dalies e punktas ir 288 straipsnio 2 dalis

BPM reglamento 4 straipsnis ir III skyriaus 2 skirsnis

BPM pagrindų reglamento 2 antraštinė dalis

Priežiūros sprendimas – ECB teisės aktas, priimtas vykdant BPM reglamentu ECB pavestus uždavinius ir naudojantis reglamentu suteiktais įgaliojimais, dažniausiai skirtas konkrečiai kredito įstaigai. Sprendimu suteikiamos teisės ir (arba) nustatomi įpareigojimai, keičiantys sprendimo adresato padėtį. Sprendime gali būti papildomų nuostatų, pavyzdžiui, terminų, sąlygų, įpareigojimų arba neprivalomo pobūdžio rekomendacijų. Sąlygos yra reikalavimai, pagal kuriuos sprendimo galiojimas susiejamas su tam tikrais įvykiais, o įpareigojimai yra papildomi reikalavimai, kuriuos sprendimo adresatas privalo įvykdyti, paprastai iki nustatyto termino. Sprendimo projektą tvirtina Priežiūros valdyba, po to jis teikiamas Valdančiajai tarybai priimti neprieštaravimo tvarka, išskyrus atvejus, kai sprendimas priimamas delegavimo būdu. Tačiau jeigu sprendimas adresatui yra nepalankus, galutinis ECB priežiūros sprendimas priimamas pasibaigus laikotarpiui, per kurį adresatas turi teisę būti išklaustytas, ir deramai atsižvelgus į šalių pateiktas pastabas. Galutinis priežiūros sprendimas adresatui yra teisiškai privalomas.

Priklausomai nuo taikytinų teisės aktų, norimo priemonės poveikio, adresato (-ų) ir laikantis proporcingumo principo, gali būti priimami ne tik priežiūros, bet ir kitokio pobūdžio sprendimai.

Veiklos dokumentams sprendimų priėmimo procedūros formalumai netaikomi. Jie neturi privalomos teisinės formos. Prie šių dokumentų priskiriami priežiūriniai lūkesčiai, pareiškimai ir kiti dokumentai, kurie nėra privalomi ir kurių vykdymas nėra užtikrinamas priverstinėmis priemonėmis.

Jeigu klausimas tam tikru požiūriu svarbus, galima prašyti, kad Priežiūros valdyba pritartų konkrečiai priežiūros pozicijai *ex ante* arba informuoti Priežiūros valdybą *ex post*. Jeigu reikia, parengęs veiklos dokumentą, ECB gali priimti tokio paties arba panašaus turinio priežiūros sprendimą.

Procedūriniai aktai yra tam tikri veiklos dokumentai, susiję su priežiūros procedūros vykdymu, pirmiausia dokumentai dėl tinkamo proceso reikalavimų laikymosi. Prie procedūrinių aktų priskiriami sprendimai dėl svarstymo laikotarpio pratęsimo, prašymų susipažinti su bylos medžiaga ir ECB dokumentai pagal Kapitalo reikalavimų direktyvos (KRD) 53 straipsnio 1 dalies trečią pastraipą. Tokiais aktais laikomi ir atsakymai į ECB priežiūros sprendimų adresatų skundus, kuriuose nėra

prašoma, kad Administracinė peržiūros valdyba atliktų administracinę peržiūrą, ir akivaizdžių, bet nereikšmingų ECB priežiūros sprendimuose aptiktų klaidų ištaisymai. Procedūriniais aktais nelaikomi ECB priežiūros sprendimai, nes jais nėra įgyvendinamos politinės diskrecijos teisės. Tokie aktai nelaikomi ir galutiniu sprendimu dėl kurios nors priežiūros procedūros rezultatų. Todėl juos priima ne Valdančioji taryba neprieštaravimo tvarka, bet BPM sekretoriatas, kuris apie priimtą sprendimą informuoja sprendimo adresatą.

Be konkreitiems bankams skirtų rekomendacijų, pateikiamų priežiūros sprendimuose ar veiklos dokumentuose, **rekomendacijas** ECB gali priimti ir viešųjų teisės aktų forma, juose išdėstydamas teisiškai neprivalomus prižiūrimiems subjektams, atitinkamoms trečiosioms šalims arba NKI skirtus priežiūrinius lūkesčius.

Prižiūrimiems subjektams skirtos rekomendacijos yra bendro taikymo teisės aktai. Rekomendacijas neprieštaravimo tvarka priima Valdančioji taryba, jos skelbiamos ECB Bankų priežiūros tarnybos interneto svetainėje ir *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Tai – visuomenės informavimo apie ECB priežiūros metodiką priemonė.

Visoms NKI skirtos rekomendacijos yra neprivalomo pobūdžio dokumentai, rengiami kaip alternatyva privalomoms gairėms. Jomis NKI suteikiama daugiau lankstumo. Rekomendacijos gali būti rengiamos konkrečiai dėl MSĮ priežiūros arba dėl MSĮ įtraukimo į jau galiojančių svarbioms įstaigoms skirtų rekomendacijų taikymo sritį. Jos gali būti viešos arba neviešos. Rekomendacijų pavyzdžių galima rasti [ECB Bankų priežiūros tarnybos interneto svetainėje](#).

[BPM reglamento 9 straipsnis ir 6 straipsnio 5 dalis](#)

Nurodymai yra dar viena ECB naudojamų priemonių rūšis. Pirma, ECB gali nurodyti NKI pasinaudoti nacionalinės teisės aktais joms suteiktais įgaliojimais, kiek tai būtina BPM reglamente ECB pavestiems uždaviniams vykdyti. NKI informuoja ECB, kokių veiksmų ėmėsi. Antra, ECB gali išleisti visoms NKI skirtus nurodymus dėl MSĮ. Nurodymai rengiami dėl NKI turimų konkrečių priežiūros įgaliojimų taikymo MSĮ grupėms arba kategorijoms, o ne konkreitiems subjektams. Be to, ECB gali duoti nurodymus su ECB glaudžiai bendradarbiaujančioms NKI, o šios savo ruožtu priima reikalingas bankams skirtas nacionalines administracines priemones.

[ECB sprendimas dėl mokesčių veiksmų, kurie naudojami metiniams priežiūros mokesčiams apskaičiuoti, duomenų nustatymo bei rinkimo metodikos ir procedūrų \(ECB/2019/38\)](#)

Bendro taikymo sprendimai gali būti rengiami dėl privalomų procedūrinių reikalavimų, taikytinų visiems prižiūrimiems subjektams, tam tikrai jų daliai arba NKI. Pagrindinis tokių sprendimų tikslas – aiškiau išdėstyti, ko ECB tikisi iš prižiūrimų subjektų. Bendro taikymo sprendimai dėl konkrečių būsimų ECB priežiūros uždavinių vykdymo priimami neprieštaravimo tvarka (pvz., žr. Sprendimą (ES) 2019/2158). Sprendimai vėliau skelbiami ECB Bankų priežiūros tarnybos interneto svetainėje ir *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

[ECB gairės dėl nacionalinių kompetentingų institucijų naudojimosi Sąjungos teisės aktuose numatytomis pasirinkimo galimybėmis ir teise veikti savo nuožiūra mažiau svarbių įstaigų atžvilgiu \(ECB/2017/9\)](#)

Gairės – NKI skirti teisės aktai, kuriuose nustatoma, kokius rezultatus privaloma pasiekti, tačiau kartu leidžiamas tam tikras lankstumas jų siekiant. Jos ypač svarbios ECB vykdomai netiesioginei MSĮ priežiūrai (pvz., žr. Gaires (ES) 2017/697).

ECB reglamentas dėl naudojimosi Sąjungos teisės aktuose numatytais pasirinkimo galimybėmis ir teise veikti savo nuožiūra (ECB/2016/4)

Reglamentai yra bendro taikymo dokumentai. Jie yra privalomi visa apimtimi ir euro zonos valstybėse narėse taikomi tiesiogiai. Reglamentai skelbiami ECB Bankų priežiūros tarnybos interneto svetainėje ir *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* (pvz., žr. Reglamentą (ES) 2016/445). ECB taip pat gali priimti reglamentus, kai jie yra reikalingi BPM reglamentu pavestų uždavinių vykdymui organizuoti arba jų vykdymo tvarkai apibrėžti.

Rekomendaciniuose dokumentuose išdėstomi ECB priežiūriniai lūkesčiai. **ECB Bankų priežiūros tarnybos interneto svetainėje** paskelbta įvairių bankams skirtų vadovų ir rekomendacinių dokumentų įvairiais klausimais, pavyzdžiui, dėl naudojimosi ES teisės aktuose numatytais pasirinkimo galimybėmis ir teise veikti savo nuožiūra, kompetencijos ir tinkamumo vertinimo, kvalifikuotojo akcijų paketo procedūros, finansavimo skolintomis lėšomis sandorių, neveiksnių paskolų tvarkymo ir pan.

1.3.3 Priežiūros sprendimų rengimas ir priėmimas

Sprendimo projekto rengimas

BPM reglamento 22 straipsnis

Sprendimo projektas rengiamas kaskart, kai užbaigus priežiūros procesą reikia priimti sprendimą. Jis gali būti rengiamas prižiūrimo subjekto prašymu arba JPG, NKI ar kurio nors ECB horizontaliojo padalinio iniciatyva.

Tinkamas procesas

BPM reglamento 22 ir 26 straipsniai

BPM pagrindų reglamento 31 ir 33 straipsniai

Reglamentas Nr. 1/1958, nustatantis kalbas, kurios turi būti vartojamos Europos ekonominėje bendrijoje

Vieni iš tinkamo proceso reikalavimų – reikalavimas pakankamai pagrįsti sprendimo projektą ir reikalavimas suteikti teisę būti išklaustytam bei susipažinti su priežiūros bylos medžiaga (jeigu to reikia).

Pareiga pagrįsti sprendimus

ECB priežiūros sprendimai turi būti aiškiai pagrįsti – juose turi būti išdėstyti reikšmingi faktai, teisinės priežastys ir su priežiūra susiję sprendimo motyvai. Kuo priemonė labiau intervencinė, tuo geriau ji turi būti pagrįsta.

Teisė būti išklaustytam

Prieš priimant ECB sprendimų projektus, kurie neigiamai paveiktų adresatų teises, adresatams suteikiama galimybė pateikti pastabų. Teisė būti išklaustytam yra viena pagrindinių procedūrinių priežiūros proceso teisių. Šia teise sprendimo adresatui ne tik suteikiama galimybė reaguoti į ECB atliktą faktų ir teisinę analizę, bet ir užtikrinama, kad ECB sprendimai būtų priimami vadovaujantis visa informacija. Jeigu

sprendimo adresatas per teisės būti išklaustam įgyvendinimo laikotarpį pateikia pastabų, priežiūros sprendimo projektas teikiamas Priežiūros valdybai tvirtinti iš naujo.

BPM sekretoriatas sprendimo projektą adresatui pateikia kartu su lydraščiu, kuriame išdėstoma teisės būti išklaustam įgyvendinimo tvarka. Adresatui dažniausiai suteikiamos dvi savaitės, tačiau ypatingomis aplinkybėmis šis laikotarpis gali būti sutrumpintas iki ne mažiau kaip 3 darbo dienų². Jei ECB priežiūros sprendimas priimamas, prie jo pridedamas pastabų vertinimas.

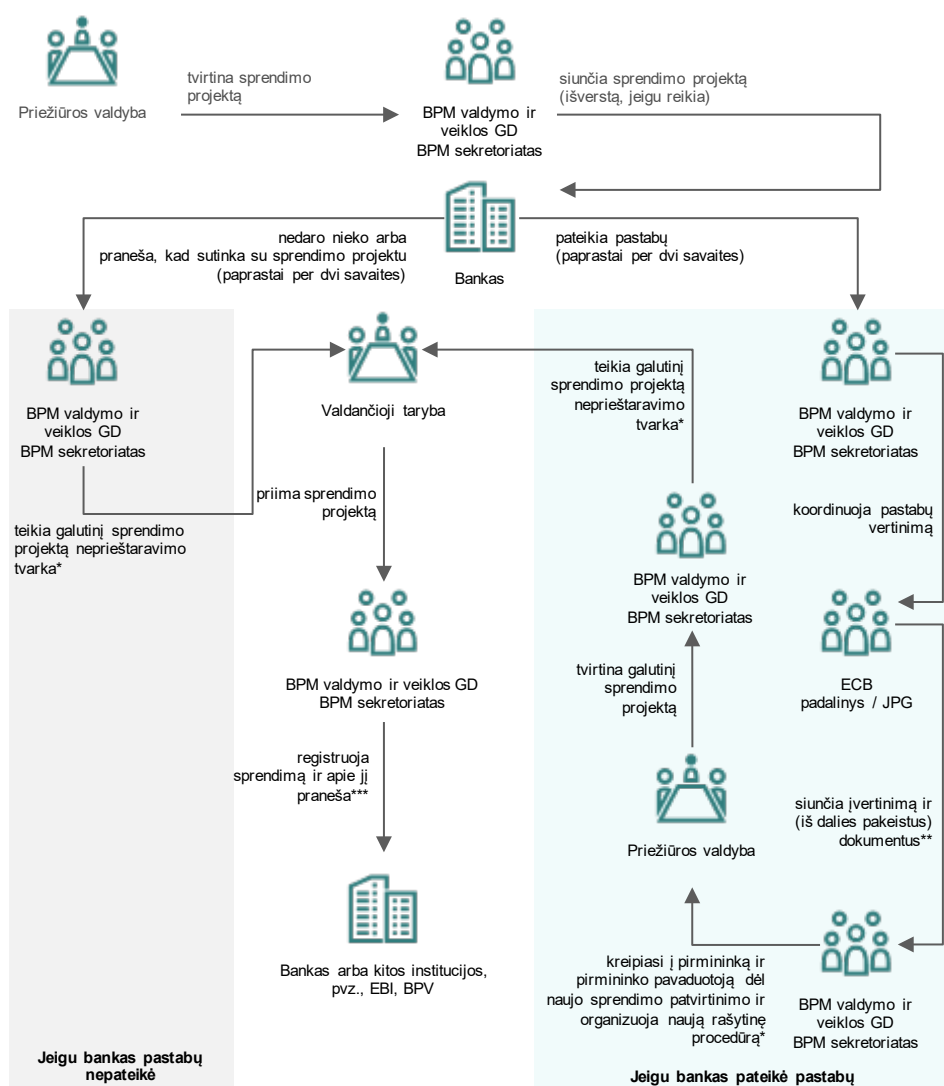
Teisė susipažinti su priežiūros byla

Naudodamosi savo teise į gynybą ECB priežiūros procedūros šalys gali susipažinti su priežiūros byla prieš tai, kai priimamas sprendimas, galintis joms turėti neigiamos įtakos. Susipažinti su byla, to prašant, galima nuo priežiūros procedūros pradžios iki galutinio sprendimo priėmimo. Šiai teisei taikoma trečiųjų šalių verslo paslapčių apsauga ir ji netaikoma konfidencialiai informacijai. Bylos medžiagą renka veiklos padalinys, atsakingas už atitinkamo priežiūros sprendimo rengimą. Vėliau BPM sekretoriatas peržiūri, ar bylos medžiaga išsami, ir informuoja pareiškėją.

---

² Paprastai bendrų procedūrų nagrinėjimo laikotarpis trunka tris darbo dienas.

4 paveikslas Sprendimų priėmimo procesas

*Kai taikoma rašytinė procedūra, pastabų ir (arba) prieštaravimų pateikimo terminas yra penkios darbo dienos, o kai taikoma neprieštaravimo tvarka – ne daugiau kaip dešimt darbo dienų.

**Turi būti atsižvelgta į kiekvieną konkretų atvejų taikytinus teisinius terminus.

***Priklausomai nuo to, kada pasirašo ECB pirmininkas, pranešimas išsiunčiamas el. paštu maždaug per dvi darbo dienas nuo sprendimo priėmimo Valdančiojoje taryboje.

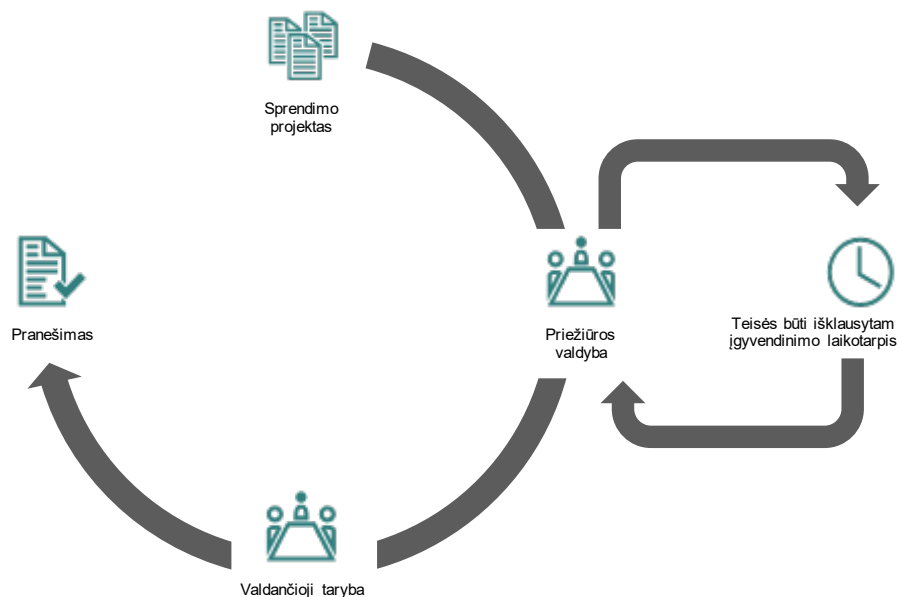
BPM sekretoriatas organizuoja procedūrą, per kurią įgyvendinama teisė būti išklaustam. Paprastai ši procedūra vyksta raštu. Jeigu sprendimas yra skubus ir jį reikia priimti siekiant apsaugoti finansų sistemą nuo didelės žalos, ECB gali priimti priežiūros sprendimą, kuris neigiamai paveiktų adresato teises, nesuteikęs adresatui galimybės pateikti pastabų dėl sprendimo prieš jo priėmimą. Tokiu atveju teisės būti išklaustam įgyvendinimas atidedamas, o sprendime aiškiai pagrindžiama, kodėl jį reikia atidėti. Sprendimą jau priėmus, teisės būti išklaustam įgyvendinimas organizuojamas kiek galima greičiau.

Sprendimų priėmimas neprieštaravimo tvarka

Toliau pateiktame paveiksle pavaizduoti keturi pagrindiniai neprieštaravimo tvarkos etapai.

5 paveikslas

Supaprastinta sprendimų priėmimo proceso apžvalga

Tvirtina Priežiūros valdyba

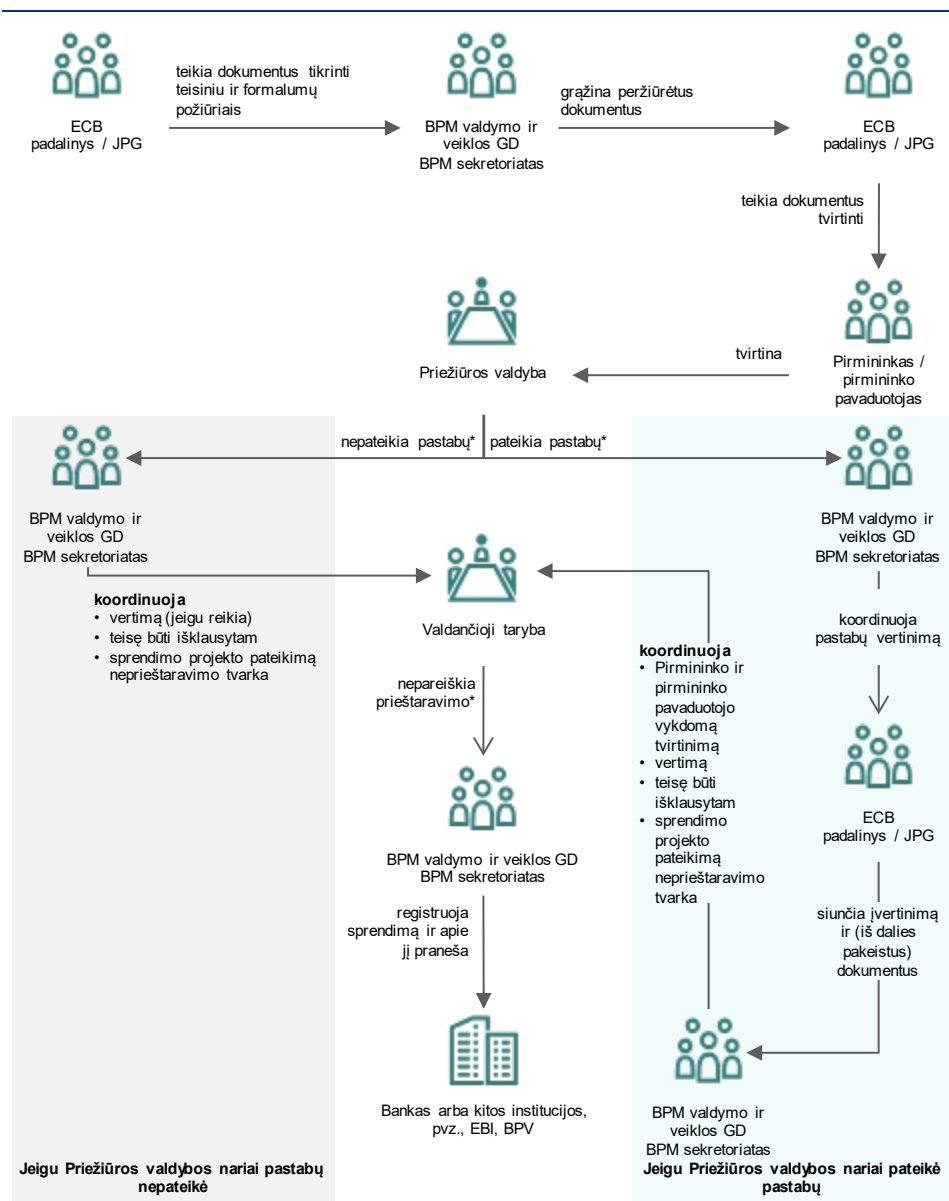
Galutiniai sprendimų projektai teikiami Priežiūros valdybai. Priežiūros valdyba juos tvirtina, iš dalies keičia arba atmeta. Priežiūros valdyba gali tvirtinti sprendimų projektus rašytine procedūra arba per posėdį. Dauguma sprendimų tvirtinami rašytine procedūra. Jeigu trys arba daugiau Priežiūros valdybos narių prieštarauja balsavimui rašytine procedūra, sprendimo projektas svarstomas Priežiūros valdybos posėdyje. Standartinis Priežiūros valdybos rašytinės procedūros terminas yra penkios darbo dienos.

Jeigu patvirtinimo prašoma rašytine procedūra ir Priežiūros valdybos nariai pateikia pastabų, atitinkamas ECB padalinys arba JPG įvertina pastabas ir siunčia jų įvertinimą Priežiūros valdybai susipažinti arba teikia sprendimo projektą tvirtinti antrą kartą (taip pat sušaukus posėdį arba taikant rašytinę procedūrą).

Priežiūros valdybai patvirtinus galutinį sprendimo projektą, BPM sekretoriatas kreipiasi į Valdančiosios tarybos sekretoriatą dėl sprendimo projekto pateikimo Valdančiajai tarybai galutiniam priėmimui neprieštaravimo tvarka.

6 paveikslas

Sprendimų priėmimas rašytine procedūra

*Kai taikoma rašytinė procedūra, pastabų ir (arba) prieštaravimų pateikimo terminas yra penkios darbo dienos, o kai taikoma neprieštaravimo tvarka – ne daugiau kaip dešimt darbo dienų.

Priima Valdančioji taryba

Jeigu Valdančioji taryba ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nepaprieštarauja galutiniam sprendimo projektui, laikoma, kad ji sprendimo projektą priėmė. Paprastai Valdančioji taryba paskelbia neprieštaraujanti šiam 10 darbo dienų laikotarpiui dar nesibaigus. Prieštaravimas turi būti pagrįstas raštu. Jeigu Valdančioji taryba pareiškia prieštaravimą, galima taikyti vieną iš trijų procedūrų:

- jeigu NKI, kuriai sprendimas aktualus, laikosi kitokios nuomonės dėl prieštaravimo, NKI gali prašyti tarpininkavimo;

- jeigu prašymas dėl tarpininkavimo nepateikiamas, Priežiūros valdyba gali iš dalies pakeisti sprendimo projektą, kad būtų atsižvelgta į Valdančiosios tarybos pastabas;
- jeigu Priežiūros valdyba nepateikia naujo sprendimo projekto, prieštaravimai siunčiami atsakingiems padaliniais.

Skubos procedūra

Skubiais atvejais pirmiau aprašyta procedūra trumpinama, kad Priežiūros valdyba galėtų laiku priimti reikalingus sprendimus.

Skubos procedūra paprastai taikoma JPG, ECB vadovybės ir NKI siūlymu. Siekiant sutrumpinti sprendimų priėmimo procesą, galima koreguoti rašytinės procedūros terminus arba skubiai sušaukti Priežiūros valdybos posėdį. Posėdis gali vykti telekonferencijos būdu. Jeigu skubos procedūra sušauktame Priežiūros valdybos posėdyje nesusidaro 50 proc. kvorumas, posėdis baigiamas ir artimiausiu metu surengiamas neeilinis posėdis. Kvietime į neeilinį posėdį turėtų būti nurodoma, kad sprendimai bus priimami net ir nesusidarius kvorumui. Skubiais atvejais Priežiūros valdyba taip pat gali prašyti, kad Valdančioji taryba taikytų trumpesnį sprendimo priėmimo neprieštaravimo tvarka terminą – Valdančioji taryba net gali surengti posėdį iš karto po Priežiūros valdybos posėdžio.

Sprendimų priėmimas delegavimo būdu

Sprendimus priimant neprieštaravimo tvarka, kiekvienais metais Priežiūros valdybai tektų patvirtinti, o Valdančiajai tarybai priimti labai daug įvairaus sudėtingumo ir įvairių poveikį prižiūrimiems subjektams darančių priežiūros sprendimų projektų. Todėl, siekiant užtikrinti, kad bankų priežiūros sprendimų priėmimo procesas būtų proporcingesnis ir efektyvesnis, įgaliojimai priimti sprendimus, susijusius su ECB vykdomais priežiūros uždaviniais, gali būti deleguojami. Laikantis delegavimo sistemos, aiškiai apibrėžtus sprendimų priėmimo įgaliojimus galima deleguoti ECB struktūrinių padalinių vadovams – tokiu atveju Valdančioji taryba priima sprendimą dėl delegavimo, o Vykdomoji valdyba paskiria atitinkamus struktūrinių padalinių vadovus.

Delegavimo sistema

Institucinę sistemą, suteikiančią galimybę priežiūros sprendimus priimti delegavimo būdu, sudaro:

1. bendrasis pamatinis sprendimas, kuriame nustatyta ECB sprendimų priėmimo proceso vidaus organizacinė tvarka;
2. sprendimai dėl delegavimo, kuriuose nustatomi deleguotų įgaliojimų priimti tam tikro pobūdžio priežiūros sprendimus vykdymo kriterijai;

3. Vykdomosios valdybos sprendimai dėl ECB struktūrinių padalinių vadovų, įgaliojamų priimti sprendimus, paskyrimo.

Bendrajame pamatiniame sprendime nustatyta, kad aiškiai apibrėžtus Valdandčiosios tarybos sprendimų priėmimo įgaliojimus galima deleguoti, kai reikia priimti su ECB priežiūros uždaviniais susijusius teisės aktus. Bendrajame pamatiniame sprendime (juo papildomas ECB darbo reglamentas) išdėstytos Vykdomosios valdybos ir ECB struktūrinių padalinių vadovų atsakomybės sritys, procedūriniai deleguotųjų sprendimų priėmimo, įforminimo ir pranešimo apie juos reikalavimai, taip pat deleguotųjų sprendimų administracinės peržiūros reikalavimai.

Sprendimus dėl delegavimo, kuriuose nustatomi naudojami deleguotais įgaliojimais kriterijai, neprieštaravimo tvarka priima Valdandčioji taryba; šie sprendimai įsigalioja tik tada, kai Vykdomoji valdyba priima sprendimą dėl paskyrimo. Tuo tikslu, pasikonsultavusi su Priežiūros valdybos pirmininku ir atsižvelgdama į delegavimo svarbą bei adresatų skaičių, Vykdomoji valdyba paskiria vieną arba kelis ECB struktūrinių padalinių (kurie vykdo priežiūros uždavinius ir yra organizaciniu požiūriu atskirti nuo kitų ECB uždavinius vykdančių padalinių) vadovus. Įvairių delegavimo sprendimų jau priimta dėl [kompetencijos ir tinkamumo sprendimų](#), tam tikrų makroprudencinių sprendimų, [prižiūrimų subjektų svarbos statuso pakeitimų](#), taip pat sprendimų dėl [priežiūros įgaliojimų pagal nacionalinę teisę](#), dėl [išplėstinių veiklos leidimų suteikimo, kvalifikuotųjų akcijų paketo dalių įsigijimo ir veiklos leidimų panaikinimo, nuosavų lėšų ir vidaus modelių](#). Deleguotuosius sprendimus savo vardu priima ir už juos atsako Valdandčioji taryba.

Pranešimas

Sprendimą priėmus, BPM sekretoriatas arba NKI (kai sprendimu suteikiamas leidimas užsiimti bankų veikla) apie sprendimą informuoja sprendimo adresatą.

Kalbų vartojimo tvarka

NKI, prižiūrimiems subjektams, valstybėms narėms ir kitoms ES įstaigoms palaikant ryšius, laikomasi Europos Sąjungoje nustatytos kalbų vartojimo tvarkos. Taikomos šios taisyklės:

1. dokumentai, kurie yra siunčiami ECB, gali būti parengti bet kuria siuntėjo pasirinkta oficialia kalba. Atsakymas turėtų būti parengtas ta pačia kalba;
2. dokumentai, kuriuos ECB siunčia valstybei narei arba valstybės narės jurisdikcijai priklausančiam asmeniui, turėtų būti parengti tos valstybės kalba.

BPM darbo kalba buvo pasirinkta anglų kalba – ja vyksta visa vidaus komunikacija tarp ECB ir NKI ir visuose ECB padaliniuose.

[Reglamentas Nr. 1/1958, nustatantis kalbas, kurios turi būti vartojamos Europos ekonominėje bendrijoje](#)

[BPM pagrindų reglamento 24 straipsnis](#)

Siunčiami pranešimai

Dauguma svarbių įstaigų sutiko, kad priežiūros sprendimai būtų rengiami ir kasdieniai ryšiai būtų palaikomi anglų kalba. Susitarimą dėl vienos kalbos vartojimo bet kada galima atšaukti.

Prižiūrimam subjektui (arba keliems prižiūrimiems subjektams) skirtus sprendimus ECB rengia anglų kalba, jeigu jų adresatas sutiko vartoti anglų kalbą. Jeigu adresatas nesutiko bendrauti anglų kalba, sprendimas priimamas adresato pasirinkta kalba ir ši jo redakcija laikoma autentiška. Tokiais atvejais už vertimą atsakingas ECB.

Gaunami pranešimai

Prižiūrimi subjektai, kurie ryšiams su ECB palaikyti kasdienės priežiūros klausimais nesutiko vartoti anglų kalbos, gali teikti dokumentus bet kuria oficialiaja ES kalba. Atsakomybe už jų vertimą, jeigu jo prireiktų, dalijasi ECB ir NKI. Kai kuriais atvejais, užuot vertus visą gautų prižiūrimo subjekto pasirinkta kalba parengtų dokumentų tekstą, parengiama jų santrauka anglų kalba.

Kalbų vartojimo tvarka taikoma tik priežiūros sprendimams ir pagrindiniams priežiūros dokumentams. Prireikus, NKI bendradarbiauja su ECB rengiant pagrindinius dokumentus arba aiškinamuosius memorandumus anglų kalba.

1.3.4 Administracinė peržiūros valdyba

[BPM reglamento 64 konstatuojamoji dalis, 4 straipsnis, 24 straipsnio 1 ir 10 dalys](#)

[ECB sprendimas dėl Administracinės peržiūros valdybos įsteigimo ir jos veiklos taisyklių \(ECB/2014/16\)](#)

Sprendimų, kuriuos ECB priima vykdydamas savo priežiūros įgaliojimus, vidaus administracinei peržiūrai atlikti ECB įsteigė nepriklausomą vidaus tarnybą – Administracinę peržiūros valdybą (APV). APV sudėtis paskelbta ECB Bankų priežiūros tarnybos interneto svetainėje.

Šiame skirsnyje aprašyti pagrindiniai vidaus proceso etapai, galimi jo rezultatai ir APV vidaus organizacinė struktūra, o pabaigoje aprašyta ECB priimtų sprendimų teisminės peržiūros galimybė.

Vidaus peržiūros procesas

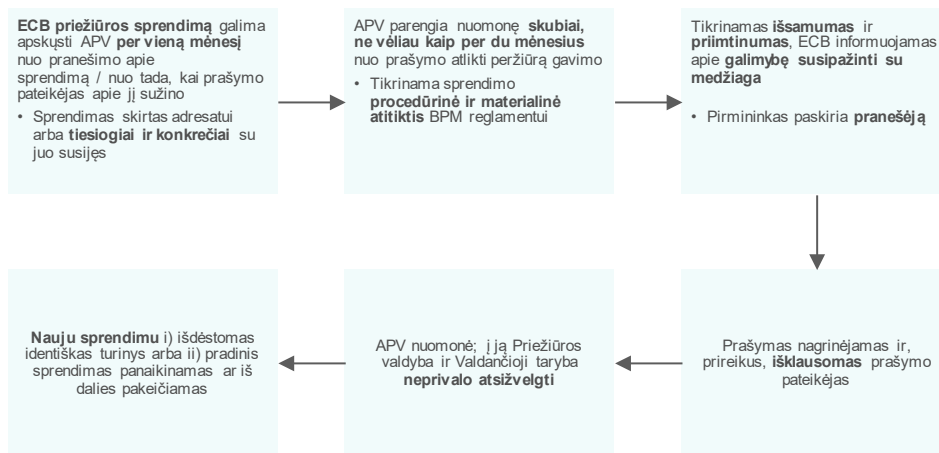
Prašymas atlikti peržiūrą

Bet kuris fizinis ar juridinis asmuo gali prašyti peržiūrėti ECB priimtą sprendimą, kuris yra tam asmeniui skirtas arba tiesiogiai ir konkrečiai su juo susijęs. Asmenys prašymą privalo pateikti per vieną mėnesį nuo pranešimo apie priimtą sprendimą gavimo dienos. Jie gali atšaukti prašymą bet kuriuo metu. Prašymas atlikti peržiūrą neturi sustabdomojo poveikio, nebent Valdančioji taryba, remdamasi APV pasiūlymu, nusprendžia kitaip.

7 paveikslas

Administracinė peržiūros valdyba

ECB vidaus administracinė peržiūra

Pareiškėjai turi teisę susipažinti su ECB bylos medžiaga, tačiau ši teisė negalioja konfidencialiai informacijai ir gali būti apribota, atsižvelgiant į kitų juridinių ir fizinių asmenų (ne pareiškėjo) teisėtus interesus, susijusius su tų asmenų verslo paslapčių saugojimu. APV peržiūra apsiriboja prašyme išdėstytų argumentų ir esminių procedūrinių reikalavimų pažeidimų analize. Todėl, gavusi prašymą, APV įvertina tik išdėstytus argumentus. Pateikti nauji argumentai nenagrinėjami.

Pareiškėjas taip pat gali prašyti leidimo pateikti rašytinius liudytojo arba eksperto parodymus. Jeigu APV mano, kad to reikia, leidžia juos pateikti.

Priimtumo vertinimas

APV įvertinus prašymo priimtumą, APV pirmininkas gali duoti nurodymus dėl veiksmingo peržiūros atlikimo, įskaitant nurodymus pateikti dokumentus ar informaciją.

Posėdis

Nors išklausti pareiškėją nėra privaloma, APV gali sušaukti posėdį. Posėdžiams pirmininkauja APV pirmininkas arba pirmininko pavaduotojas. Posėdžiuose dalyvauja APV nariai, sekretorius, ECB atstovai ir pareiškėjo atstovai. Paprastai ECB atstovauja sprendimų projektus parengę veiklos padaliniai ir Teisinių paslaugų generalinis direktoratas. Pareiškėjas gali vartoti kalbą, kuria atliekama peržiūra, arba anglų kalbą, o ECB organizuoja sinchroninį vertimą žodžiu. Pareiškėjas gali prašyti leidimo į posėdį iškviesti liudytoją arba ekspertą žodiniams parodymams pateikti.

Nuomonė

Per du mėnesius nuo prašymo gavimo dienos APV priima nuomonę dėl ginčijamo sprendimo. Nuomonė nedelsiant pateikiama Priežiūros valdybai. Priežiūros valdybai ar Valdančiajai tarybai į nuomonę atsižvelgti nėra privaloma.

Naujas sprendimas

Nors atsižvelgti į APV nuomonę nėra privaloma, po peržiūros Priežiūros valdyba pateikia Valdančiajai tarybai naują galutinį sprendimo projektą. Atlikdama vertinimą Priežiūros valdyba neapsiriboja pareiškėjo paraiškoje dėl peržiūros išdėstytų argumentų analize ir gali atsižvelgti ir į kitus dalykus. Nauju sprendimo projektu galima:

- ginčijamą sprendimą pakeisti tokio paties turinio sprendimu;
- ginčijamą sprendimą pakeisti iš dalies pakeisto turinio sprendimu;
- ginčijamą sprendimą panaikinti.

Naujas Priežiūros valdybos sprendimo projektas turi būti pateiktas Valdančiajai tarybai per 30 darbo dienų nuo APV nuomonės gavimo.

Teisingumo Teismo atliekama peržiūra

Pirmiau aprašyta priežiūros sprendimų vidaus administracinė peržiūra nepanaikina teisės iškelti bylą Europos Sąjungos Teisingumo Teisme. Bylą galima iškelti per du mėnesius nuo galutinio sprendimo gavimo dienos. Pareiškėjas gali iškelti bylą Teisingumo Teisme prieš tai neprašęs atlikti vidaus peržiūros. Jei pareiškėjas ketina ginčyti APV peržiūrėtą sprendimą, kreipdamasis į Teisingumo Teismą jis turėtų prašyti peržiūrėti naujojo sprendimo projektą.

1.4 Bendradarbiavimas su kitomis įstaigomis ir institucijomis

1.4.1 Bendradarbiavimo sistema

Tarpvalstybinis ir tarpsektorinis priežiūros institucijų bendradarbiavimas yra labai svarbus siekiant stiprinti pasitikėjimą, didinti priežiūros veiksmingumą ir užtikrinti finansų sektoriaus atsparumą.

ECB glaudžiai bendradarbiauja ir dalijasi informacija su įvairiomis ES ir ES nepriklausančių šalių institucijomis. Tai – Europos priežiūros institucijos, t. y. Europos bankininkystės institucija (EBI), Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija, Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija, taip pat Europos sisteminės rizikos valdyba (ESRV), Bendra pertvarkymo valdyba, bankininkystės,

draudimo ir rinkos sektorių prudencinės priežiūros institucijos, už kovos su pinigų plovimu taisyklių priežiūrą atsakingos institucijos, pertvarkymo institucijos ir indėlių apsaugos institucijos.

Bendradarbiavimas įgyvendinamas per konkrečioms įstaigoms skirtas priemones, pavyzdžiui, [susitarimo memorandumus](#), arba konkrečioms bankams skirtas priemones, pavyzdžiui, rašytinius koordinavimo ir bendradarbiavimo susitarimus, kuriais reglamentuojami santykiai priežiūros institucijų kolegijose. Toks bendradarbiavimas apima, be kita ko, keitimąsi priežiūros informacija.

Siekdamas palengvinti bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija su kitomis institucijomis, 2022 m. ECB nustatė [sistemą](#), pagal kurią ECB aukštesniojo rango vadovams paprastai leidžiama suteikti leidimą teikti priežiūros informaciją kitoms institucijoms.

BPM sekretoriatas koordinuoja priežiūros srities bendradarbiavimą su kitomis ES ir nacionalinėmis institucijomis, įskaitant derybas dėl susitarimo memorandumų, ir teikia pagalbą, susijusią su susitarimais dėl konkrečių bankų.

ECB taip pat aktyviai dalyvauja įvairiuose pasauliniuose forumuose, pavyzdžiui, Bazelio bankų priežiūros komitete (BBPK) ir Finansinio stabilumo taryboje (FST).

1.4.2 Glaudus valstybių narių bendradarbiavimas

[BPM reglamento 7 straipsnis](#)

[BPM pagrindų reglamento 118 ir 119 straipsniai](#)

[ECB sprendimas dėl glaudaus bendradarbiavimo su dalyvaujančių valstybių narių, kurių valiuta nėra euro, nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis](#)

[ECB sprendimas, nustatantis bendras taisykles, pagal kurias Europos Centrinis Bankas, vykdydamas Reglamentu \(ES\) Nr. 1024/2013 jam pavestus uždavinius, perduoda priežiūros informaciją institucijoms ir įstaigoms \(ECB/2022/2\)](#)

Euro zonai nepriklausančios ES valstybės narės taip pat gali dalyvauti BPM, jeigu to pageidauja. Kol kas BPM yra sudaręs du glaudaus bendradarbiavimo susitarimus su Bulgarija ir Kroatija³, kurių institucijos dabar dalyvauja BPM⁴. Sukūrus BPM, iš valstybių narių, kurios prisijungia prie Europos valiutų kurso mechanizmo (VKM II), tikimasi, kad jos glaudžiai bendradarbiaus ir su BPM. Užmezgusios glaudaus bendradarbiavimo ryšius, šios valstybės narės gali prisijungti prie BPM ir Bendro pertvarkymo mechanizmo. Daugiau informacijos pateikiama ECB Bankų priežiūros tarnybos interneto svetainės skiltyje „[Glaudus bendradarbiavimas su ECB: vartai į bankų sąjungą](#)“ (anglų k.).

³ Kroatija prie euro zonos prisijungė 2023 m. sausio 1 d. Ji taip pat tapo tikraja BPM nare.

⁴ Žr. naujausią Europos Komisijos ataskaitą dėl BPM reglamento taikymo (žr. 1.1.2 skirsnį).

1.4.3 Bendradarbiavimas su BPM nedalyvaujančių šalių institucijomis

Teigiamas konfidencialumo tvarkos lygiavertiškumo įvertinimas yra būtina sąlyga tam, kad ECB pakviestų ES nepriklausančios šalies instituciją į kolegiją arba sudarytų su ja susitarimo memorandumą. Konfidencialia priežiūros informacija dalijamasi laikantis principo „būtina žinoti“.

KRD 51 ir 112–116 straipsniai

BPM pagrindų reglamento 9 ir 10 straipsniai

Techniniai įgyvendinimo standartai, susiję su bendro sprendimo proceso dėl konkrečios įstaigos riziką ribojančių reikalavimų taikymo sąlygomis (EU/710/2014)

TRS dėl bendrųjų priežiūros institucijų kolegijų veiklos sąlygų nustatymo (ES/2016/98)

Bankų priežiūros institucijų kolegijos, KPP / KTF kolegijos ir pertvarkymo kolegijos

Priežiūros institucijų kolegijos yra institucijų, vykdančių atskirų tarpvalstybinėms bankų grupėms priklausančių subjektų ir svarbių filialų priežiūrą, tarpusavio bendradarbiavimo ir veiklos koordinavimo struktūros. Priežiūros institucijų kolegijų darbo rezultatais remiamasi planuojant ir vykdamt pagrindinius priežiūros uždavinius. Prireikus BPM sekretoriatas kartu su Teisės paslaugų generaliniu direktoratu gali teikti papildomą pagalbą JPG, joms rengiant ir atnaujinant priežiūros institucijų kolegijų rašytinius koordinavimo ir bendradarbiavimo susitarimus (RKBS). RKBS – tai konsoliduotos priežiūros institucijos ir kitų kompetentingų institucijų bendradarbiavimo susitarimai, kuriais įforminami ir reguliuojami priežiūros institucijų kolegijų vidaus santykiai.

Pagrindiniai kolegijų veiklos aspektai nustatyti Komisijos deleguotajame reglamente 2016/98 ir Komisijos įgyvendinimo reglamente Nr. 710/2014.

Svarbių bankų grupių priežiūros institucijų kolegijose ECB vykdo kurį nors iš šių funkcijų:

- konsoliduotos priežiūros institucija (buveinės šalies priežiūros institucija) – kolegijose, į kurias įtrauktos BPM nedalyvaujančių valstybių narių arba ES nepriklausančių šalių priežiūros institucijos;
- narys (priimančiosios šalies priežiūros institucija) – kolegijose, kurių buveinės šalies priežiūros institucija yra BPM nedalyvaujančios valstybės narės arba ES nepriklausančios šalies institucija.

ECB – konsoliduotos priežiūros institucija

Jeigu ECB atlieka konsoliduotos priežiūros institucijos funkcijas, kolegijai vadovauja JPG koordinatorius. Kolegija ne tik laikosi kolegijų veiklą reglamentuojančių aktų, bet ir parengia RKBS dėl praktinių kolegijos veiklos aspektų ir kolegijos narių tarpusavio santykių.

Dalyvaujančių valstybių narių, kuriose įsteigta bankų grupės patronuojančioji įmonė, patronuojamosios įmonės arba svarbūs filialai, NKI dalyvauja kolegijose stebėtojų teisėmis. Tai reiškia, kad NKI padeda vykdyti kolegijos uždavinius ir veiklą ir gauna visą informaciją, bet nedalyvauja sprendimų priėmimo procedūrose. Kad kolegijų

posėdžiuose galėtų laikytis bendros pozicijos, NKI ir ECB aptaria svarbius klausimus iš anksto, JPG sudėtyje.

ECB – priimančiosios šalies priežiūros institucija

Kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu kolegijų gairės

TRS dėl gaivinimo planų, pertvarkymo planų, grupių finansinės paramos, nepriklausomų vertintojų, nurašymo ir konvertavimo įgaliojimų, pranešimo reikalavimų, pranešimų apie sustabdymą ir pertvarkymo kolegijų veiklos funkcijų (ES/2016/1075)

Jeigu konsoliduotos priežiūros institucija įsteigta nedalyvaujančioje valstybėje narėje, dalyvavimo kolegijose taisyklės priklauso nuo dalyvaujančiose valstybėse narėse įsteigtų prižiūrimų subjektų svarbos.

- Jeigu visi dalyvaujančiose valstybėse narėse įsteigti prižiūrimi subjektai yra SĮ, ECB priežiūros institucijų kolegijoje dalyvauja kaip narys, o NKI turi teisę dalyvauti kaip stebėtojos.
- Jeigu dalyvaujančiose valstybėse narėse įsteigti prižiūrimi subjektai yra SĮ ir MSĮ, ECB ir NKI priežiūros institucijų kolegijoje dalyvauja kaip nariai. Dalyvaujančių valstybių narių, kuriose įsteigti svarbūs prižiūrimi subjektai, NKI turi teisę dalyvauti priežiūros institucijų kolegijose kaip stebėtojos.
- Jeigu visi dalyvaujančiose valstybėse narėse įsteigti prižiūrimi subjektai yra MSĮ, NKI priežiūros institucijų kolegijoje dalyvauja kaip narės, o ECB iš viso nedalyvauja.

Be to, ECB stebėtojo teisėmis dalyvauja kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu kolegijose ir su kolegijos nariais dalijasi atitinkamų priežiūros uždavinių vykdymui svarbia informacija.

ECB dalyvauja ir pertvarkymo kolegijose. Jose grupės lygmens pertvarkymo institucija ir konsoliduotos priežiūros institucija keičiasi visa informacija, reikalinga užtikrinti, kad kolegijos atliktų savo funkcijas, kaip nustatyta KRD 116 straipsnyje ir Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyvos 88 straipsnyje.

1.4.4 Finansinių konglomeratų priežiūra

Su finansiniais konglomeratais susijusiam bendradarbiavimui taikoma speciali tvarka. Finansiniai konglomeratai yra finansų įmonės, turinčios bent vieną draudimo sektoriuje ir bent vieną bankininkystės ar investicinių paslaugų sektoriuje veikiantį subjektą, nepriklausomai nuo to, ar šią veiklą įmonė tiesiogiai vykdo pati, ar per tam tikras patronuojamąsias įmones.

Prižiūrint finansinius konglomeratus, priežiūrą tenka vykdyti skirtinguose sektoriuose, tad tam reikalinga speciali institucinė tvarka. Europos Sąjungoje – su tam tikromis išimtimis – vykdoma papildoma finansiniam konglomeratui priklausančių kredito įstaigų, draudimo įmonių ir investicinių įmonių priežiūra. Papildoma priežiūra apibrėžiama kaip priežiūra, vykdoma ne vietoj sektoriaus priežiūros, bet remiantis sektoriaus priežiūra, o ją vykdant stebima rizika, atsirandanti dėl finansinės veiklos tarpsektoriškumo ir finansinius konglomeratus sudarančių grupių struktūrų sudėtingumo.

Papildomos priežiūros koordinatorius

Papildomoje finansinių konglomeratų priežiūroje JPG dalyvauja tiek, kiek ji yra susijusi su jų prižiūrimomis svarbiomis įstaigomis. Jeigu BPM bankų priežiūros institucija skiriama papildomos priežiūros koordinatorė, Finansinių konglomeratų direktyvos 11 straipsnyje nurodytas funkcijas atlieka JPG koordinatorius. Kaip ir bankų priežiūros institucijų kolegijų atveju, NKI gali dalyvauti kaip stebėtojos (jeigu į finansinį konglomeratą įtrauktos kredito įstaigos yra svarbios) arba kaip narės (jeigu kredito įstaigos yra mažiau svarbios).

Koordinatorius yra atsakingas už papildomos reguliuojamų finansinio konglomerato subjektų priežiūros koordinavimą ir vykdymą. Bendradarbiaudamas su kitomis atitinkamomis kompetentingomis institucijomis koordinatorius užtikrina, kad reguliariai būtų atliekamas tinkamas finansinių konglomeratų testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, nedubliuojant ir nepakeičiant sektoriaus priežiūros.

Koordinatoriumi skiriama viena iš kompetentingų institucijų ir, jeigu reikia, nustatoma speciali koordinavimo tvarka. Reguluojamo subjekto priežiūros koordinatoriaus funkcijas paprastai atlieka už finansinio konglomerato patronuojančiosios įmonės priežiūrą atsakinga institucija. Jeigu patronuojančioji įmonė yra mišri finansų kontroliuojančioji įmonė, koordinatoriaus funkcijas paprastai atlieka už svarbiausiam finansiniam sektoriui priklausančio reguliuojamo subjekto priežiūrą atsakinga institucija.

Priežiūrą vykdančios institucijos glaudžiai bendradarbiauja ir dalijasi visa atitinkamiems priežiūros uždaviniams vykdyti reikalinga informacija. Koordinatorius ir atitinkamos institucijos gali sudaryti koordinavimo susitarimą ir susitarti teikti išsamesnę informaciją, kad reguliuojamų subjektų papildoma priežiūra būtų nuodugnesnė.

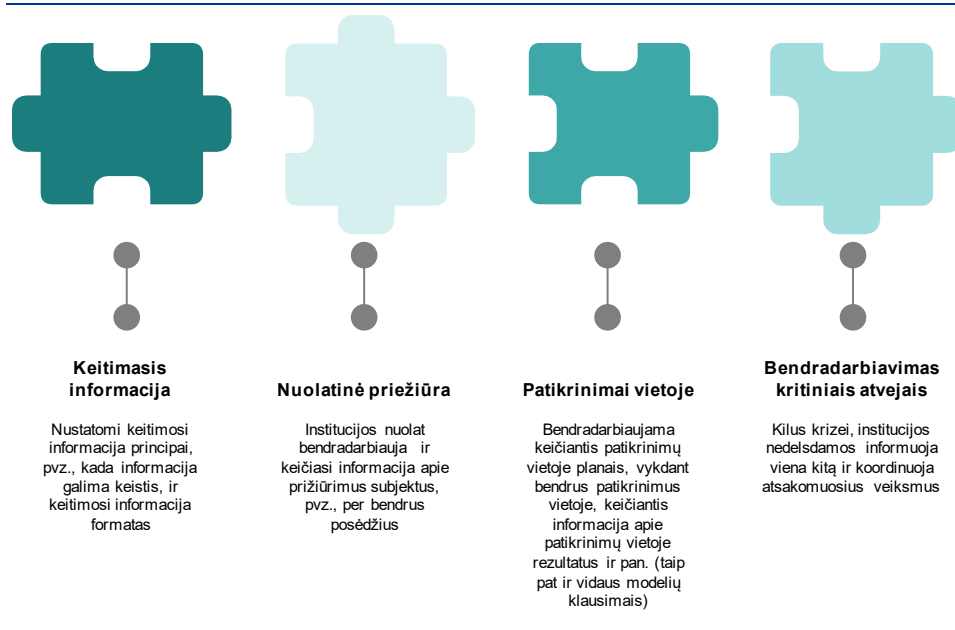
1.4.5 Dvišalis bendradarbiavimas su bankų priežiūros institucijomis

Kad ECB ir ES nepriklausančios šalies priežiūros institucija galėtų užmegzti dvišalį bendradarbiavimą, reikalingi tam tikri susitarimai. Susitarimai būna įvairūs – nuo nekonfidencialių *ad hoc* diskusijų iki susitarimo memorandumuose nustatomo struktūrinio bendradarbiavimo.

ECB sudaro susitarimo memorandumus su bankų priežiūros institucijomis siekdamas skatinti veiksmingą ir efektyvų bendradarbiavimą. Susitarimo memorandumai padeda to siekti palengvindami reguliarių keitimąsi konfidencialia informacija tarp juos pasirašiusių institucijų. Susitarimo memorandumuose numatomas ne tik keitimasis informacija, bet ir kitokio pobūdžio bendradarbiavimas.

8 paveikslas

Keitimasis informacija ir bendradarbiavimas pagal susitarimo memorandumus

ECB ir nedalyvaujančių valstybių narių NKI pasirašomuose [susitarimo memorandumuose](#) bendrai išdėstoma, kaip priežiūros institucijos tarpusavyje bendradarbiaus vykdydamos savo priežiūros uždavinius pagal BPM reglamento 3 straipsnio 6 dalį. Tokių susitarimo memorandumų paskirtis – aiškiau aprašyti keitimasi informacija procedūras ir, jeigu reikia, konsultacijų mechanizmus. Juose taip pat nustatomos bendradarbiavimo kritiniais atvejais procedūros.

1.4.6 Bendradarbiavimas su kitomis (ne bankų) priežiūros institucijomis

Kaip bankų priežiūros institucijų susitarimo memorandumuose, taip ir dvišaliuose arba daugiašaliuose kitų priežiūros institucijų susitarimo memorandumuose nustatoma bendra bendradarbiavimo tvarka. Memorandumuose apibrėžiami keitimasi konfidencialia informacija (pvz., apie veiklos leidimus, priežiūrą vietoje ir dokumentinę priežiūrą, sankcijas) procesai ir procedūros. Rengiant susitarimo memorandumus, vadovojamasi esama geriausia praktika ir visais organizaciniais lygmenimis skatinama bendradarbiavimo kultūra. Susitarimo memorandumuose galima numatyti, kad, siekiant palengvinti institucijų tarpusavio ryšius, bus steigiami specialūs komitetai, kurie bus pagrindinės už keitimasi informacija ir priežiūros veiklos koordinavimą atsakingos struktūros.

ECB ir rinkos priežiūros institucijų susitarimo memorandumais taip pat siekiama skatinti veiksmingą ir efektyvų bendradarbiavimą bei palengvinti reguliarių keitimasi konfidencialia informacija apie kredito įstaigas, kurias prižiūri ir tos rinkos institucijos.

Siekdamas sukurti aiškią keitimasi informacija sistemą, ECB taip pat sudarė daugiašalį susitarimą su daugiau kaip 50 Europos ekonominės erdvės (EEE) kovos

[Finansinių konglomeratų direktyvos 6–17 straipsniai](#)

[BPM pagrindų reglamento 18 straipsnis](#)

[TRS dėl apibrėžčių patikslinimo ir papildomų rizikos koncentracijos ir grupės vidaus sandorių priežiūros derinimo nuostatų \(ES/2015/2303\)](#)

[EBI bendrosios gairės dėl priežiūros praktikos, kuri susijusi su finansinių konglomeratų priežiūros veiklos koordinavimo tvarkos suderinimu, konvergencijos \(JC/GL/2014/01\)](#)

su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų. Pagal šį susitarimą ECB perduoda kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijoms informaciją, kuri yra svarbi ir reikalinga jų uždaviniams toje srityje vykdyti. Taip pat ir ECB prašo kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų pateikti informacijos, kuri yra svarbi ir būtina ECB vykdomiems rizikos ribojimo uždaviniams įgyvendinti.

1.4.7 Bendradarbiavimas su Europos Sąjungos institucijomis

BPM glaudžiai bendradarbiauja su kitomis platesnę institucinę sistemą sudarančiomis Europos Sąjungos institucijomis ir įstaigomis.

Europos Komisija

Europos Komisijoje Finansinio stabilumo, finansinių paslaugų ir kapitalo rinkų sąjungos generalinis direktoratas rengia ir vykdo Komisijos politiką finansinių paslaugų srityje, įskaitant bankininkystės reguliavimą ir kitas sritis, pavyzdžiui, kapitalo rinkas, draudimo ir pensijų fondus, tvarų finansavimą ir mokėjimo paslaugas. Šiuo tikslu Komisija reguliariai peržiūri teisės aktų sistemą ir, atsižvelgdama į pokyčius finansų sektoriuje, teikia pasiūlymus, kaip skatinti rinkos integraciją, užtikrinti finansinį stabilumą, apsaugoti vartotojus ir investuotojus, kovoti su finansiniais nusikaltimais ir gerinti finansų priežiūrą. Ji taip pat priima deleguotuosius ir įgyvendinimo aktus, įskaitant Europos priežiūros institucijų parengtus techninius standartus, kuriais papildomi ES finansinių paslaugų teisės aktai, ir užtikrina visapusišką ES teisės aktų įgyvendinimą. Bendradarbiaudamas su Europos priežiūros institucijomis, ECB ir kitomis institucijomis, Finansinio stabilumo, finansinių paslaugų ir kapitalo rinkų sąjungos generalinis direktoratas stebi riziką finansiniam stabilumui ir į ją reaguoja.

Finansinio stabilumo, finansinių paslaugų ir kapitalo rinkų sąjungos generaliniam direktoratui paprašius, ECB gali jam teikti pagalbą reguliavimo klausimais, susijusiais su ECB vykdomos priežiūros organizavimu ir vykdymu. ECB prisideda prie Finansinio stabilumo, finansinių paslaugų ir kapitalo rinkų sąjungos generalinio direktorato organizuojamų viešų konsultacijų jo kompetencijai priklausančiais klausimais, įskaitant galiojančių teisės aktų peržiūrų rengimą. ECB, pasikonsultavęs su Europos Parlamentu arba ES Taryba, arba savo iniciatyva taip pat priima nuomones dėl Komisijos pasiūlymų dėl teisės aktų. Prisidėdamas prie finansinių paslaugų teisės aktų rengimo ECB taip pat gali dalyvauti ES Tarybos darbo grupių diskusijose ir vesti dialogą su Europos Parlamentu.

Europos Komisijai (konkrečiai – jos Finansinio stabilumo, finansinių paslaugų ir kapitalo rinkų sąjungos generaliniam direktoratui) pavesta kas trejus metus skelbti ataskaitą apie BPM reglamento taikymą (atlikti BPM reglamento peržiūrą), ypač apie galimą jo poveikį sklandžiam vidaus rinkos veikimui. Komisija palaiko ryšius su ECB daugiausia tam, kad gautų šiai peržiūrai atlikti reikalingos pagalbinės informacijos. ECB teikia Komisijai (laikydamasis profesinėms paslaptims ir keitimuisi informacija

[SESV 4, 107 ir 108 straipsniai](#)

[KRD 53 straipsnis ir paskesni straipsniai](#)

[BPM reglamento 19, 26, 32, 37 straipsniai ir 32 konstatuojamoji dalis](#)

[Komisijos komunikatas dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo bankams skirtoms priemonėms finansų krizės sąlygomis paremti \(ES/2013/C 216/01\)](#)

taikomų teisinių apribojimų): i) informaciją apie ECB vidaus priežiūros ir organizacines procedūras ir ii) glaustą suvestinę informaciją apie priežiūros veiklą.

Europos Komisijos atstovas gali būti kviečiamas dalyvauti stebėtojo teisėmis ECB priežiūros valdybos posėdžiuose. Taip užtikrinama, kad politikos klausimai būtų reguliariai aptariami su Europos Komisija, kuri neturi prieigos prie konfidencialios informacijos apie atskiras įstaigas.

Jeigu naudojami valstybiniai išteklių, būtina laikytis valstybės pagalbos taisyklių ir informuoti Europos Komisijos Konkurencijos generalinį direktoratą. Konkurencijos generalinis direktoratas turi išimtinis įgaliojimus užtikrinti, kad valstybės pagalba atitiktų Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) nuostatas ir kad valstybės pagalba būtų suteikta tik tuo atveju, jeigu griežtai vykdomos nustatytos sąlygos. Kai kuriais atvejais valstybės pagalbos kontrolė gali dubliuoti su ECB atsakomybės sritimis. Pavyzdžiui, ECB gali reikalauti, kad atitinkami subjektai atliktų tam tikras korekcijas, nors panašios sąlygos jau nustatytos Konkurencijos generalinio direktorato patvirtintuose valstybės pagalbą gaunančių įstaigų restruktūrizavimo planuose. Tokiais atvejais, siekiant užtikrinti, kad institucijų veiksmai būtų nuoseklūs, labai svarbu, kad ECB ir Konkurencijos generalinis direktoratas koordinuotų savo veiksmus.

Europos sisteminės rizikos valdyba

Europos sisteminės rizikos valdyba (ESRV) – tai nepriklausomas ES organas, atsakingas už visos ES finansų sistemos rizikos stebėseną. ECB talkina ESRV sekretoriatui, o ECB pirmininkas yra ir ESRV bendrosios valdybos pirmininkas.

ESRV generalinėje valdyboje ECB atstovauja ECB pirmininko pavaduotojas ir ECB priežiūros valdybos pirmininkas. ECB taip pat dalyvauja ESRV valdymo komiteto ir patariamąjo techninio komiteto veikloje.

Glaudus ECB ir ESRV bendradarbiavimas, suteikiantis galimybę keistis informacija, yra abipusiškai naudingas: ESRV turi daugiau galimybių veiksmingai nustatyti, analizuoti ir stebėti sisteminę riziką visoje ES, o BPM gali pasinaudoti ESRV patirtimi, apimančia visą finansų sistemą, taip pat kitas finansų įstaigas, rinkas ir produktus.

Europos bankininkystės institucija

Siekiant stiprinti priežiūros praktikos konvergenciją ir visoje Europos Sąjungoje užtikrinti priežiūros rezultatų nuoseklumą, Europos bankininkystės institucijai (EBI) pavesta rengti techninių standartų, gairių ir rekomendacijų projektus, teikti atsakymus į klausimus. Kaip bankų priežiūros institucija, ECB, vykdydamas savo uždavinius, laikosi EBI taisyklių. ECB Bankų priežiūros tarnybos padaliniai dalyvauja EBI darbe ir, į vieną visumą integruodami visose jurisdikcijose vykdomą priežiūrą, reikšmingai prisideda prie priežiūros konvergencijos. EBI priežiūros taryboje Bendram priežiūros mechanizmui atstovauja NKI (kaip balso teisę turinčios narės) ir

ECB (kaip balso teisės neturintis narys ir kitų darbinių struktūrų narys). Pagrindinės bendradarbiavimo sritys aprašytos toliau.

- **Bendras Europos taisyklių sąvadas ir Europos priežiūros vadovas:** EBI priimami privalomi techniniai standartai ir gairės papildo ES bankų sektoriaus Bendrą taisyklių sąvadą. EBI užduotis – suderinti būtiniausias priežiūros sistemos aspektus. Be to, EBI rengiamo Europos priežiūros vadovo taikymo sritis yra platesnė, šis vadovas taikomas visoms EEE priežiūros institucijoms. Vykdydamas tiesioginę priežiūrą BPM taiko Bendrą taisyklių sąvadą, Europos priežiūros vadovą ir EBI parengtas gaires. Diegdamas vienodus priežiūros standartus ir procedūras BPM užtikrina aukštą dalyvaujančių valstybių narių priežiūros praktikos konvergencijos lygį.
- **Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis.** Bendradarbiaudama su ESRV, EBI inicijuoja visos ES kredito įstaigų atsparumo vertinimą, vykdo bendrą jo koordinavimą, taip pat rengia tam skirtus bendrus principus ir metodiką. ECB, padedamas NKI, atlieka vertinimus dalyvaujančiose valstybėse narėse.
- **Keitimasis informacija.** ECB abipusiškai keičiasi informacija su EBI.
- **Tarpusavio vertinimo mechanizmas.** ECB padeda EBI rengti suderintą tarpusavio vertinimo metodiką, taip siekiama užtikrinti, kad visų prižiūrimų subjektų priežiūra būtų vykdoma nuosekliai ir būtų laikomasi priimtų priežiūros gairių.
- **Krizių valdymas ir kiti priežiūros uždaviniai.** EBI yra atsakinga už įvairius krizių valdymo uždavinius. Pavyzdžiui, Europos Vadovų Tarybai paskelbus nepaprastą padėtį, EBI gali parengti BPM skirtas rekomendacijas, kad Europos lygmens sprendimai būtų koordinuojami, o tam tikrais atvejais taikomi tiesiogiai konkrečioms įstaigoms. Be to, kilus tam tikriems buveinės ir priimančiosios šalies institucijų ginčams arba paaiškėjus ES teisės normų pažeidimams, EBI pavedama vykdyti tarpininko funkcijas. EBI funkcijos nuolatinės priežiūros srityje – tiesiogiai dalyvauti priežiūros institucijų kolegijų veikloje ir taip vykdyti jų stebėseną.

Europos finansų priežiūros sistema

ECB bendradarbiauja ne tik su EBI, bet ir su kitomis dviem Europos priežiūros institucijomis: Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija (EIOPA) ir Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija (ESMA). Jeigu krizė paveikia finansinį konglomeratą, mišrią finansų kontroliuojančiąją bendrovę arba kitus finansų tarpininkus ir gali daryti poveikį bankų sektoriui arba jeigu poveikis gali pasklisti už bankų sektorių ribų, efektyvus planavimas, sprendimų priėmimas ir koordinavimas su kitomis atitinkamomis Europos ir nacionalinio lygmens įstaigomis užtikrinamas papildomais BPM ir kitų Europos finansų priežiūros sistemos institucijų bendradarbiavimo susitarimais.

Bendras pertvarkymo mechanizmas

BPeM reglamento 7, 8 ir 34 straipsniai

Bendros pertvarkymo valdybos ir ECB susitarimo memorandumas dėl bendradarbiavimo ir keitimosi informacija

Bendras pertvarkymo mechanizmas (BPeM) – tai svarbiausių kompetencijų ir išteklių, skirtų dalyvaujančių valstybių narių kredito įstaigų žlugimui valdyti, visuma. Bendras pertvarkymo mechanizmas papildo BPM. Jis užtikrina, kad BPM prižiūrimam bankui kilus didelių sunkumų, tokį banką būtų galima veiksmingai pertvarkyti minimaliomis sąnaudomis mokesčių mokėtojams ir realiajai ekonomikai.

Bankų priežiūros institucijos ir kompetentingos pertvarkymo institucijos turi glaudžiai bendradarbiauti ir keistis informacija tam, kad i) pertvarkymo institucijos gautų pertvarkymui planuoti reikalingos informacijos apie konkrečias įstaigas, ii) įprastinėmis sąlygomis visos dalyvaujančios šalys stiprintų savo pasirengimą ir iii) padidėtų visų dalyvaujančių šalių gebėjimas laiku ir veiksmingai reaguoti susiklosčius kritinei padėčiai. Ypač pažymėtina, jog siekiant išvengti uždavinių dubliavimo, Bendra pertvarkymo valdyba konsultuojasi su BPM dėl pertvarkymo planų, o BPM teikia jai priežiūros informaciją.

Europos stabilumo mechanizmas

BPM reglamento 3 ir 4 straipsniai ir 33 straipsnio 3 dalis

ESM gairės dėl finansinės paramos tiesiogiai finansų įstaigoms rekapitalizuoti

Europos stabilumo mechanizmas (ESM) yra euro zonos valstybių narių sukurtas stabilumo apsaugos mechanizmas, kad jo nariams, kurie turi didelių finansinių sunkumų arba kuriems iškilo tokia grėsmė, būtų galima teikti finansinę paramą, kai tokia parama yra būtina siekiant išsaugoti visos euro zonos ir jos valstybių narių finansinį stabilumą. Naudodamasis turimomis priemonėmis, ESM gali nuspręsti teikti finansinę paramą tiesiogiai finansų įstaigoms rekapitalizuoti – tam turi būti įvykdyti tinkamumo kriterijai ir visapusiškai laikomasi Bendro pertvarkymo mechanizmo reglamento, įskaitant jo nuostatas dėl gelbėjimo privačiomis lėšomis. Kad būtų galima taikyti rekapitalizavimo priemonę, reikalingas veiksmingas BPM, ESM ir nacionalinių pertvarkymo institucijų bendradarbiavimas ir patikima keitimosi informacija tvarka, kaip nustatyta BPM reglamento 3 straipsnyje. Jeigu reikia rekapitalizuoti sunkumų patiriančių tiesiogiai ECB prižiūrimą subjektą, už reikalingos informacijos pateikimą atsakinga ECB Bankų priežiūros tarnyba. Jeigu reikia rekapitalizuoti subjektus, kurių ECB tiesiogiai neprižiūri, ESM valdytojų taryba prašo, kad ECB pagal BPM reglamentą perimtų tiesioginę įstaigų priežiūrą.

ESM parama įstaigai rekapitalizuoti teikiama tik tada, kai Konkurencijos GD pagal valstybės pagalbos taisykles patvirtina tos įstaigos restruktūrizavimo planą. Todėl, siekiant užtikrinti sklandų bendradarbiavimą, ECB Bankų priežiūros tarnyba, NKI ir Konkurencijos GD turi tarpusavyje palaikyti glaudžius ryšius.

Europos Audito Rūmai

ECBS statuto 27 straipsnis

ECB ir EAR susitarimo memorandumas

Europos Audito Rūmai (EAR) įsteigti ES finansų auditui atlikti. Atliekant audito darbą pirmiausia analizuojamas ES biudžetas ir įvairių sričių politika, ypač ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo, pridėtinės vertės, viešųjų finansų, aplinkos apsaugos ir klimato. EAR atlieka ir biudžeto pajamų, ir biudžeto išlaidų auditą.

Atsižvelgdami į ECB nepriklausomumą, EAR atlieka tik ECB valdymo veiklos efektyvumo auditą. Vykdydami šią funkciją, EAR gali teikti pastabas – ypač specialiosiose ataskaitose. Ataskaitose gali būti teikiamos rekomendacijos dėl ECB Bankų priežiūros tarnybos veiklos, siekiant padidinti jos valdymo efektyvumą. EAR taip pat gali rengti nuomones kitos ES institucijos prašymu. ECB teikia Audito Rūmams auditui vykdyti reikalingą informaciją ir imasi tolesnių veiksmų dėl Audito Rūmų rekomendacijų.

1.4.8 Daugiašalis bendradarbiavimas

SESV 127 straipsnio 4 dalis

ECBS statuto 25 straipsnis

Tarybos sprendimas dėl nacionalinių institucijų konsultavimosi su ECB teisės akto projekto nuostatų klausimais (98/415/EB)

ECB dalyvauja įvairių Europos ir tarptautinių organizacijų veikloje, taip pat daugiašalių organizacijų įsteigtų priežiūros institucijų grupių veikloje. Dalyvaudamas jų veikloje (tai gali vykti įvairia forma) ECB gali daryti įtaką tarptautiniams bankų reguliavimo srities pokyčiams. Jeigu kurioje nors veikloje dalyvauja ir ECB, ir NKI, ECB Priežiūros politikos skyrius stengiasi (kai tai svarbu) suderinti jų pozicijas. Jeigu ECB nedalyvauja, jam gali atstovauti dalyvaujančios NKI (kai tai galima).

Bazelio bankų priežiūros komitetas

Bazelio bankų priežiūros komitetas (BBPK) – pagrindinė pasaulinius kredito įstaigų prudencinio reguliavimo standartus nustatanti struktūra ir bendradarbiavimo bankų priežiūros klausimais forumas. Jo siekis – visame pasaulyje stiprinti kredito įstaigų reguliavimą, priežiūrą ir praktiką, o galutinis tikslas – didinti finansinį stabilumą. Nors BBPK priimti sprendimai neturi oficialios teisinės galios, valstybės narės į savo nacionalinę teisę juos gali perkelti savanoriškai, laikydamosi bendradarbiavimo įsipareigojimų. Nuo 2008 m. G 20 valstybių ir vyriausybių vadovai taip pat įsipareigojo reguliariai įgyvendinti BBPK standartus. BBPK griežtai prižiūri, kaip įgyvendinami šie standartai, o pavasarį ir rudenį skelbia pusmečio ataskaitas, kuriose įvertina, kaip valstybės narės juos integravo į savo teisę. BBPK taip pat vertina, kaip atskirų valstybių narių reikalavimai yra suderinti su jo standartais, taip pat vertina, kokį poveikį jo standartai daro pagal riziką įvertintam turtui, kai yra taikomi bankams. ECB ir kai kurios NKI yra BBPK nariai ir dalyvauja BBPK bei jo struktūrų posėdžiuose. ECB taip pat yra BBPK priežiūros organo – Centrinų bankų valdytojų ir priežiūros institucijų vadovų grupės – narys. EBI ir Europos Komisija dalyvauja BBPK veikloje stebėtojų teisėmis.

Tarptautinis valiutos fondas

Tarptautinis valiutos fondas (TVF) yra tarptautinė organizacija, įgaliota užtikrinti tvarų augimą ir gerovę visose 190 jos valstybių narių. Vykdydamas jam suteiktus įgaliojimus, jis remia ekonomikos ir finansų politiką, kuria skatinamas finansinis stabilumas ir bendradarbiavimas pinigų srityje. Finansų sektoriaus įvertinimo programa (FSIP) – išsamus TVF atliekamas šalies finansų sektoriaus įvertinimas. Pagal FSIP TVF rengia savo šalių narių finansų sistemos stabilumo vertinimus. Nuo

2018 m. TVF vykdo ir visos euro zonos FSĮP. Į ją įeina BPM veiklos rezultatų įvertinimas pagal BBPK pagrindinius veiksmingos bankų priežiūros principus. Vykdydamas pagal BPM reglamentą jam pavestus pagrindinius bankų mikroprudencinės ir makroprudencinės priežiūros uždavinius, ECB veikia kaip pagrindinis TVF partneris visais su Sąj priežiūra susijusiais klausimais. Vienas iš ECB Bankų priežiūros tarnybos padalinių – Priežiūros politikos skyrius – koordinuoja informacijos teikimą TVF ir yra pagrindinis kontaktinis padalinys.

Euro zonos FSĮP atspindi naują Europos bankų priežiūros ir pertvarkymo sistemą. Nors įgyvendinant šią programą konkrečiose šalyse pagrindinis vaidmuo tenka nacionalinėms institucijoms, ECB aktyviai dalyvauja vykdydamas savo uždavinius pagal euro zonos FSĮP ir euro zonos šalių nacionalines FSĮP. Apibrėžiant euro zonos ir nacionalinių FSĮP taikymo sritį, atsižvelgiama į bankų sąjungos teises, institucines ir veiklos aplinkybes, taip pat į naujai paskirstytas su Sąj ir MSJ susijusias ECB (BPM) ir NKI pareigas.

Tuo, kad vertinant šalių finansų sistemas dalyvauja ECB, užtikrinamas įvairių šalių FSĮP dalies, skirtos bankų sektoriui, palyginamumas ir nuoseklumas. Taip kuriama sinergija su visos ES ir (arba) euro zonos bankų testavimu nepalankiausiomis sąlygomis ir užtikrinama, kad įvairių darbo sričių dokumentuose būtų tiksliai atsižvelgta į pagrindinius mikroprudencinės ir makroprudencinės bankų priežiūros sistemos, kuri buvo sukurta įsteigus BPM, ypatumus. Be to, taip lengviau nustatyti, kurias sritis reikia plėtoti toliau viso BPM arba nacionaliniu lygmeniu, ir TVF rekomendacijose į tai deramai atsižvelgiama.

Be FSĮP, TVF kasmet rengia konsultacijas pagal IV straipsnį su BPM dalyvaujančiomis šalimis. Per šias konsultacijas TVF ekspertai lankosi šalių institucijose ir vertina šalių ekonominę ir finansinę padėtį bei politines problemas. ECB Bankų priežiūros tarnyba šiose konsultacijose dalyvauja sprendžiant mikroprudencinės ir makroprudencinės politikos klausimus.

Per šias konsultacijas taip pat rengiamos TVF, ECB Bankų priežiūros tarnybos ir NKI telefoninės konferencijos su BPM susijusiems klausimams aptarti.

Konsultacijų pagal IV straipsnį su euro zonos šalimis tikslais dukart per metus rengiami TVF ekspertų vizitai į ECB. Pirmiau paminėtos euro zonos FSĮP rezultatais remiamasi per konsultacijas pagal IV straipsnį su euro zonos šalimis dėl finansų sektoriaus.

Finansinio stabilumo taryba

Finansinio stabilumo tarnyba (FST) yra tarptautinė institucija, kuri stebi pasaulinę finansų sistemą, teikia rekomendacijas ir skatina tarptautinį finansinį stabilumą. Šiuo atžvilgiu ji koordinuoja savo narių veiksmus plėtojant griežtą reguliavimo, priežiūros ir kitą finansų sektoriaus politiką. Jos nariai – centriniai bankai, finansų ministerijos, pagrindinių pasaulio ekonomikų ir finansų centrų finansų priežiūros agentūros, pasaulinius standartus nustatančios įstaigos ir tarptautinės finansų įstaigos. Ragindama atitinkamas įvairių sektorių ir jurisdikcijų institucijas nuosekliai įgyvendinti

šią politiką, FST skatina kurti vienodas veiklos sąlygas. Remiantis 2016 m. birželio 21 d. per FST plenarinį posėdį priimtu sprendimu, FST plenariniuose posėdžiuose (tai – vienintelė FST sprendimų priėmimo struktūra) dalyvauja ir ECB Bankų priežiūros tarnybos atstovai. Nuo 2015 m. ECB yra Bendradarbiavimo priežiūros ir reguliavimo srityse nuolatinio komiteto (angl. *Standing Committee on Supervisory and Regulatory Cooperation*, SRC) narys, o nuo 2017 m. vasario mėn. kaip priežiūros institucija dalyvauja Standartų įgyvendinimo nuolatinio komiteto (angl. *Standing Committee on Standards Implementation*, SCSI) veikloje. Be to, ECB kaip nuolatinis kviestinis narys reguliariai dalyvauja Europos regiono konsultacinės grupės (angl. *Regional Consultative Group of Europe*) posėdžiuose.

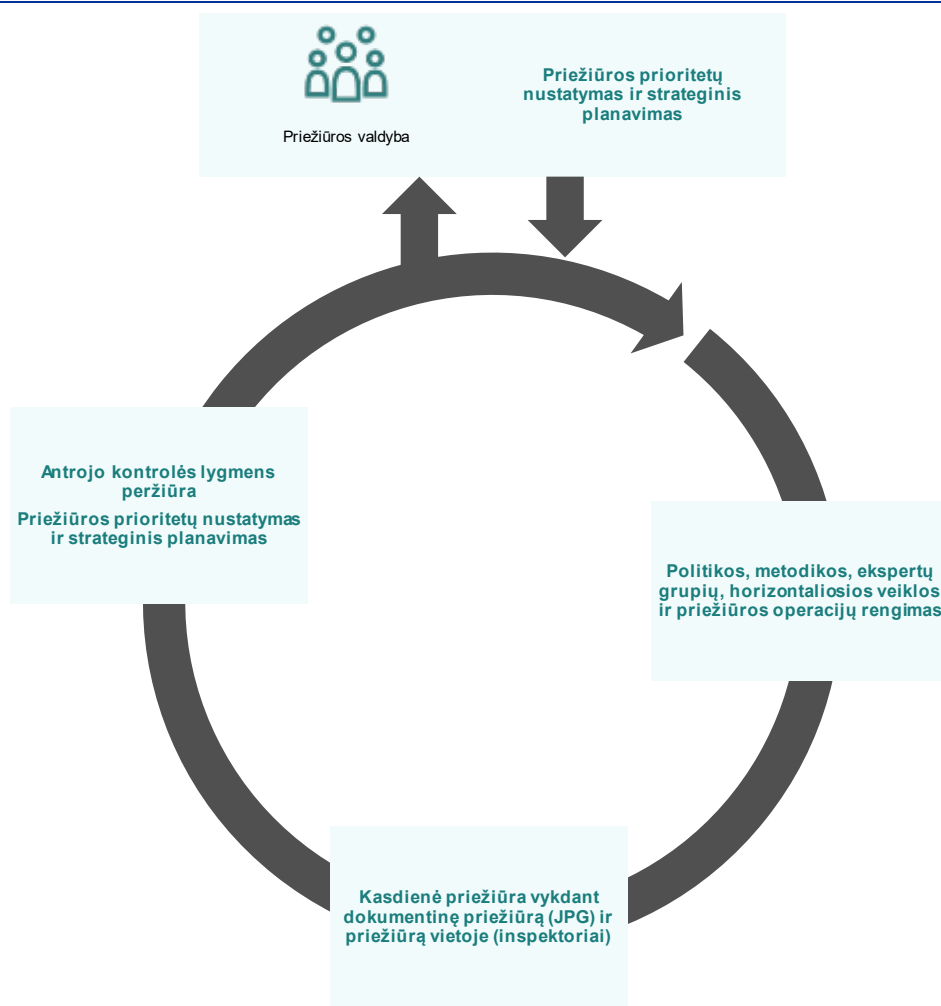
2 Prižiūros ciklas

Bankų priežiūros procesą galima prilyginti ciklui (žr. **9 paveikslą**). Šiame skyriuje aprašyti visi jį sudarantys elementai.

Priežiūros prioritetai (žr. 2.1 skirsnį) yra pagrindinės sritys, kurioms per ateinančius trejus metus bus skiriama daugiausiai dėmesio. Juos nustato Priežiūros valdyba. Priežiūros prioritetai nustatomi kiekvienais metais, remiantis pagrindine prižiūrimų subjektų patiriama rizika ir pažeidžiamumo sritimis, tačiau, pasikeitus rizikai, gali būti bet kada peržiūrimi.

9 paveikslas

Priežiūros ciklas

Pagal apibrėžtus prioritetus nustatoma, kaip taikoma priežiūros metodika ir vykdomi priežiūros procesai, pavyzdžiui, priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesas (SREP), ir kaip planuojama horizontalioji *ad hoc* veikla (žr. 2.2 skirsnį). Tuo vadovaujantis vykdoma kasdienė priežiūra (žr. 2.3 skirsnį), kurią sudaro visi ryšiai su prižiūrimais

subjektais ir nuolatinė jų veiklos priežiūra. Praktiškai taikant priežiūros standartus ir metodiką, įgyta patirtimi remiamasi planuojant kito ciklo priežiūros veiklą, o pagal pagrindinių rizikų ir pažeidžiamumo sričių analizės rezultatus nustatomi būsimi priežiūros prioritetai (žr. 2.4.1 skirsnį). Siekiant užtikrinti priežiūros rezultatų veiksmingumą, kokybę ir nuoseklumą, Priežiūros strategijos ir rizikos direktoratas atlieka antrojo kontrolės lygmens funkcijas (žr. 2.4.2 skirsnį). Šiam direktoratui pavesta aptarti priežiūros rezultatus su JPG ir pasiūlyti, kaip būtų galima patobulinti priežiūros politiką, metodiką ir standartus.

2.1 Priežiūros prioritetai ir strateginis planavimas

Siekiant užtikrinti veiksmingą priežiūrą, labai svarbu nustatyti priežiūros prioritetus ir parengti atitinkamus strateginius planus. ECB Bankų priežiūros tarnyba nuolat nustato ir stebi prižiūrimų subjektų patiriamą riziką ir pažeidžiamumo sritis. Remdamasi šiuo vertinimu, ji priima sprendimus dėl priežiūros prioritetų, kuriais apibrėžiama strateginė ECB Bankų priežiūros tarnybos ateinančių trejų metų veiklos kryptis (žr. 2.4.1 skirsnį).

Kadangi ekonominė ir finansinė aplinka gali greitai pasikeisti, BPM strategija turi būti orientuota į ateitį, o BPM turi būti pasirengęs prireikus greitai pakoreguoti prioritetus ir atitinkamas darbo programas. Dar vienas svarbus rizikos vertinimu grindžiamos priežiūros elementas, greta priežiūros prioritetų, kuriais nustatomos strateginės veiklos kryptys, yra priimtinos rizikos sistema. Ji sukurta tam, kad pagal priežiūros prioritetus būtų lengviau parengti įstaigų lygmens strateginius planus ir priežiūros analizės programą. Šiuo tikslu priimtinos rizikos sistemą sudaro Priežiūros valdybos parengtos gairės dėl prioritetinių rizikos ir pažeidžiamumo sričių, atitinkančios principą „iš viršaus į apačią“, ir JPG atliekami atitinkamo prižiūrimo subjekto prioritetų tinkamumo įvertinimai, atitinkantys principą „iš apačios į viršų“. Principą „iš apačios į viršų“ atitinkantys vertinimai yra svarbūs, nes jais užtikrinama, kad priežiūros institucijos pakankamai dėmesio skirtų konkrečių bankų klausimams ir rizikai.

Galiausiai, siekiant užtikrinti, kad priežiūros veikla būtų veiksmingai įgyvendinama, priežiūros prioritetų priežiūros veiklos pažanga yra reguliariai stebima.

2.1.1 Rizikos nustatymas ir stebėseną

Pagrindinių rizikų, kurias patiria prižiūrimi subjektai, ir prižiūrimų subjektų pažeidžiamumo, susijusio su tomis rizikomis, sričių nustatymas, vertinimas ir stebėseną yra labai svarbūs tam, kad dėl priežiūros prioritetų būtų priimami informacija pagrįsti sprendimai.

Nustatant ir stebint riziką vadovaujamosi ateities perspektyva ir i) analizuojama bankų makrofinansinė, reguliavimo ir veiklos aplinka, ii) visapusiškai įvertinamos pagrindinės bankų sektoriaus rizikos, iii) įvertinamos ir stebimos pagrindinės prižiūrimų subjektų pažeidžiamumo sritys, kurios, nesiėmus veiksmų, gali neigiamai paveikti bankų sektoriaus patikimumą. Vertinant riziką taip pat atsižvelgiama į

galimus jau esančius riziką mažinančius veiksnius, pavyzdžiui, krizės laikotarpiu taikomas viešąsias paramos priemonės.

Priežiūros strategijos ir rizikos direktoratas koordinuoja rizikos ir pažeidžiamumo sričių vertinimą glaudžiai bendradarbiaudamas su NKI, kitais ECB Bankų priežiūros tarnybos padaliniais ir kitais atitinkamais ECB veiklos padaliniais, įskaitant makroprudencines funkcijas vykdančius padalinius. Vertinimui naudojami įvairūs šaltiniai, pirmiausia ECB Bankų priežiūros tarnybos horizontaliųjų padalinių atliekama konkrečios rizikos analizė, ECB metinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis ir SREP rezultatai, taip pat per JPG gaunama informacija apie konkrečią įstaigą. Dar vienas svarbus informacijos šaltinis vertinimui atlikti yra atitinkami ekonominės, reguliavimo ir priežiūros aplinkos pokyčiai ir Priežiūros strategijos ir rizikos direktorato rinkos tyrimų įžvalgos.

2.1.2 Integruotas priežiūros planavimas

Kasmetinės priežiūros prioritetų peržiūros rezultatais remiamasi planuojant kitą priežiūros ciklą. Šis planavimas yra vykdomas kaip integruotas procesas įvairiuose ECB padaliniuose. Pagrindiniai planavimo proceso elementai yra horizontaliosios veiklos, patikrinimų vietoje ir JPG veiklos planavimas. Planuojant JPG veiklą sudaroma kiekvienos SĮ Priežiūros analizės programa. Sudarant šią programą reikia įvertinti kiekvienos rizikos svarbą ir atitinkamą priimtina riziką. Priklausomai nuo priimtinos rizikos lygių, priežiūros institucijos yra įgaliojamos parengti darbo programas, kuriose būtų atsižvelgiama į priežiūros prioritetus ir skubiausius dėl kiekvienos SĮ nustatytus klausimus ir kuriomis būtų užtikrinama, kad pastangos būtų nukreiptos į tas sritis, kuriose priežiūros veiksmai laikomi veiksmingiausiais. Todėl į parengtas JPG darbo programas įtraukta veikla būna pritaikyta pagal SĮ rizikos profilį ir gali apimti patikrinimus vietoje bei horizontaliąją veiklą.

Kito priežiūros ciklo horizontalioji veikla – tai veikla, susijusi su atrinktomis SĮ, per kurią siekiama sumažinti tam tikras pagrindines bankų sektoriaus rizikas ir pažeidžiamumo sritis, nustatytas anksčiau atliekant metinę priežiūros prioritetų peržiūrą.

Planuojant priežiūros veiksmus, ypač patikrinimus vietoje, reguliariai konsultuojamasi su NKI. Kadangi planavimo procesas yra integruotas, užtikrinama, kad horizontaliosios veiklos ir (arba) bendros dokumentinės priežiūros bei patikrinimų vietoje planavimas papildytų vienas kitą.

Darbo programos stebimos siekiant užtikrinti, kad jos būtų įgyvendinamos taip, kaip numatyta, ir padėtų įgyvendinti nustatytus priežiūros prioritetus. Priežiūros valdyba reguliariai informuojama apie pažangą, padarytą įgyvendinant priežiūros prioritetus ir atitinkamas darbo programas.

2.2 Politikos, metodikos, ekspertų grupių, horizontaliosios veiklos ir priežiūros operacijų rengimas

Europos bankų veiklos reguliavimo sistemos pagrindą sudaro Bazelio susitarimai. Reguliavimo sistema suderinta parengus Bendrą taisyklių sąvadą, taikomą visoms bendrojoje rinkoje veikiančioms finansų įstaigoms. Bendras taisyklių sąvadas yra bankų sąjungos pamatas. Jį sudaro teisės aktų, kurių privalo laikytis visos ES finansų įstaigos (įskaitant [visus BPM šalių bankus](#)), rinkinys.

Remiantis reguliavimo sistema ir Priežiūros valdybos pastabomis dėl reguliariai koreguojamų priežiūros prioritetų, tam tikra horizontalioji veikla vykdoma reguliariai. Horizontalios priežiūros generalinio direktorato ekspertai prisideda prie subjektų priežiūros savo žiniomis apie horizontalią riziką bei kitomis dalykinėmis žiniomis ir glaudžiai bendradarbiauja su kitais veiklos padaliniais. Horizontalios priežiūros generalinis direktoratas talkina JPG dalydamasis įvairias sritis apimančiomis ekspertinėmis ir dalykinėmis žiniomis apie kredito riziką, kapitalo rinkas, nefinansinę riziką, verslo modelius, kapitalo planavimą ir krizių valdymą, testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ir priežiūros politiką bei metodikas.

Skyriai, turintys patirties rizikos priežiūros srityje, t. y. Verslo modelių, kapitalo ir krizių skyrius, Kapitalo rinkų ir išdo ekspertų skyrius, Kredito rizikos ekspertų skyrius ir Nefinansinės rizikos ekspertų skyrius, yra atsakingi už ekspertų grupių, padedančių JPG vykdyti specialią horizontaliąją veiklą, sudarymą, nuodugnią analizę ir temines peržiūras, atitinkančias Priežiūros valdybos patvirtintus priežiūros prioritetus.

Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis skyriaus ekspertai atsakingi tiek už Europos bankininkystės institucijos (EBI) testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ES mastu, tiek už BPM testavimą nepalankiausiomis sąlygomis.

Horizontalios priežiūros generalinio direktorato Priežiūros politikos skyrius yra atsakingas už politikos koordinavimą ir plėtojimą bei sprendžia reguliavimo ir priežiūros politikos klausimus.

Priežiūros metodikos skyrius reguliariai rengia ir tikslina nuolatinės priežiūros metodiką, ypač SREP metodiką, taip pat tiek SĮ, tiek MSĮ priežiūros procesus. Šiame darbe jis visapusiškai bendradarbiauja su EBI ir kitomis organizacijomis, dalyvaujančiomis rengiant priežiūros praktiką, metodiką ir standartus.

SREP vykdymo tikslais Europos bankų priežiūros ekspertai parengė bendrą prižiūrimų subjektų rizikos, valdymo tvarkos, kapitalo ir likvidumo padėties nuolatinio vertinimo metodiką. SREP vykdomas kasmet, tačiau į jį įeina daugiamečio vertinimo komponentas, pritaikytas pagal kiekvienos JPG visoms SĮ taikomoje metodikoje (žr. 4.5 skirsnį) nustatytą priimtina riziką. ECB šią bendrą SREP metodiką taiko visoms SĮ, dėl to jas lengviau lyginti tarpusavyje, taip pat lengviau atlikti plataus masto horizontaliąsias analizes. Tad šia metodika užtikrinama, kad visoms prižiūrimoms įstaigoms būtų taikomos vienodos sąlygos, bet kartu būtų atsižvelgiama į jų specifiką.

SREP taikomas SJ ir MSJ proporcingai, užtikrinant, kad būtų laikomasi aukščiausių ir nuosekliausių priežiūros standartų.

Be nuolat vykdomos veiklos, ECB vykdo ir *ad hoc* priežiūros veiksmus. Už tai atsakingas BPM valdymo ir veiklos generalinis direktoratas. Šio generalinio direktorato Leidimų skyrius išduoda veiklos leidimus ir leidimus dėl kvalifikuotųjų akcijų paketų įsigijimo, o Vykdyto užtikrinimo ir sankcijų skyrius tiria įtariamus prižiūrimų subjektų padarytus prudenčių reikalavimų pažeidimus bei rengia pasiūlymus, kokias sankcijų ir vykdymo užtikrinimo priemones turėtų nustatyti ECB arba NKI. Kompetencijos ir tinkamumo vertinimo skyrius vykdo prevencinę kontrolę ir yra atsakingas už sprendimų dėl visų ECB tiesiogiai prižiūrimų subjektų valdymo organų narių, atliekančių tiek valdymo, tiek priežiūros funkcijas, tinkamumo priėmimą.

Siekiant užtikrinti, kad visos priežiūros pareigos būtų vykdomos tinkamai, įsteigtas Technologijų ir inovacijų skyrius ir BPM sekretoriatas. BPM sekretoriatas talkina Priežiūros valdybai ir jos struktūroms, ypač padeda užtikrinti jų sprendimų priėmimo procesų kokybę ir efektyvumą.

2.3 Kasdienė priežiūra

JPG vykdo pagrindinius priežiūros uždavinius derindamos savo veiksmus su ECB horizontaliąsias funkcijas vykdančiais padaliniais. Prireikus prižiūrimose įstaigoje gali būti vykdomi patikrinimai vietoje. ECB gali taikyti įvairias priežiūros priemones, priklausomai nuo konkretaus banko rizikos profilio įvertinimo.

2.3.1 Jungtinės priežiūros grupės

Kasdienę SJ priežiūrą nuotoliniu būdu daugiausia vykdo JPG, kurias sudaro NKI ir ECB ekspertai. Joms talkina horizontalieji ir specializuoti Horizontalios priežiūros generalinio direktorato skyriai ir panašias funkcijas vykduojantys NKI ekspertai.

Priežiūrą galima vykdyti įvairiomis priemonėmis. Vykdydamos kasdienę priežiūrą JPG analizuoja prižiūrimų subjektų parengtas priežiūros institucijoms skirtas ataskaitas (toliau – priežiūros ataskaitos), finansines ataskaitas ir vidaus dokumentus. JPG rengia reguliarius ir *ad hoc* posėdžius su prižiūrimais subjektais įvairaus rango darbuotojų lygmenimis. Jos nuolat atlieka prižiūrimų subjektų patvirtintų rizikos modelių rizikos analizę, analizuoja ir vertina prižiūrimų subjektų gaivinimo planus.

Visi pagrindiniai pirmiau aprašytos veiklos rezultatai apibendrinami per kasmetinį SREP, kurį atlieka JPG (SREP išsamiau aprašytas 4.6 skirsnyje).

Kasdienė priežiūra vykdoma pagal 2.1.2 skirsnyje aprašytus integruotus priežiūros planus, rengiamus remiantis kiekvienos JPG nustatyta priimtinos rizikos sistema.

2.3.2 Patikrinimai vietoje ir vidaus modelių tyrimai

Įvairių sričių patikrinimai vietoje, ypač svarbiose įstaigose, organizuojami reguliariai. Jų paskirtis – nuodugnai išanalizuoti bankų padėtį rizikos, vidaus kontrolės sistemų, verslo modelių ir vidaus valdymo požiūriais.

Patikrinimų vietoje ir vidaus modelių patikrinimų generalinis direktoratas apibrėžia priežiūros vietoje programą, apimančią patikrinimus vietoje, vidaus modelių tyrimus ir turto kokybės peržiūras, ir užtikrina jos planavimą bei įgyvendinimą. Jis taip pat yra atsakingas už išsamių patikrinimų vietoje metodikų parengimą ir tikslinimą, užtikrinimą, kad Europos bankų priežiūros sistemoje būtų taikomi suderinti patikrinimų vietoje metodai, ir kartu su kitais veiklos padaliniais nustato pagrindines bankų sektoriuje kylančias rizikas ir priežiūros prioritetus.

Atliekant šiuos patikrinimus vietoje, parengiami nepriklausomi, nuoseklūs ir aukštos kokybės vertinimai, papildantys nuolatinę dokumentinę priežiūrą.

Patikrinimai vietoje ir vidaus modelių tyrimai sudaro esminę integruotų priežiūros planų (žr. 2.1.2 skirsnį), kuriuos JPG rengia atsižvelgdamos į savo priimtinos rizikos sistemas, dalį.

2.4 Bankų priežiūros stiprinimas: priežiūros prioritetų nustatymas ir antrasis kontrolės lygmuo

Kaip pažymėta ankstesnėse šio skyriaus dalyse, ECB nuolat ieško galimybių tobulinti įvairius metodikų, standartų, politikos aprašų ir reglamentų aspektus. Tobulinimo galimybės nustatomos įvairiais būdais, pavyzdžiui, Europos bankų priežiūros ekspertams dalyvaujant tarptautiniuose ir Europos forumuose ir atsižvelgiant į patirtį, įgytą metodiką bei standartus taikant praktiškai.

2.4.1 Priežiūros prioritetų nustatymas

Nustatant priežiūros prioritetus remiamasi rizikos nustatymo ir stebėsenos veiklos rezultatais. Pagal prioritetus nustatomi kito priežiūros ciklo strateginiai tikslai ir pagrindiniai priežiūros veiksmai. Jais siekiama pašalinti prižiūrimų subjektų pažeidžiamumo sritis ir sumažinti galimos rizikos poveikį. Priežiūros prioritetai peržiūrimi kasmet, tačiau prireikus, jei pasikeičia rizikos aplinka, gali būti bet kada koreguojami.

Atnaujindamos priežiūros politiką Europos bankų priežiūros institucijos svarsto, ar padaryta pažanga šalinant anksčiau nustatytas pažeidžiamumo sritis, o jei bankai nepašalina savo pažeidžiamumo sričių, kaip to tikėtasi pagal priežiūros lūkesčius, ar reikia imtis tolesnių aukštesnio lygmens veiksmų⁵.

⁵ Be to, taip pat atsižvelgiama į EBI Europos priežiūros analizės programoje nustatytus bendrus prioritetus.

Priežiūros prioritetai yra itin svarbūs vidutinės trukmės priežiūros strategijai. Jais remiamasi kaip atspirties tašku, jie skatina veiksmingą bei nuoseklų integruotą priežiūros planavimą ir padeda veiksmingiau paskirstyti išteklius. Priežiūros prioritetai taip pat turi įtakos priimtinos rizikos lygiui Europos bankų priežiūros mechanizmo priimtinos rizikos sistemoje.

Be to, priežiūros prioritetai padeda nacionalinėms priežiūros institucijoms proporcingai nustatyti savus MSĮ priežiūros prioritetus.

Priežiūros prioritetai kasmet skelbiami ECB Bankų priežiūros tarnybos interneto svetainėje kartu su reguliaraus rizikos įvertinimo rezultatais.

2.4.2 Antrasis kontrolės lygmuo

ECB vidaus kontrolės sistemoje Priežiūros strategijos ir rizikos direktoratas atlieka BPM reglamente nustatytų ECB uždavinių vykdymo antrojo kontrolės lygmens funkcijas.

Antrojo kontrolės lygmens tikslas – padėti užtikrinti priežiūros rezultatų veiksmingumą bei nuoseklumą ir, atsižvelgiant į priežiūros rezultatus bei priimtinos rizikos sistemą, pasiūlyti ECB Bankų priežiūros tarnybai riziką mažinančių veiksmų ir patobulinimų.

Antrasis kontrolės lygmuo apima periodinius ir teminius metiniame darbo plane numatytus vertinimus. Reguliariai vykdoma veikla yra:

- horizontaliosios analizės ir SREP lyginamosios analizės, per kurias peržiūrimi individualūs rizikos balai ir bendras SREP balas, kiekybinės ir kokybinės priemonės bei SREP rezultatų skelbimas (žr. 4.5.5 ir 4.5.7 skirsnius);
- stebėseną, ar į priežiūros išvadas ir priemones bendru lygiu yra atsižvelgiama ir ar numatyti tikslai yra įgyvendinami laiku;
- operacinės rizikos valdymo Europos bankų priežiūros sistemoje koordinavimas;
- vidaus audito klausimų Europos bankų priežiūros sistemoje koordinavimas.

Teminėmis peržiūromis siekiama padėti Priežiūros valdybai vadovauti Europos bankų priežiūrai pagal sutartus rizikos prioritetus ir stebėti priežiūros veiklos kokybę ir poveikį tiek vertikaliuoju (JPG), tiek horizontaliuoju (metodika ir procesai) lygmenimis.

Priežiūros strategijos ir rizikos direktoratas antrojo kontrolės lygmens veiklą vykdo savarankiškai, tačiau jis palaiko nuolatinį dialogą ir bendradarbiauja su kitais ECB Bankų priežiūros tarnybos generaliniais direktoratais. Vykdamt šią veiklą daugiausia dėmesio skiriama priežiūros rezultatams, o ne atitikties tikrinimui.

3 Visų prižiūrimų subjektų priežiūra

ECB priežiūros funkcijos skiriasi priklausomai nuo to, ar prižiūrimas subjektas yra svarbi įstaiga (S!), ar mažiau svarbi įstaiga (MS!). Tačiau tam tikras procedūras (vadinamąsias bendras procedūras) ECB yra kompetentingas vykdyti nepriklausomai nuo prižiūrimos įstaigos svarbos. Šios procedūros aprašytos pirmoje šio skyriaus dalyje. Antroje dalyje aprašyta, kokia tvarka ir pagal kokius kriterijus atliekamas reguliarus ir *ad hoc* įstaigų svarbos vertinimas.

3.1 Prašymai, susiję su veiklos leidimais, siūlomais kvalifikuotojo akcijų paketo įsigijimais ir veiklos išplėtimu

BPM reglamento 4 straipsnio 1 dalies a ir c punktai, 14 ir 15 straipsniai

KRD 8, 18, 20, 22 ir 45 straipsniai

BPM pagrindų reglamento 73, 79, 80, 85 straipsniai ir V dalis

Bendros procedūros, dėl kurių ECB priima galutinį sprendimą, apima procedūras, pagal kurias pareiškėjams suteikiamas naujas ar išplėstas leidimas vykdyti bankinę veiklą arba veiklos leidimas panaikinamas (žr. 3.1.1 skirsnį). Kitos bendros procedūros (žr. 3.1.2 skirsnį) – tai leidimų įsigyti arba dar kartą padidinti kredito įstaigos kvalifikuotąjį akcijų paketą procedūros. Šiame skirsnyje taip pat aprašoma išplėstinio veiklos leidimo procedūra, pagal kurią įstaiga, kuriai banko veiklos leidimas suteiktas vienoje valstybėje narėje, gali pasinaudoti įsisteigimo teise ir laisve teikti paslaugas kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse (žr. 3.1.3 skirsnį).

3.1.1 Veiklos leidimų suteikimas, panaikinimas ir galiojimo pabaiga

Banko veiklos leidimo išdavimas

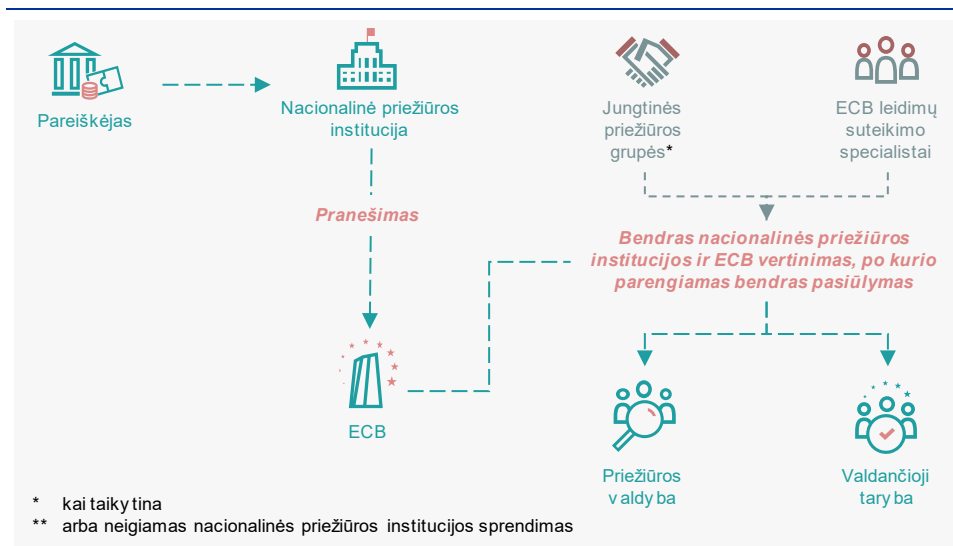
Norėdama dalyvaujančioje valstybėje vykdyti kredito įstaigos veiklą, kaip apibrėžta Kapitalo reikalavimų reglamento (KRR) 4 straipsnio 1 dalies 1 punkte, įstaiga turi kreiptis dėl leidimo verstis banko veikla.

Paraiška dėl banko veiklos leidimo turi būti teikiama valstybės narės, kurioje ketinama steigti įstaigą, nacionalinei kompetentingai įstaigai, laikantis atitinkamuose nacionalinės teisės aktuose nustatytų reikalavimų. Paraiška įvertinama siekiant užtikrinti, kad rinkoje kredito įstaigų veiklą vykdytų tik taikomus nacionalinės ir ES teisės aktuose nustatytus reikalavimus atitinkantys subjektai.

Įstaigos dėl banko veiklos leidimo kreipiasi keliais atvejais.

10 paveikslas

Leidimo suteikimo procesas

Taikymo sritis

KRR 4 straipsnio 1 dalies 1 punktas

KRD 8–16, 18, 20 straipsniai,
56 straipsnio g punktas,
117 straipsnio 5 dalis ir 1 priedas

BPM reglamento 4 straipsnio
1 dalies a punktas ir 14 straipsnis

BPM pagrindų reglamento 73–
84 straipsniai

Investicinių įmonių reglamentu⁶ iš dalies pakeista KRR pateikta kredito įstaigos apibrėžtis. Po šių pakeitimų KRR pateikta kredito įstaigos apibrėžtis dabar apima dvi kategorijas:

- kredito įstaigas, kurioms leidžiama priimti indėlius ar kitas grąžintinas lėšas iš visuomenės ir teikti paskolas savo sąskaita (toliau – klasikinės kredito įstaigos) (KRR 4 straipsnio 1 dalies 1 punkto a papunktis);
- investicines įmones, kurios teikia konkrečias investicines paslaugas ir pasiekia tam tikras dydžio ribas individualiu arba grupės lygmeniu (toliau – 1 klasės investicinės įmonės) (KRR 4 straipsnio 1 dalies 1 punkto b papunktis)⁷.

Jeigu pareiškėjas yra klasikinė kredito įstaiga, kaip apibrėžta KRR 4 straipsnio 1 dalies 1 punkto a papunktyje, leidimo pradėti vykdyti kredito įstaigos veiklą suteikimo procedūra, kurią pavesta vykdyti ECB, taikoma visai veiklai, kuri būdinga tik klasikinėms kredito įstaigoms ir kuriai reikalingas veiklos leidimas. Tai – KRD I priede išvardytų rūšių veikla, kuriai taikomas abipusis pripažinimas, taip pat kita reguliuojama veikla, kuriai pagal atitinkamus nacionalinės teisės aktus reikalingas kompetentingos institucijos leidimas. Tai reiškia, kad BPM leidimų suteikimo procedūra taikoma ir tais atvejais, kai klasikinei kredito įstaigai, kuri jau turi leidimą verstis banko veikla, reikia išplėsti leidimą, kad ji galėtų imtis naujos reguliuojamos

⁶ 2019 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/2033 dėl riziką ribojančių reikalavimų investicinėms įmonėms, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1093/2010, (ES) Nr. 575/2013, (ES) Nr. 600/2014 ir (ES) Nr. 806/2014 (OL L 314, 2019 12 5, p. 1).

⁷ Kad 1 klasės investicinės įmonės būtų laikomos kredito įstaigomis, jos neprivalo priimti indėlių ar kitų grąžintinių lėšų iš visuomenės ir teikti paskolų savo sąskaita (KRR 4 straipsnio 1 dalies 1 punkto b papunktis).

veiklos, jei nacionalinės teisės aktuose yra nustatyta, kad toks leidimas yra reikalingas.

Jeigu pareiškėjas yra 1 klasės investicinė įmonė, kaip apibrėžta KRR 4 straipsnio 1 dalies 1 punkto b papunktyje, valstybių narių nacionalinės teisės aktuose, kuriais į nacionalinę teisę perkeliama Investicinių įmonių direktyva⁸, bus nustatyta, kaip šie subjektai galės kreiptis dėl leidimo vykdyti pagrindinę klasikinių kredito įstaigų bankinę veiklą, pavyzdžiui, priimti indėlius ir teikti kreditus. Kai kuriose valstybėse narėse nacionaliniais teisės aktais gali būti leidžiama išplėsti jau suteiktą 1 klasės investicinės įmonės leidimą, kad jis apimtų pagrindinę klasikinių kredito įstaigų veiklą. Tai nebūtų taikoma tuo atveju, jei į nacionalinę teisę perkeltose nuostatose numatyta, kad 1 klasės investicinėms įmonėms suteiktas leidimas yra specializuotas leidimas, kuris negali būti išplėstas, kad apimtų pagrindinę bankų veiklą. Tokiu atveju, jei 1 klasės investicinė įmonė nori vykdyti tokią bankinę veiklą, ji turėtų kreiptis dėl papildomo klasikinės kredito įstaigos leidimo.

Paraiškas tapti klasikine kredito įstaiga vertina atitinkama NKI ir ECB. NKI yra pareiškėjo kontaktinė institucija. Ji vertina paraišką vadovaudamasi nacionalinės teisės aktų reikalavimais. Prireikus, į šį vertinimą įtraukiama ir atitinkama JPG. ECB vertina paraišką vadovaudamasis ES teisės aktų reikalavimais. NKI ir ECB vertinimai yra glaudžiai susiję. Atliekant tokį jungtinį vertinimą užtikrinama, kad paraišką pateikęs subjektas atitiktų atitinkamus valdymo, veiklos vykdymo, verslo modelio bei prudencinius reikalavimus. Siekiant įvertinti susijusių pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo riziką turėtų būti konsultuojamasi su kompetentinga kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucija ir finansinės žvalgybos padaliniais. Atliekant vertinimą taip pat tikrinama, ar įvykdyti taikomi nacionaliniai reikalavimai. Ir NKI, ir ECB turi teisę reikalauti, kad pareiškėjas pateiktų bet kokią papildomą vertinimui atlikti reikalingą informaciją. ECB ir NKI dalijasi visa su paraiška susijusia informacija ir duomenimis.

Iš esmės ta pati procedūra taikoma ir 1 klasės investicinėms įmonėms, tačiau su tam tikrais ypatumais. Pavyzdžiui, KRD 8a straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad „tais atvejais, kai suteikiamas pakartotinis leidimas, leidimą išduodanti institucija užtikrina, kad procesas būtų kuo paprastesnis ir kad būtų atsižvelgta į esamų leidimų informaciją“. Jeigu pareiškėjas atitinka visus nacionalinės teisės aktuose nustatytus leidimo suteikimo reikalavimus, NKI pateikia galutinį įvertinimą ECB ir siūlo, kad ECB suteiktų leidimą. Jeigu atlikdama vertinimą NKI nustato, kad 1 klasės investicinė įmonė neatitinka nacionalinės teisės aktuose nustatytų reikalavimų veiklos leidimui gauti, ji paraišką atmeta.

ECB gali pritarti arba paprieštarauti NKI pasiūlytam sprendimo projektui. ECB sprendime gali būti nustatytos sąlygos, įpareigojimai ir rekomendacijos pareiškėjui. Jeigu ECB paraišką atmeta arba jeigu priima teigiamą sprendimą su sąlygomis ir (arba) įpareigojimais, kurie prieš tai su pareiškėju nebuvo suderinti, pareiškėjui suteikiama teisė būti išklausytam. Galutinis ECB sprendimas turi būti priimtas per 10

⁸ 2019 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/2034 dėl investicinių įmonių riziką ribojančios priežiūros, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2002/87/EB, 2009/65/EB, 2011/61/ES, 2013/36/ES, 2014/59/ES ir 2014/65/ES (OL L 314, 2019 12 5, p. 64).

darbo dienų nuo NKI sprendimo projekto pateikimo, tačiau šį terminą galima vieną kartą pratęsti dar 10 darbo dienų.

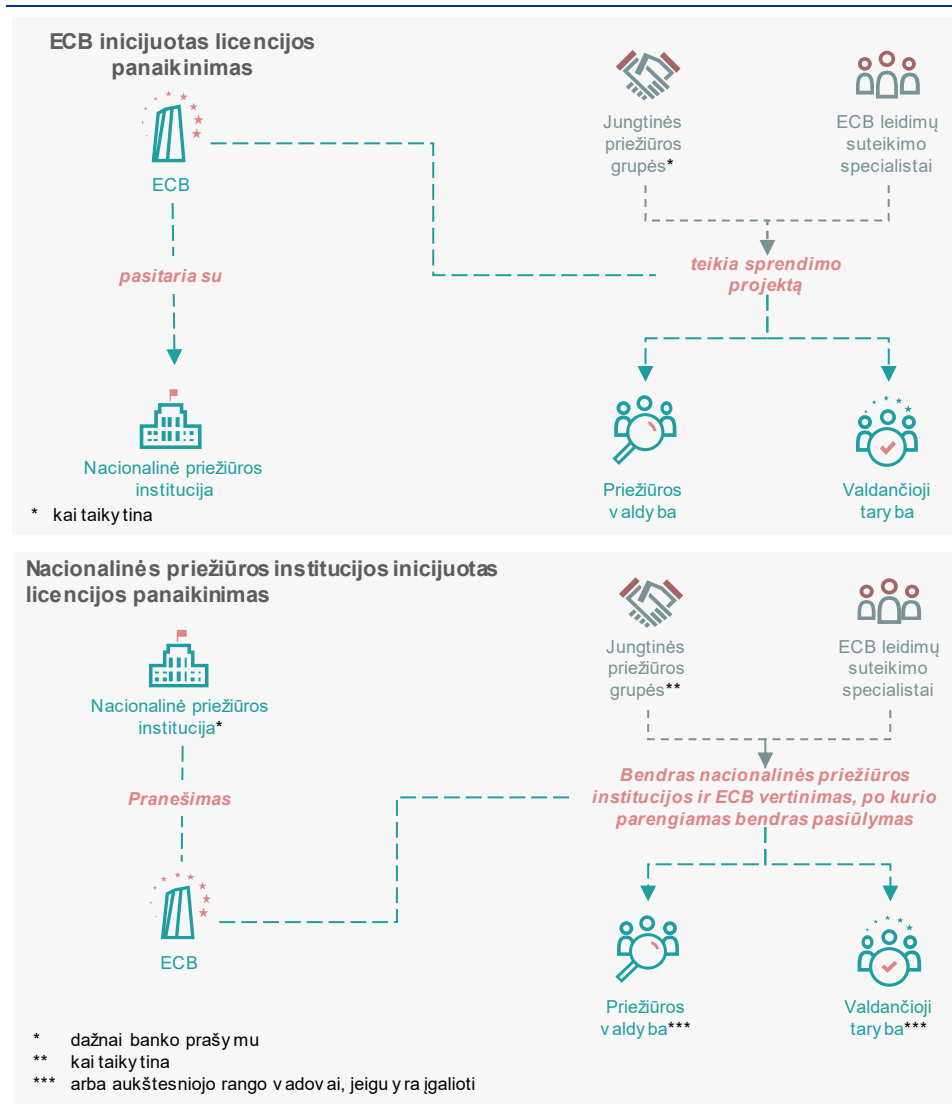
ECB praneša NKI apie ECB sprendimą dėl paraiškos išduoti kredito įstaigos veiklos leidimą. Apie tai informuojama ir EBI.

Banko veiklos leidimo panaikinimas

ECB gali panaikinti kredito įstaigos veiklos leidimą savo iniciatyva arba valstybės narės, kurioje įstaiga įsteigta, NKI siūlymu. NKI ir ECB bendradarbiavimo tvarka šiuo atveju iš esmės yra tokia pati, kaip suteikiant leidimus, tik yra tam tikrų skirtumų, priklausančių nuo to, ar leidimas panaikinamas paties prižiūrimo subjekto prašymu, ar prižiūros institucijos – NKI arba ECB – iniciatyva.

11 paveikslas

Leidimo panaikinimo procesas

Jeigu leidimą panaikinti prašo pats prižiūrimas subjektas, pavyzdžiui, dėl to, kad nebevykdo bankinės veiklos, NKI ir ECB įvertina, ar įvykdytos taikomos nacionalinės ir ES teisės aktuose nustatytos leidimo panaikinimo sąlygos. Visų pirma reikalingas aiškus ir neginčijamas patvirtinimas, kad subjektas nebedisponuoja jokiais indėliais ar kitomis grąžintinomis lėšomis.

Tais atvejais, kai, pavyzdžiui, kredito įstaiga nebetenkina prudencinių reikalavimų arba nebegalima pasitikėti, kad ji įvykdys įsipareigojimus savo kreditoriams, arba ji grubiai pažeidžia taikomus KPP / KTF įsipareigojimus, ECB arba NKI gali inicijuoti įstaigos veiklos leidimo panaikinimą. Tokiu atveju, siekiant pagrįsti veiklos leidimo panaikinimo tikslingumą, atliekamas visapusiškas ir išsamus vertinimas, kuriame atsižvelgiama į atitinkamos įstaigos priežiūros istoriją, padarytų pažeidimų sunkumą ir atitinkamus interesus, kurie bus paveikti, pavyzdžiui, į riziką indėlininkams. Tokiais atvejais į procesą gali būti įtrauktos ir pertvarkymo institucijos arba kompetentinga KPP / KTF priežiūros institucija. Jeigu licencijos panaikinimą inicijuoja ECB, prieš priimdamas sprendimą jis gerokai iš anksto pasikonsultuoja su NKI. Prieš ECB priimant sprendimą dėl licencijos panaikinimo, prižiūrimam subjektui paprastai suteikiama teisė būti išklaustam. Jeigu sprendimo reikia skubiai, ECB gali priimti sprendimą prieš tai nesuteikęs subjektui teisės būti išklaustam.

ECB praneša įstaigai ir NKI apie ECB sprendimą dėl panaikinimo. Apie tai pranešama ir EBI.

Veiklos leidimo galiojimo pabaiga

Kredito įstaigos veiklos leidimo galiojimas baigiasi, kai jis netenka galios. Veiklos leidimas gali netekti galios dėl tam tikrų nacionalinės teisės aktuose nustatytų priežasčių. Paprastai tam nereikia kokių nors kompetentingos institucijos veiksmų ar sprendimų.

Priklausomai nuo nacionalinės teisės nuostatų, veiklos leidimo galiojimas gali baigtis ir tada, kai pati kredito įstaiga nustoja egzistuoti, pavyzdžiui, dėl susijungimo su kita įmone. Tokiais atvejais leidimas nustoja galioti nuo to paties momento kaip pati įstaiga. Tokiais atvejais taikoma tokia pati procedūra kaip leidimo nustojimo galioti atveju.

Nustojus galioti veiklos leidimui, ECB apie tai tiesiogiai praneša atitinkamam subjektui. Apie tai pranešama ir EBI. [BPM prižiūrimų subjektų sąrašas](#) atitinkamai atnaujinamas. Paprastai atitinkama NKI imasi reikiamų veiksmų, tai yra, paskelbia sprendimą pagal atitinkamos nacionalinės teisės reikalavimus.

3.1.2 Kvalifikuotieji akcijų paketai

BPM reglamento 4 straipsnio 1 dalies c punktas ir 15 straipsnis

BPM pagrindų reglamento 85–88 straipsniai

KRD 3 straipsnio 1 ir 33 dalys, 22–27 straipsniai, 56 straipsnio g punktas ir 117 straipsnio 5 dalis

Bendros riziką ribojančio kvalifikuotosios akcijų paketo dalies įsigijimo ir didinimo finansų sektoriuje vertinimo gairės (CEBS/2016/01)

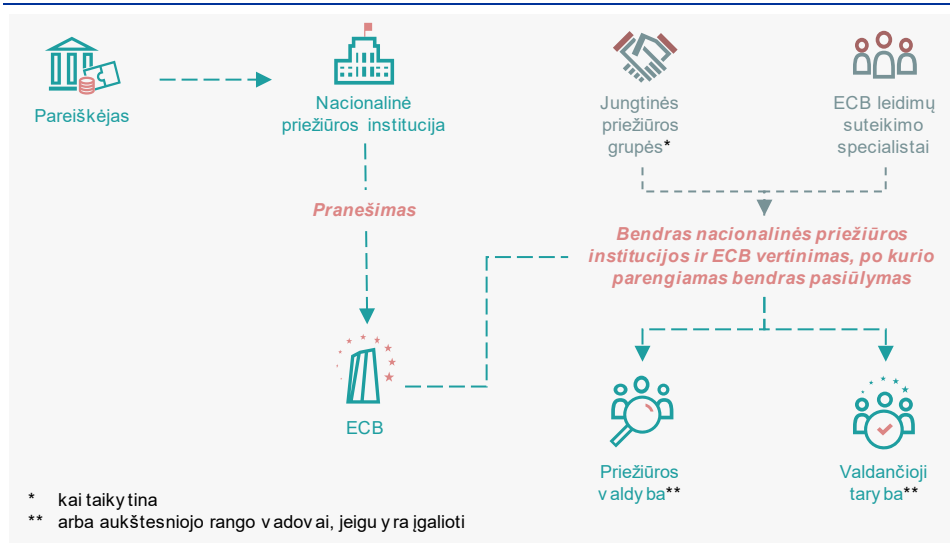
Gairės dėl prudenčios priežiūros institucijų, už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakingų priežiūros institucijų ir finansinės žvalgybos padalinių bendradarbiavimo ir keitimosi informacija pagal Direktyvą 2013/36/ES (EBI/GL/2021/15)

EBI techninių reguliavimo standartų projektas, kuriuo sukuriama centrinė kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu duomenų bazė ir patikslinamas trūkumų reikšmingumas, surinktos informacijos tipas, praktinis informacijos rinkimo įgyvendinimas ir joje esančios informacijos analizė ir platinimas (EBA/RTS/2021/16)

Apie siūlomus kredito įstaigų kvalifikuotųjų akcijų paketų įsigijimus arba padidinimus, jeigu dėl to būtų pasiektos arba viršytos atitinkamos ribos, reikia pranešti dalyvaujančios valstybės narės, kurioje įsteigta kredito įstaiga, kurios kvalifikuotąjį akcijų paketą ketinama įsigyti arba didinti, NKI. NKI atlieka pradinį vertinimą ir parengia pasiūlymo projektą ECB. Bendradarbiaudamas su NKI, ECB parengia savą vertinimą ir priima sprendimą dėl siūlomo įsigijimo. Šia procedūra pabrėžiama ECB atliekamos prevencinės kontrolės, kuria užtikrinama, kad kreditų įstaigų neįsigyti netinkami pirkėjai, svarba.

12 paveikslas

Proceso apžvalga

Tiksliau, šiuo vertinimu siekiama patikrinti, ar i) siūlomas įsigyjantis asmuo yra nepriekaištingos reputacijos, ii) siūlomas įsigyjantis asmuo yra pakankamai finansiškai patikimas, iii) kiekvienas valdybos, vadovausiančios tikslinės įstaigos veiklai, narys visais atžvilgiais yra nepriekaištingos reputacijos ir turi pakankamai žinių, įgūdžių ir patirties, kad galėtų vykdyti savo pareigas, iv) tikslinė įstaiga toliau tenkins prudenčius reikalavimus, v) sandoris nebus finansuojamas nusikalstamu būdu gautais pinigais arba dėl jo nepadidės pinigų plovimo ar terorizmo finansavimo per tikslinę įmonę rizika.

Oficialus vertinimas turi būti atliktas ne vėliau kaip per 60 darbo dienų nuo išsamaus pranešimo gavimo patvirtinimo. Jeigu per oficialų vertinimą siūlomo įsigyjančio asmens prašoma pateikti daugiau informacijos, vertinimui skirtu laiku skaičiavimą galima stabdyti ir terminą pratęsti ne ilgiau kaip 20 darbo dienų (jeigu įsigyjantis asmuo yra reguliuojamas subjektas) arba – tam tikrais atvejais – 30 darbo dienų (jeigu įsigyjantis asmuo yra nereguluojamas subjektas arba yra įsteigtas trečiojoje šalyje).

Jeigu siūlomas įsigyjantis asmuo ketina įsigyti kredito įstaigos, kuri turi patronuojamųjų kredito įstaigų kitose dalyvaujančiose valstybėse narėse arba kuri

turi kitoje dalyvaujančioje valstybėje narėje įsteigtų kredito įstaigų kvalifikuotųjų akcijų paketų, akcijų, ECB glaudžiai bendradarbiauja su visų tiesioginių ir netiesioginių tikslinių įstaigų NKI ir koordinuoja procesą taip, kad sprendimą dėl visų siūlomų įsigijimų būtų galima priimti vienu metu.

Vertinimo kriterijai yra suderinti Europos lygmeniu. KRD nustatyti penki kriterijai, pagal kuriuos vertinamas siūlomas įsigijimas. Šie kriterijai perkelti į nacionalinės teisės aktus.

Siūlomo įsigyjančio asmens reputacija

Siūlomas įsigyjantis asmuo turi būti sąžiningas ir patikimas. Tai galima įrodyti, pavyzdžiui, tuo, kad asmuo nebuvo teistas ir jam nėra iškelta bylų, kurios darytų neigiamą poveikį siūlomo įsigyjančio asmens reputacijai. Dar vienas aspektas – įsigyjančio asmens profesinė kompetencija, t. y. finansų sektoriuje sukaupta valdymo ir (arba) investavimo patirtis.

Siūlomų naujų tikslinės įstaigos valdymo organo narių reputacija, žinios, įgūdžiai ir patirtis

Jeigu siūlomas įsigyjantis asmuo ketina keisti tikslinės įstaigos valdymo organus, atliekant kvalifikuotojo akcijų paketo įsigijimo vertinimo procedūras būtina įvertinti naujų siūlomų valdybos narių tinkamumą ir kompetenciją.

Siūlomo įsigyjančiojo asmens finansinis patikimumas

Siūlomas įsigyjantis asmuo privalo būti pajėgus finansuoti siūlomą įsigijimą ir artimiausioje ateityje išsaugoti patikimą finansinę struktūrą. Be kitų dalykų, reikia nustatyti, kas bus atsakingas už tikslinės įstaigos rėmimą po įsigijimo, pavyzdžiui, už papildomo kapitalo suteikimą tikslinei įstaigai.

Poveikis tikslinei įstaigai

Po kvalifikuotojo akcijų paketo įsigijimo tikslinė įstaiga vis tiek turėtų būti pajėgi laikytis prudencinių reikalavimų. Pavyzdžiui, jos pelningumas neturėtų nepagrįstai sumažėti dėl to, kad dalis įsigijimo išlaidų finansuojama pernelyg didele skolinta suma, kurią tikslinė įstaiga turės gražinti pati. Taip pat pažymėtina, kad įsigyjančio asmens arba grupės, į kurią bus įtraukta tikslinė įstaiga, struktūra neturėtų būti tiek sudėtinga, kad priežiūros institucija negalėtų veiksmingai prižiūrėti į ją įtrauktų įstaigų.

Ryšio su pinigų plovimu ar terorizmo finansavimu rizika

Įsigijimui finansuoti naudojamos lėšos turi būti gautos ne nusikalstamu būdu ir negali būti susijusios su terorizmu. Vertinant taip pat atsižvelgiama į tai, ar dėl įsigijimo pinigų plovimo ar terorizmo finansavimo rizika galėtų padidėti.

Už šios rizikos nustatymą yra atsakinga kompetentinga KPP / KTF priežiūros institucija. ECB atlieka pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo rizikos vertinimą iš rizikos ribojimo pozicijos, remdamasis NKI, kuri bendradarbiauja su kompetentingomis KPP / KTF priežiūros institucijomis ir finansinės žvalgybos padaliniais, pateikta informacija ir dokumentais. Vykdydamas savo uždavinius ECB gali atsižvelgti į tokius faktus tik tada, kai atitinkama nacionalinė institucija nustato, kad tokie pažeidimai padaryti.

Siekdamas užtikrinti, kad pirmiau išvardyti penki kriterijai būtų įvykdyti, ECB gali, atsižvelgdamas į NKI siūlymą arba savo iniciatyva, siūlomam įsigyjančiam asmeniui nustatyti tam tikras sąlygas arba įpareigojimus. Tačiau visos siūlomiems įsigyjantiems asmenims nustatomos sąlygos arba įpareigojimai privalo būti susiję su šiais penkiais kriterijais ir negali viršyti to, kas būtina šiems kriterijams patenkinti. Jeigu siūlomas įsigyjantis asmuo nesutinka su šiomis sąlygomis arba įpareigojimais arba jeigu šios sąlygos arba įpareigojimai gali neigiamai paveikti siūlomo įsigyjančio asmens teises, sušaukiamas posėdis, kad siūlomas įsigyjantis asmuo turėtų galimybę išdėstyti savo poziciją. Tokios pačios tvarkos laikomasi, jeigu ECB ketina prieštarauti siūlomam įsigijimui.

3.1.3 Išplėstiniai veiklos leidimai

BPM reglamento
51 konstatuojamoji dalis,
4 straipsnio 2 dalis, 6 straipsnio
4 dalis ir 17 straipsnio 1 dalis

BPM pagrindų reglamento 11–
17 straipsniai

KRD 35–39 straipsniai

TRS dėl buveinės ir priimančiųjų
valstybių narių kompetentingų
institucijų viena kitai teikiamos
informacijos (ES/524/2014)

TJS dėl pranešimų, susijusių su
naudojimusi įsisteigimo teise ir
laisve teikti paslaugas
(ES/1151/2014)

Buveinės ir priimančiųjų valstybių
narių kompetentingų institucijų
keitimosi informacija pagal Europos
Parlamento ir Tarybos direktyvą
2013/36/ES techniniai įgyvendinimo
standartai (ES/620/2014)

Pranešimų, susijusių su
naudojimusi įsisteigimo teise ir
laisve teikti paslaugas pagal
Europos Parlamento ir Tarybos
direktyvą 2013/36/ES, standartinių
formų, šablonų ir procedūrų
techniniai įgyvendinimo standartai
(ES/926/2014)

Įstaiga, kuriai leidimas verstis banko veikla suteiktas vienoje valstybėje narėje, gali naudotis įsisteigimo teise ir laisve teikti paslaugas kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse (išplėstinio veiklos leidimo mechanizmas). Veiklą pagal išplėstinį veiklos leidimą galima vykdyti steigiant filialą arba teikiant paslaugas kitoje valstybėje narėje. Jeigu norima vykdyti veiklą pagal išplėstinį veiklos leidimą, reikia informuoti atitinkamos buveinės valstybės narės NKI.

Išplėstinių veiklos leidimų suteikimas BPM

Bet kuri dalyvaujančioje valstybėje narėje įsteigta SĮ, norinti steigti filialą kitoje dalyvaujančioje valstybėje narėje, apie savo ketinimą turi pranešti buveinės šalies NKI ir pateikti jai informaciją pagal KRD reikalavimus. Buveinės šalies NKI nedelsdama apie tai informuoja ECB. JPG įvertina, ar įvykdyti filialo steigimo reikalavimai. Jeigu reikalavimai įvykdyti, JPG pateikia įvertinimą Priežiūros valdybai susipažinti. BPM valdymo ir veiklos generalinis direktoratas iki nustatyto termino pateikia atitinkamą informaciją apie filialo išplėstinį veiklos leidimą SĮ ir buveinės bei priimančiosios šalių NKI. Gavusi pranešimą, SĮ gali steigti filialą ir pradėti veiklą. Jeigu JPG padaro išvadą, kad reikalavimai neįvykdyti, ji neprieštaravimo tvarka parengia neigiamą sprendimą, o SĮ suteikiama teisė būti išklaustyti.

Jeigu kitoje dalyvaujančioje valstybėje narėje filialą nori steigti MSĮ, ji taip pat apie savo ketinimus pagal KRD reikalavimus turi pranešti buveinės šalies NKI. Buveinės šalies NKI įvertina, ar įvykdyti filialo steigimo reikalavimai, ir savo vidaus sprendimų priėmimo tvarka priima sprendimą.

Jeigu reikalavimai neįvykdyti, buveinės šalies NKI informuoja paraišką pateikusią įstaigą apie paraiškos atmetimą. Jeigu buveinės šalies NKI per nustatytą terminą, per kurį įstaiga turi gauti pranešimą, priima teigiamą sprendimą arba jeigu įstaiga iki nustatyto termino negauna pranešimo, kad priimtas neigiamas sprendimas, filialas gali būti steigiamas ir gali pradėti veiklą. Šis pranešimas ir reikalaujama informacija pateikiami dalyvaujančios valstybės narės, kurioje bus įsteigtas filialas, NKI, o buveinės šalies NKI juos perduoda ECB.

Bet kuri dalyvaujančioje valstybėje narėje įsteigta SĮ, norinti pasinaudoti laisve teikti paslaugas ir pradėti veiklą kitoje dalyvaujančioje valstybėje narėje pirmą kartą, pagal KRD reikalavimus turi apie tai pranešti buveinės šalies NKI. Buveinės šalies NKI informuoja ECB, kad pranešimas gautas ir siunčia pranešimą priimančiosios šalies NKI. Jeigu laisve teikti paslaugas norinti pasinaudoti įstaiga yra MSĮ, pagal KRD reikalavimus ji turi apie tai pranešti savo NKI. Pranešimas perduodamas ECB.

Išplėstinio veiklos leidimo suteikimas nedalyvaujančiose valstybėse narėse įsteigtoms įstaigoms

Jeigu nedalyvaujančioje valstybėje narėje įsteigta įstaiga ketina steigti filialą dalyvaujančioje valstybėje narėje, apie savo ketinimą ji turi pranešti buveinės šalies NKI. NKI įvertina, ar įvykdyti išplėstinio veiklos leidimo suteikimo reikalavimai. Jeigu reikalavimai įvykdyti, buveinės šalies NKI apie tai praneša priimančiosios šalies NKI. Gavusi šį pranešimą, priimančiosios šalies NKI apie tai praneša ECB, o ECB įvertina filialo svarbą.

Jeigu filialas yra svarbus, ECB parengia sprendimo dėl svarbos pasiūlymą. Svarbaus filialo priežiūrą vykdo ECB. Prireikus ECB nustato, kokiomis sąlygomis filialas gali vykdyti veiklą priimančiojoje valstybėje narėje. BPM valdymo ir veiklos generalinis direktoratas apie tai informuoja buveinės šalies NKI, priimančiosios šalies NKI ir paraišką pateikusia įstaigą.

Jei filialas laikomas mažiau svarbiu, Priežiūros valdybos prašoma patvirtinti BPM valdymo ir veiklos generalinio direktorato Leidimų skyrius atliktą svarbos vertinimą. Mažiau svarbia įstaiga pripažinto filialo priežiūrą vykdys priimančiosios šalies NKI, kuri prireikus nustatys, kokiomis sąlygomis filialas gali vykdyti veiklą priimančiojoje valstybėje narėje. Priimančiosios šalies NKI apie tai informuoja buveinės šalies NKI ir paraišką pateikusia įstaigą.

Jeigu nedalyvaujančioje valstybėje narėje įsteigta įstaiga ketina teikti paslaugas dalyvaujančioje valstybėje narėje, ji apie tai praneša buveinės šalies NKI, o ši – priimančiosios šalies NKI. Gavusi tokį pranešimą, priimančiosios šalies NKI apie tai informuoja ECB, taip pat informuoja paraišką pateikusia įstaigą, kokiomis sąlygomis ji gali, laikydamasi nacionalinės teisės normų, naudotis laisve teikti paslaugas bendram labui. Nedalyvaujančiose valstybėse narėse įsteigtų įstaigų, kurios teikia paslaugas dalyvaujančiose valstybėse narėse, priimančiosios valstybės narės kompetentingos institucijos uždavinius vykdo ECB.

Išplėstinio veiklos leidimo suteikimas vykdyti veiklą nedalyvaujančioje valstybėje narėje

Jeigu SI nori steigti filialą arba naudotis laisve teikti paslaugas nedalyvaujančioje valstybėje narėje, apie savo ketinimą ji turi pranešti atitinkamai NKI. Gavusi tokį pranešimą, NKI informuoja ECB. Tokiu atveju ECB vykdo buveinės valstybės narės kompetentingos institucijos įgaliojimus. JPG įvertina, ar įvykdyti filialo steigimo reikalavimai.

Jeigu reikalavimai įvykdyti, JPG, bendradarbiaudama su BPM sekretoriatu, parengia pasiūlymą Priežiūros valdybai dėl susipažinimo (taikant rašytinę procedūrą) arba pasiūlymą vyresniajai vadovybei, jei procedūra atitinka delegavimo kriterijus. BPM valdymo ir veiklos generalinis direktoratas per tris mėnesius nuo teigiamo įvertinimo informuoja NKI, o ši tada nurodo prašymą pateikusiai įstaigai, kokiomis sąlygomis filialas gali bendram labui vykdyti veiklą priimančiojoje valstybėje narėje. Jeigu JPG

padaro išvadą, kad reikalavimai neįvykdyti, ji parengia neigiamą sprendimą, Priėžiūros valdyba jį patvirtina, o Valdančioji taryba neprieštaravimo tvarka priima. Suteikiama teisė būti išklaustam. Apie neigiamą sprendimą BPM valdymo ir veiklos generalinis direktoratas informuoja paraišką pateikusia įstaigą ir buveinės šalies NKI.

Jeigu MSĮ nori steigti filialą nedalyvaujančioje valstybėje narėje, apie tai ji turi informuoti buveinės šalies NKI. Buveinės šalies NKI informuoja nedalyvaujančios valstybės narės NKI ir tuo pačiu metu siunčia pranešimą ECB.

Jeigu SĮ nori pasinaudoti laisve teikti paslaugas nedalyvaujančioje valstybėje narėje, JPG per vieną mėnesį išsiunčia pranešimą priimančiosios nedalyvaujančios valstybės narės, kurioje bus teikiamos paslaugos, NKI. Jeigu MSĮ nori pasinaudoti laisve teikti paslaugas nedalyvaujančioje valstybėje narėje, apie savo ketinimus ji turi informuoti atitinkamą buveinės šalies NKI, o NKI informuoja nedalyvaujančios valstybės narės NKI ir išsiunčia pranešimą ECB.

Pranešimai apie filialų ir naudojimosi laisve teikti paslaugas pokyčius

Jeigu SĮ filialuose įvyksta pokyčių, pavyzdžiui, filialas pradeda teikti papildomas paslaugas, paslaugų nebeteikia, filialo veikla nutraukiama, pasikeičia filialo vadovai arba oficialus pavadinimas ar adresas, dalyvaujančios valstybės narės, kurioje yra SĮ pagrindinė buveinė, NKI turi siųsti pranešimą priimančiosios šalies NKI ir ECB.

Apie paslaugų, kurias SĮ teikia naudodamasi laisve teikti paslaugas, pokyčius ECB informuojamas pokyčiams įvykus. Pranešimai priimančiosios šalies NKI siunčiami tik NKI lygmeniu. Jeigu pokyčių įvyksta MSĮ pripažintuose filialuose, taip pat pasikeičia paslaugos, teikiamos naudojantis laisve teikti paslaugas nedalyvaujančiose valstybėse narėse, ECB apie tai pranešti nereikia; ši procedūra atliekama NKI lygmeniu.

3.2 Įstaigų svarbos vertinimas

ECB atsakomybės už kredito įstaigos priežiūrą laipsnis priklauso nuo įstaigos svarbos statuso. Įstaigos svarba nustatoma aukščiausiu konsolidavimo lygiu dalyvaujančiose valstybėse narėse. ECB yra sukūręs procedūras, pagal kurias, vadovaudamasis BPM reglamente nustatytais kriterijais, vertina prižiūrimų subjektų svarbą ir nustato, kurių prižiūrimų SĮ statusą reikia pakeisti į MSĮ statusą ir atvirkščiai. Jeigu statusas pasikeičia, atsakomybę už vykdantį priežiūrą ECB turi perduoti NKI, arba atvirkščiai, užtikrinant nenutrūkstamą ir veiksmingą įstaigos priežiūrą. BPM pagrindų reglamentu ECB įpareigotas tvarkyti ir skelbti prižiūrimų subjektų sąrašą. Sąrašą tvarko Leidimų skyrius. Glaudžiai bendradarbiaudamas su JPG ir NKI jis koordinuoja ir prižiūrimų subjektų reguliarius ir *ad hoc* svarbos vertinimus.

BPM reglamento 6 straipsnio
4 dalis ir 6 straipsnio 5 dalies
b punktas

BPM pagrindų reglamento 39–
72 straipsniai

3.2.1 Svarbos vertinimo kriterijai

BPM reglamente ir BPM pagrindų reglamente nustatyti penki banko svarbos vertinimo kriterijai: i) dydis, ii) svarba ekonomikai, iii) tarpvalstybinės veiklos svarba, iv) tiesioginė viešoji finansinė pagalba ir v) tai, ar bankas yra vienas iš trijų svarbiausių bankų, įsteigtų jo valstybėje narėje.

Banko statusas pasikeičia iš MSĮ į SĮ, jei tenkinamas bent vienas iš pirmiau nurodytų kriterijų. Tačiau tai, kad bankas kurį laiką neatitiko kurio nors svarbos kriterijaus, nėra pagrindas keisti jo statusą iš svarbaus į mažiau svarbų. Pagal BPM pagrindų reglamentą, kad statusas būtų keičiamas, bankas trejus kalendorinius metus iš eilės turi neatitikti atitinkamų kriterijų. Ši trejų metų taisyklė taikoma tam, kad būtų išvengta skubaus ir dažno priežiūros funkcijų perdavimo tarp NKI ir ECB. Tačiau nuo šios taisyklės galima nukrypti, jei tai pateisinama BPM pagrindų reglamente nustatytomis išimtinėmis aplinkybėmis.

Jeigu netenkinamas nė vienas iš penkių svarbos kriterijų, BPM reglamente ir BPM pagrindų reglamente numatyta, kad ECB gali bet kuriuo metu savo iniciatyva arba gavęs NKI prašymą nuspręsti perimti tiesioginę banko priežiūrą, jei tai būtina siekiant užtikrinti nuoseklų aukštų priežiūros standartų taikymą. Be to, ECB, pasikonsultavęs su NKI, gali nuspręsti ir toliau banką laikyti kaip priskiriamą prie MSĮ tais atvejais, kai laikoma, kad NKI gali geriau tiesiogiai prižiūrėti banką nei ECB, net jei atitinkamas bankas tenkina svarbos kriterijus.

3.2.2 Svarbos vertinimo procedūra

Bankų svarbos vertinimą pagal BPM reglamente ir BPM pagrindų reglamente nustatytus kriterijus ECB vykdo tiek reguliariai, tiek *ad hoc* pagrindu.

Reguliarus arba metinis svarbos vertinimas apima visų subjektų, kuriems taikoma Europos bankų priežiūra, vertinimą ir yra atliekamas kartą per metus. Kiekviena įstaiga yra vertinama aukščiausiu konsolidavimo Europos bankų priežiūros sistemoje lygiu siekiant nustatyti, ar dėl savo įprastinės veiklos ji atitinka kurį nors svarbos kriterijų. JPG vertina SĮ, kad nustatytų, ar jos vis dar atitinka kurį nors svarbos kriterijų, o atitinkamos NKI vertina MSĮ, kad nustatytų, ar jos tenkina kurį nors iš kriterijų. Šį procesą koordinuoja ir prižiūri BPM valdymo ir veiklos generalinio direktorato Leidimų skyrius.

Ad hoc svarbos vertinimai apima prižiūrimų subjektų, kuriems įtakos turėjo jų įprastai verslo eigai nebūdingi įvykiai ir grupės struktūros pokyčiai, kaip antai susijungimai, įsigijimai, naujų subjektų steigimas ar veiklos leidimų panaikinimas, vertinimą. Todėl būtina, kad tuo atveju, kai įvyksta įvykis, galintis turėti įtakos svarbios įstaigos ar mažiau svarbios įstaigos svarbai, atitinkama JPG arba NKI apie tai praneštų Leidimų skyriui, kad būtų galima atlikti *ad hoc* svarbos vertinimą.

3.2.3 Priežiūros perdavimas

Kai ECB priima sprendimą, kad NKI turi perduoti priežiūrą ECB, arba atvirkščiai, dėl reguliaraus ar *ad hoc* svarbos įvertinimo, pradedamos taikyti įgyvendinimo priemonės. Todėl ECB ir atitinkama NKI bendradarbiauja, kad užtikrintų sklandų kompetencijų perdavimą pagal BPM pagrindų reglamentą. BPM pagrindų reglamente taip pat nustatyta, kaip ECB ir NKI turėtų vykdyti visas nebaigtas procedūras, susijusias su įstaiga, kurios svarbos statusas keičiasi.

Jeigu NKI perduoda priežiūrą ECB, pastarasis tampa atsakingas už tiesioginę atitinkamos įstaigos priežiūrą per suplanuotą laikotarpį. Tam, kad ECB galėtų perimti priežiūros funkcijas, sukuriama nauja JPG. Sprendimai dėl JPG sudėties ir darbuotojų skaičiaus priimami prieš pradedant rengtis priežiūros perdavimui.

Jeigu ECB perduoda priežiūrą NKI, pastaroji tampa atsakinga už tiesioginę atitinkamos įstaigos priežiūrą per suplanuotą laikotarpį. Atsakomybė už pagrindinius priežiūros uždavinius vėl pereina iš JPG į NKI.

3.3 Patronuojančiųjų (mišrią veiklą vykdančių) finansų kontroliuojančiųjų bendrovių patvirtinimas

Į nacionalinę teisę perkeltas KRD 21a straipsnis

ECB vaidmuo tvirtinant (mišrią veiklą vykdančias) finansų kontroliuojančias bendroves

Daugelį prižiūrimų kredito įstaigų kontroliuoja patronuojančioji bendrovė. Svarbu, kad priežiūros institucijos stebėtų ir tokias patronuojančias bendroves, ypač siekiant nustatyti, ar jos gali būti laikomos finansų kontroliuojančiosiomis bendrovėmis arba (mišrią veiklą vykdančiomis) finansų kontroliuojančiosiomis bendrovėmis. Taip užtikrinama veiksminga bankų, kuriuos kontroliuoja kitos bendrovės, ir koordinuota visos grupės priežiūra.

Todėl, pradėjus taikyti KRD V, patvirtinimo reikalavimas yra taikomas ir patronuojančiosioms (mišrią veiklą vykdančioms) finansų kontroliuojančiosioms bendrovėms. Gavusi patvirtinimą, patronuojančioji bendrovė prisiima atsakomybę už tai, kad visoje prižiūrimoje grupėje būtų konsoliduotai laikomasi prudencinių reikalavimų. Anksčiau už tai, kad būtų konsoliduotai laikomasi prudencinių reikalavimų, buvo atsakinga patronuojamoji kredito įstaiga. Patronuojančiajai (mišrią veiklą vykdančiai) finansų kontroliuojančiajai bendrovei patvirtinimo reikalavimas gali būti netaikomas, jeigu įvykdomos visos teisės aktuose nustatytos sąlygos ir atsakomybę grupėje už tai prisiima kita bendrovė.

Jeigu svarbią bankų grupę prižiūri ECB, jis yra atsakingas ir už tokių patronuojančiųjų (mišrią veiklą vykdančių) finansų kontroliuojančiųjų bendrovių patvirtinimą arba šio reikalavimo išimties taikymą. Kai kuriais atvejais ECB priima bendrą sprendimą su kita BPM nepriklausančia kompetentinga institucija. Už mažiau svarbių bankų grupių patronuojančiųjų bendrovių patvirtinimą arba šio reikalavimo išimties taikymą yra atsakingos šias grupes prižiūrinčios NKI.

3.3.1 Kriterijai

Kad patronuojančiajai (mišrią veiklą vykdančiai) finansų kontroliuojančiajai bendrovei būtų suteiktas patvirtinimas, ji turi atitikti šiuos kriterijus:

- prižiūrime grupėje turi būti sukurta tokia vidaus tvarka ir užduotys paskirstytos taip, kad būtų galima veiksmingai koordinuoti visas patronuojamąsias įmones, užkirsti kelią grupės vidaus konfliktams arba juos valdyti ir užtikrinti, kad būtų vykdoma visos grupės politika;
- grupės struktūra neturi trukdyti veiksmingai prižiūrėti patronuojamuosius bankus arba patronuojančiąją (mišrią veiklą vykdančią) finansų kontroliuojančiąją bendrovę. Šiuo atžvilgiu svarbūs veiksniai yra patronuojančiosios bendrovės vaidmuo ir padėtis prižiūrime grupėje bei bendra akcijų paketo struktūra;
- turi būti įvykdyti akcininkų tinkamumo ir direktorių tinkamumo bei kompetencijos reikalavimai.

Jei šie kriterijai įvykdyti, ECB suteikia patvirtinimą ir pradeda stebėti, kaip šių kriterijų laikomasi. Jeigu ECB nustato, kad kriterijai nevykdomi arba nebėra vykdomi, jis patronuojančiajai (mišrią veiklą vykdančiai) finansų kontroliuojančiajai bendrovei gali nustatyti priežiūrinės priemonės, kad užtikrintų arba atkurtų veiksmingą priežiūrą ir reikalavimų laikymąsi.

Patruojančiajai (mišrią veiklą vykdančiai) finansų kontroliuojančiajai bendrovei išimtis gali būti taikoma tik tuo atveju, jei ji atitinka šiuos kriterijus:

- pagrindinė patronuojančiosios bendrovės veikla yra akcijų įsigijimas;
- patronuojančioji bendrovė nėra įvardyta kaip pertvarkytinas subjektas;
- už tai, kad grupė konsoliduotai laikytųsi prudencinių reikalavimų, atsakinga paskirta kita prižiūrimos grupės patronuojamoji įmonė;
- patronuojančioji bendrovė nepriima visai prižiūrimai grupei įtakos turinčių sprendimų;
- nėra kliūčių veiksmingai vykdyti grupės priežiūrą.

ECB atidžiai vertina, ar šie kriterijai tenkinami, o išimtis taiko tik tada, kai tenkinami visi pirmiau išdėstyti kriterijai.

3.3.2 Terminai

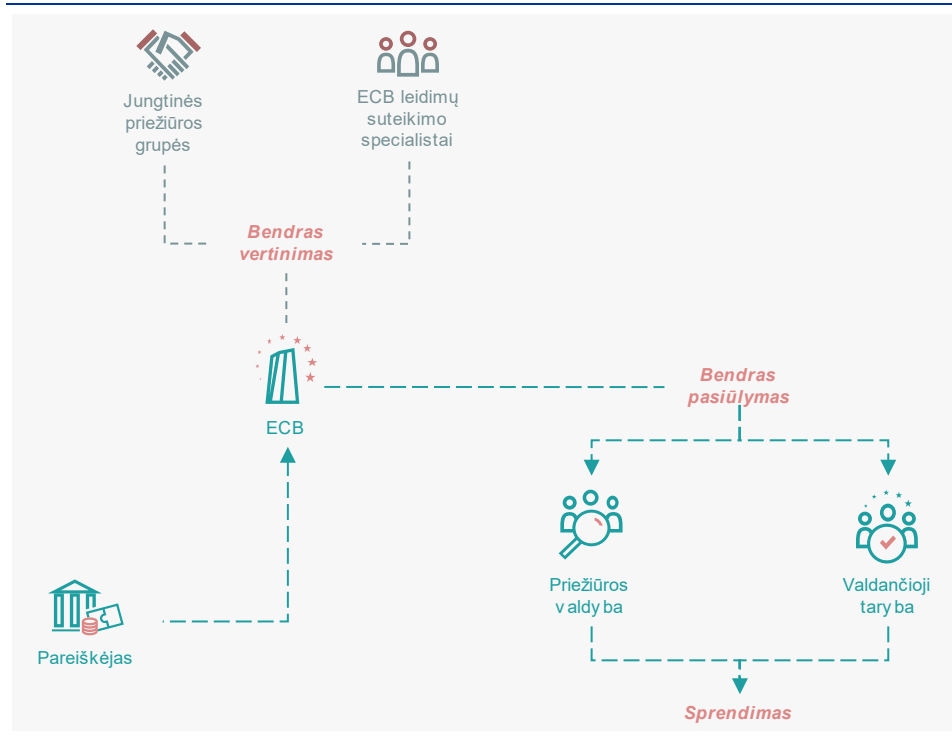
Jei ECB ketina nesuteikti patvirtinimo arba neleisti taikyti išimties, jis apie tai praneša pareiškėjui per keturis mėnesius nuo išsamios paraiškos gavimo. Bet kuriuo atveju ECB priima sprendimą per šešis mėnesius nuo paraiškos gavimo dienos.

3.3.3 Procesas

Pareiškėjai, norintys prisijungti prie svarbių grupių, raginami teikti paraiškas per [IMAS portalą](#).

13 paveikslas

Proceso apžvalga

3.4 Priežiūros duomenų rinkimas

Kad būtų galima atlikti priežiūrą vietoje ir dokumentinę priežiūrą, reikia rinkti, tvarkyti ir analizuoti tam tikrą informaciją. Turėti informaciją, įskaitant duomenis, ir ja dalytis yra būtina, kad ECB ir NKI galėtų derinti priežiūros veiksmus tarpusavyje ir komunikuoti su duomenis teikiančiais subjektais. Įvertinę priežiūros institucijų poreikius ir nustatę duomenų iš prižiūrimų subjektų rinkimo tvarką, NKI ir ECB įvertina duomenų kokybę siekdami užtikrinti, kad gauti duomenys atitiktų nustatytus minimalius standartus.

3.4.1 Prižiūrinės atskaitomybės poreikių nustatymas

KRR 6, 24, 99, 100, 101, 394, 415 ir 430 straipsniai

BPM reglamento 10 straipsnis ir 47 konstatuojamoji dalis

BPM pagrindų reglamento 139, 140 ir 141 straipsniai

Kad galėtų vykdyti joms pavestas nuolatinės priežiūros funkcijas, JPG turi laiku turėti visą tam reikalingą informaciją apie prižiūrimą subjektą.

Reguliavimo ataskaitos – tai standartizuota informacija apie prižiūrimų subjektų finansinę ir prudencinę padėtį ir daugybė įvairių teisės aktais nustatytų reguliavimo tikslais periodiškai teikiamų duomenų bei ataskaitų. Be periodinių ataskaitų renkami ir **papildomi duomenys**, siekiant tenkinti specifinių duomenų poreikį.

Horizontalios priežiūros generalinis direktoratas ir Priežiūros strategijos ir rizikos direktoratas glaudžiai bendradarbiauja su JPG ir atlieka pagrindinį vaidmenį nustatant priežiūrinės atskaitomybės poreikius ir koordinuojant procesus, būtinus, kad tie poreikiai būtų užfiksuoti teisės aktuose.

BPM reglamento 47 konstatuojamojoje dalyje yra nustatyta, kad tam, „kad galėtų veiksmingai vykdyti savo priežiūros uždavinius, ECB turėtų galėti reikalauti visos būtinos informacijos ir atlikti tyrimus bei patikrinimus vietoje, prireikus bendradarbiaudamas su nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis. ECB ir nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų turėti prieigą prie tos pačios informacijos, kredito įstaigoms netaikant dvigubų atskaitomybės reikalavimų“.

ECB gali reikalauti, kad juridiniai ar fiziniai asmenys jam pateiktų bet kokią priežiūros ir statistikos tikslais reikalingą informaciją, kad jis galėtų vykdyti BPM reglamentu jam pavestus uždavinius, taip pat reikalauti, kad tokia informacija būtų pateikta tam tikru dažnumu ir formatu. Priežiūros duomenis ECB visų pirma renka iš NKI, vadovaudamasis eiliškumo principu. Kai ECB informaciją gauna tiesiogiai iš juridinių ar fizinių asmenų, jis ją perduoda ir atitinkamai NKI. EBI yra įgaliota ES mastu suderinti priežiūrinę atskaitomybę. Tačiau BPM pagrindų reglamente nustatyta, kad ECB gali reikalauti, kad prižiūrimi subjektai pateiktų papildomos priežiūros informacijos, t. y. informacijos, nepatenkančios į EBI suderintos informacijos aprėptį, jeigu tokia informacija būtina jo priežiūros uždaviniams vykdyti. ECB gali nustatyti teiktinos informacijos kategorijas, taip pat atitinkamos informacijos pateikimo procesus, formatus, dažnumą ir terminus.

Atskaitomybė skirstoma į a) reguliarią, grindžiamą EBI atskaitomybės sistema arba ECB reglamentu ir (arba) sprendimu, ir b) *ad hoc* (arba papildomą duomenų rinkimą), grindžiamą priežiūros sprendimais.

3.4.2 Periodinės ataskaitos

ECB reglamentas dėl priežiūros finansinės informacijos teikimo (ECB/2015/13)

ECB sprendimas dėl priežiūros duomenų, kuriuos prižiūrimi subjektai pateikia nacionalinėms kompetentingoms institucijoms, pateikimo ECB (ECB/2023/18)

ECB sprendimas dėl nacionalinių kompetentingų institucijų Europos Centriniam Bankui teikiamų ataskaitų apie prižiūrimų subjektų finansavimo planus (ECB/2023/19)

Europos Komisijos įgyvendinimo reglamentuose, kuriais nustatomi įstaigų priežiūrinės atskaitomybės **techniniai įgyvendinimo standartai (TĮS)**, išsamiai išdėstyti ataskaitų teikimo reikalavimai, susiję su nuosavomis lėšomis ir finansine informacija, įskaitant bendrosios atskaitomybės (COREP) ir finansinės atskaitomybės (FINREP) sistemas, padengimo likvidžiuoju turtu rodiklį, grynąjį pastovaus finansavimo rodiklį, dideles pozicijas ir svėrto koeficientą. Papildomi atskaitomybės reikalavimai nustatyti įvairiose EBI gairėse ir sprendimuose. **EBI atskaitomybės sistema** apima visus EBI techninius įgyvendinimo standartus, gaires ir sprendimus dėl priežiūrinės atskaitomybės. Kiekviename EBI atskaitomybės sistemos teisės akte nustatyta įvairių atskaitomybės reikalavimų taikymo sritis, forma, dažnumas, informacijos pateikimo datos ir aiškios apibrėžtys, taip pat paaiškinta, kaip pagal KRR reikalavimus reikėtų rengti duomenis, kad jie būtų tinkami analizei atlikti. Todėl buvo parengtos įvairios formos, kurias įstaigos privalo užpildyti ir pateikti atitinkamai NKI. Laikydamosi eiliškumo principo, NKI perduoda duomenis ECB. EBI atskaitomybės sistema yra didžiausias atskaitomybės reikalavimų, taikomų ES lygmeniu kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūriniam vertinimui, taip pat pertvarkymo tikslais, rinkinys.

ECB reglamentu dėl priežiūros finansinės informacijos teikimo išplečiami TĮS nustatyti atskaitomybės reikalavimai, siekiant užtikrinti nuoseklumą ir padidinti dalyvaujančiose valstybėse narėse įsteigtų prižiūrimų subjektų duomenų palyginamumą. Visų pirma, išplėstas reikalavimas teikti suvienodintas reguliarias finansines ataskaitas – įtrauktos ir konsoliduotos įstaigų ataskaitos, rengiamos pagal nacionalinius apskaitos standartus, bei individualios ataskaitos, pavyzdžiui, jokiai grupei nepriklausančių savarankiškų subjektų ataskaitos.

Priežiūrinės atskaitomybės klausimu už priežiūros poreikių nustatymą ir jų perkėlimą į teisės aktus atsakingas Horizontalios priežiūros generalinis direktoratas, o Statistikos generalinio direktorato Bankų priežiūros duomenų skyrius atsakingas už atitinkamų duomenų rinkimo, kaupimo ir platinimo proceso diegimą.

3.4.3 Ad hoc arba papildomų duomenų rinkimas

Be reguliarių priežiūros ataskaitų duomenų ECB renka ir papildomus duomenis specialiems poreikiams patenkinti.

Pavyzdžiui, siekiant papildyti Europos bankų priežiūros turimus priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesui (angl. *Supervisory Review and Evaluation Process*, SREP) reikalingus duomenis buvo pradėtas kaupti *ad hoc* duomenų rinkinys **Short-Term Exercise (STE)**, pritaikytas antrojo ramsčio tikslams. STE duomenis privalo teikti svarbios įstaigos aukščiausiu konsolidavimo lygiu ir tam tikros svarbių įstaigų patronuojamosios įmonės, kurias, vadovaudamosi BPM reglamento 10 straipsniu, atrenka JPG. Apie tai įstaigos informuojamos ECB laišku. STE duomenų poreikis peržiūrimas kasmet, prieš pradėdant metinį SREP.

STE duomenys renkami vadovaujantis proporcingumo principu. Kiek duomenų vienetų reikia pateikti priklauso nuo įstaigos sudėtingumo. Todėl mažesni subjektai pildo tik keletą formų ir teikia mažiau STE duomenų. Be to, paprastai du kartus per kiekvieną duomenų rengimo ciklą rengiamos duomenų kokybės ataskaitos: netrukus po pateikimo atliekama pirminė peržiūra, o praėjus maždaug šešioms–aštuonioms savaitėms po nustatyto pateikimo termino parengiama baigiamoji ataskaita. Laikoma, kad per šį laiką surinkti suvestiniai duomenys yra beveik galutiniai. Kadangi centrinėje duomenų teikimo platformoje (CASPER) duomenys nedelsiant tvarkomi ir patvirtinami, priežiūros institucijos gauna prieigą prie STE duomenų praėjus mažiau nei 24 val. nuo kiekvieno duomenų pateikimo. Vėliau iš naujo pateikti duomenys ir atnaujinti rodikliai atnaujinami kartą per dieną arba dažniau, jeigu to prašoma.

Be to, ECB renka papildomus duomenis, kurie nepatenka į pirmiau minėtus duomenų rinkinius, pavyzdžiui, priežiūros institucijų darbui ir teminėms peržiūroms reikalingus duomenis. Individualiais atvejais įstaigoms gali būti nustatomi ir konkretūs individualūs atskaitomybės reikalavimai. Horizontalios priežiūros generalinis direktoratas kartu su Statistikos generalinio direktorato Bankų priežiūros duomenų skyriumi dalyvauja rengiant ir įgyvendinant atskaitomybės poreikius ir formatą. Pagrindinis principas, kuriuo vadovaujasi renkant papildomus duomenis – duomenys turi atitikti naujausius esamus atskaitomybės standartus, nustatytus EBI atskaitomybės sistemoje. Taip užtikrinamas didelis duomenų suderinamumas. ECB naudojami visi šių standartų teikiama nauda. Rengdamasis pradėti naują duomenų rinkimą, ECB visada tikrina, ar duomenys, kurių bus reikalaujama, jau yra prieinami arba priežiūros institucijos juos gali gauti nesukurdamos papildomos atskaitomybės naštos bankams. ECB Bankų priežiūros tarnyba sudaro visų reikalaujamų mikroprudencinių duomenų katalogą, kad būtų lengviau atlikti šį darbą; taip sumažinama prižiūrimų įstaigų atskaitomybės našta ir išvengiama dvigubo duomenų teikimo.

Kai ECB papildomi atskaitomybės reikalavimai tampa galutiniai, jis pasiūlo atlikti atitinkamus EBI atskaitomybės sistemos pakeitimus, kad būtų sumažinti papildomų duomenų rinkiniai.

3.4.4 Priežiūros duomenų tvarkymas

Reguliavimo ataskaitų duomenys, renkami vadovaujantis EBI atskaitomybės sistema ir ECB reglamentu dėl priežiūros finansinės informacijos teikimo, iš juos teikiančių įstaigų perduodami ECB per NKI, kurios šiuos duomenis surenka iš jų jurisdikcijoje esančių prižiūrimų subjektų. Tačiau šis eiliškumo principas netaikomas TJS dėl minimalaus nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų reikalavimo (MREL) ir bendro nuostolių padengimo pajėgumo (TLAC) rodiklio atskleidimo ar atitinkamų ataskaitų teikimo. Kad būtų išvengta dvigubo bankų ataskaitų teikimo NKI ir nacionalinėms pertvarkymo institucijoms (NPI), šie duomenys renkami per Bendrą pertvarkymo valdybą, duomenis gaunančią iš NPI. Statistikos generalinio direktorato Bankų priežiūros duomenų skyrius atsakingas už duomenų rinkimą iš EBI atskaitomybės sistemos, įskaitant išplėstą FINREP, kuriuos NKI arba Bendra pertvarkymo valdyba įkelia XBRL formatu į Bankų priežiūros duomenų sistemą (SUBA). Po to, kai

laikmena gaunama ir sėkmingai įkeliami į SUBA (t. y. laikmena atitinka EBI ir ECB duomenų įvedimo taisykles), sistema automatiškai pradeda vertinti duomenis, atlikdama visą aibę patikrų duomenims patvirtinti. Šios patikros yra trejopos. Pirmą, pagal EBA patikros taisyklės konkrečiame modulyje arba dviejuose atskiruose moduluose tikrinamas duomenų nuoseklumas ir tikslumas. Taisyklės reguliariai skelbiamos EBI [interneto svetainėje, skirtoje atskaitomybės sistemoms](#). Antra, ECB tikrina duomenų išsamumą, t. y. tikrinama, ar pateiktame modulyje netrūksta kokių nors formų ir ar netyčia neįkelta forma, kurios nereikėjo įkelti. Trečia, gavęs duomenis, ECB atlieka ir papildomus duomenų kokybės patikrinimus, kuriuos jis parengė bendradarbiaudamas su NKI (žr. dalį 3.4.5 Duomenų kokybės vertinimas). Kai gaunami pataisyti duomenys, pirmiau aprašyti reguliaraus duomenų perdavimo ir duomenų kokybės kontrolės procesai atliekami iš naujo. Be jau minėtų trijų tipų patikrų ECB atlieka papildomas patikras per savo duomenų kokybės vertinimo sistemą. Be to, Bankų priežiūros duomenų skyrius vykdo bandomąjį projektą – reikalaujama, kad bankai pateiktų išsamius paaiškinimus, jei pakartotinai pateikiami svarbūs duomenys. Kitu projektu siekiama stiprinti institucijų valdymo organų atskaitomybę reikalaujant, kad jie pasirašytų vadovybės pranešimą, kuriame būtų pateikta nustatytų duomenų kokybės problemų, susijusių su priežiūrine atskaitomybe, santrauka.

Reguliavimo ataskaitose teikiami duomenys platinami tiek ECB viduje, tiek išorėje. Laikantis EBI sprendimų dėl kompetentingų institucijų ataskaitų teikimo EBI, dauguma EBI atskaitomybės sistemos duomenų nusiunčiami EBI iškart po to, kai jie gaunami. Kad NKI nereikėtų vienu metu teikti duomenų ir ECB, ir EBI, ir siekiant užtikrinti visapusišką NKI, ECB ir EBI duomenų bazių suderinamumą, taikomas eiliškumo principas.

Į SUBA įkelti priežiūros duomenys Europos bankų priežiūros sistemoje yra prieinami įvairiais formatais ir per įvairias priemones. Visi SĮ ir MSĮ moduliai, per dieną įkelti į SUBA, yra paverčiami įvairiais formatais ir įkeliami į BPM informacijos valdymo sistemą bei jos ataskaitų teikimo sistemą (IMAS). Todėl priežiūros institucijos gali šiais duomenimis naudotis jau kitą dieną po to, kai jie patenka į ECB. Be to, visi SĮ ir MSĮ rizikos rodikliai yra atnaujinami iškart, kai tik į SUBA patenka bent vienas skaičiavimuose naudojamas modulis.

3.4.5 Duomenų kokybės vertinimas

Tinkami ir aukštos kokybės duomenys yra labai svarbūs tiek prižiūrimoms įstaigoms, tiek jas prižiūrinčioms institucijoms. Duomenų kokybė ir gebėjimas įvertinti riziką visos įstaigos mastu yra būtinos sąlygos norint priimti gerus, rizikos vertinimu pagrįstus sprendimus, tad ir tinkamai valdyti riziką. Pirmąjį duomenų kokybės vertinimą atlieka NKI. Be EBI apibrėžto suderintų galutinių patikrų rinkinio, svarbių įstaigų pateiktiems duomenims taikomos [papildomos duomenų kokybės kontrolės priemonės](#), kurias parengė ECB kartu su NKI, kad nustatytų galimas klaidas ir pateiktų standartizuotą jų kokybės vertinimą. ECB prižiūri antrąjį duomenų vertinimą. Tai apima reguliarią stebėseną ir visų klausimų, kurie nebuvo išspręsti atliekant pirmąjį duomenų kokybės vertinimą, tyrimą. ECB taip pat atlieka papildomas

patikras. Kai kurias jų, pavyzdžiui, panašių grupių analizes, tinkamumo patikrinimus ir skirtingų šalių palyginimus, galima atlikti tik turint visą duomenų rinkinį. Laikydamosis eiliškumo principo, ECB kartu su įstaigomis imasi tolesnių priemonių dėl klaidų ir patikimumo problemų, išryškėjusių NKI atlikus antrąjį vertinimą.

ECB duomenų kokybė vertinama pagal tam tikrus apibrėžtus kriterijus:

- **punktualumo**: skirtumas tarp nustatyto duomenų pateikimo termino ir datos, kada duomenys realiai pateikiami ECB;
- **tikslumo**: pateiktos vertės artimumas pamatinėms priežiūros koncepcijoms. Priežiūros statistikos srityje tikslumas suprantamas kaip klaidų nebuvimas ir tiksliai pateiktų verčių atitiktis kiekvieno duomenų vieneto pamatinei sampratai. Praktikoje tikslumas matuojamas tikrinant, ar yra loginis ryšys tarp skirtingų rinkinių duomenų (t. y. skirtingose formose nurodytų duomenų), duomenys turi atitikti turimus pirminius atitinkamos įstaigos duomenis ir kitus paskelbtus duomenis;
- **išsamumo**: reikalingos informacijos pateikimas. Išsamumo patikros atliekamos siekiant nustatyti, ar netrūksta informacijos;
- **patikimumo**: konkretaus duomenų vieneto pakoreguotų verčių artimumas pirminėms paskelbtoms vertėms. Šis kriterijus grindžiamas apibrėžtimi, koks pakartotinai pateiktų duomenų nuokrypis nuo pradinių verčių laikomas reikšmingu, ir yra vertinamas atliekant pakartotinai pateiktų duomenų analizes;
- **tikėtumo**: tikrinama, ar nėra pernelyg stipriai išsiskiriančių duomenų. Tai daroma peržiūrint konkretaus kintamojo laiko eilutes siekiant įvertinti, ar vertės stipriai nukrypę nuo įprastinių verčių ir ar nėra neįprastai didelės (mažos), palyginti su panašiomis įstaigomis.

Pagal šiuos kriterijus Statistikos GD rengia įvairias rodiklių suvestines ir ataskaitas, taip pat ketvirtines kiekvienos svarbios įstaigos pateiktų duomenų kokybės ataskaitas. Statistikos GD šias duomenų kokybės ataskaitas pateikia NKI ir informuoja jas, kokių tolesnių veiksnių buvo imtasi. JPG yra šių ataskaitų, naudojamų duomenų kokybei stebėti, gavėjos. Jeigu iš ataskaitų matyti, kad yra rimtų su duomenų kokybe susijusių problemų, o JPG, atlikusi proporcingą analizę, nustato teisės aktų reikalavimų pažeidimų, JPG taiko priežiūros priemones. Tai gali būti prižiūrimam subjektui adresuotas veiklos dokumentas arba gali būti tariamas dėl susitikimo su įstaigos vadovais. JPG taip pat gali pasiūlyti Priežiūros valdybai ir Valdančiajai tarybai pasinaudoti [priežiūros įgaliojimais](#). Be to, į rezultatus gali būti atsižvelgiama atliekant atitinkamo prižiūrimo subjekto rizikos vertinimą tolesnei analizei.

4 Svarbių įstaigų priežiūra

Banko priežiūra prasideda nuo reguliarios priežiūros veiklos planavimo – priežiūros analizės programos rengimo. Programoje išdėstomi su nuolatine priežiūra ir patikrinimais vietoje susiję uždaviniai ir veikla, atsižvelgiant į turimus išteklius. Labai svarbi ECB vaidmens vykdant bankų priežiūrą dalis yra subjektų, kuriems taikoma Europos bankų priežiūra, yra pagrindinių rizikų ir pažeidžiamumo sričių nustatymas ir įvertinimas. Pagal tai nustatomi priežiūros prioritetai ir nuo to priklauso kasdienis JPG darbas.

Nuolatinė priežiūra – tai įvairi veikla, kuri yra vykdoma reguliariai arba *ad hoc* pagrindu. Ji vykdoma siekiant įvertinti valdymo organų narių tinkamumą, patikrinti, kaip laikomasi prudencinių reikalavimų, įvertinti rizikos profilį, vykdyti priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesą (SREP). Svarbių įstaigų, kurioms taikoma Europos bankų priežiūra, atveju šiuos uždavinius vykdo JPG. Be nuolatinės priežiūros, kartais reikia vykdyti tam tikrų sričių nuodugnius peržiūras, todėl organizuojami specializuoti apsilankymai įstaigose (pvz., patikrinimai vietoje ar vidaus modelių patikrinimai). Paprastai patikrinimus vietoje vykdo patikrinimo grupės, kurios, nors organizaciniu požiūriu yra nepriklausomos, glaudžiai bendradarbiauja su atitinkama JPG.

Vykdam įvairią priežiūros veiklą paprastai nustatomos prižiūrimam subjektui skirtos priežiūros priemonės. Atlikus priežiūros veiklą ir priėmus sprendimus, vykdomi kiti įprastiniai veiksmai, pavyzdžiui, stebima, ar laikomasi reikalavimų ir, jeigu reikia, imamasi vykdymo užtikrinimo priemonių ir skiriamos sankcijos.

4.1 Veiklos planas

4.1.1 Proporcingumo nustatymas vykdant priežiūrą

KRD 97 ir 99 straipsniai

Priežiūra turi būti pagrįsta rizika ir būti proporcinga atsižvelgiant į prižiūrimo subjekto tipą. Todėl visus Europos bankų priežiūrai vykdyti turimus išteklius skirtingų įstaigų priežiūrai reikia paskirstyti atsižvelgiant į minėtuosius du aspektus. Dėl to skiriasi priežiūros intensyvumas – skirtingų įstaigų priežiūra vykdoma skirtingu dažnumu ir intensyvumu. Tarp įstaigos bendro rizikos profilio ir jai taikomos priežiūros intensyvumo yra tiesioginis ryšys.

Nustatant, kokio intensyvumo priežiūra bus taikoma konkrečiai SJ, atsižvelgiama į du aspektus.

Pirma, įvertinamas įstaigos dydis ir veiklos sudėtingumas. Pagal šias ir kitas sampratas prižiūrimi subjektai skirstomi į grupes: į 1 grupę įtraukiamos didžiausios ir sudėtingiausios veiklos įstaigos.

Kita vertus, atsižvelgiama ir į įstaigai būdingą riziką. Ji nustatoma pagal naujausią JPG atliktą bendrą rizikos vertinimą, atliekamą per metinį SREP. Atlikus šį vertinimą, kiekvienam prižiūrimam subjektui skiriamas balas nuo 1 iki 4 (4 priskiriamas didžiausios rizikos subjektams). Vertinimo tvarka išsamiai aprašyta 4.6 skirsnyje.

4.1.2 Prižiūros analizės programos rengimas

KRD 97, 98 ir 99 straipsniai
Gairės dėl bendros prižiūrinio tikrinimo ir vertinimo proceso (SREP) tvarkos ir metodikos (EBA/GL/2014/13)

Sį prižiūros analizės programoje numatoma kasdienė JPG veikla ne prižiūrimos įstaigos patalpose (dokumentinė prižiūra) ir ekspertų grupių vykdomi patikrinimai vietoje.

Kiekvienais metais JPG parengia kiekvienos prižiūrimos Sį prižiūros analizės programą. Prižiūros analizės programoje numatoma veikla grindžiama taikomais teisės aktų reikalavimais, Prižiūros žinynu ir prižiūros prioritetais.

Be to, esant reikalui, JPG visada gali imtis ir kitų, į prižiūros analizės programą neįtrauktų veiklų, ypač jeigu konkrečioje įstaigoje ar visos sistemos lygiu sparčiai kinta rizika.

Kiekvienų metų pradžioje JPG pateikia prižiūrimiems subjektams prižiūros analizės programos apžvalgą, t. y. preliminarų bendrą pagrindinės numatomos prižiūros veiklos, kurioje būtinas tiesioginis įstaigų dalyvavimas, planą.

Šią supaprastintą prižiūros programos apžvalgą sudaro trys dalys.

1. **Dokumentiniai veiksmai**, kuriuos JPG planuoja vykdyti ateinančiais metais, pavyzdžiui, SREP ir nuodugni analizė, t. y. analizuojami JPG pasirinkti klausimai, skirti konkrečioms Sį kylančioms problemoms spręsti.
2. **Veiksmai vietoje**, pavyzdžiui, patikrinimai vietoje ir vidaus modelių tyrimai.
3. Be to, prižiūros programoje pateiktas ateinančiais metais numatomų (*ad hoc* ir reguliarių) **prašymų pateikti duomenis** sąrašas.

Įpusėjus metams, pateikiama atnaujinta supaprastinta prižiūros analizės programos apžvalga, kad būtų atsižvelgta į galimus pokyčius.

4.2 Rizikos analizė pagrindinėms rizikoms ir pažeidžiamumo sritims nustatyti ir įvertinti

Labai svarbi ECB vaidmens vykdant bankų prižiūrą dalis yra subjektų, kuriems taikoma Europos bankų prižiūra, pagrindinių rizikų ir pažeidžiamumo sričių nustatymas ir įvertinimas. Pagal tai nustatomi prižiūros prioritetai ir nuo to priklauso kasdienis JPG darbas. Šį kylančių naujų ir esamų rizikų nustatymą ir nuolatinę stebėseną (žr. 4.2.1 skirsnį) papildo konkrečių sričių nuodugnios analizės arba teminės peržiūros (žr. 4.4.3 skirsnį), testavimas nepalankiausiomis sąlygomis (žr.

4.2.2 skirsnį) ir esamų arba numatomų reguliavimo iniciatyvų poveikio analizė (žr. 4.2.3 skirsnį).

4.2.1 Kyšančių rizikų nustatymas

BPM reglamento 3, 4 ir 10 straipsniai

Labai svarbi sėkmingos bankų priežiūros sąlyga – gebėti įvertinti svarbiausias rizikos rūšis, su kuriomis susiduria prižiūrimi subjektai, ir ypač ankstyvame etape nustatyti naują, kylančią riziką. Rizikos įvertinimu gerai yra pradėti įprastinį strateginio planavimo procesą, kurio metu nustatomi priežiūros prioritetai. Šiam tikslui reikalingą horizontaliąją analizę ir bendrą pagrindinių rizikų ir pažeidžiamumo sričių dalyvaujančiose valstybėse narėse vertinimą atlieka Strateginės rizikos ir analizės skyrius, kuris:

1. nustato prižiūrimų subjektų įvairią kylančią riziką ir stebi jų rizikos pokyčius;
2. atlieka nuodugnius horizontaliąsias rizikos analizes įvairiais formatais ir įvairiu dažniu, apimant visas svarbias rizikos kategorijas ir temas;
3. teikia konsultacijas ir pagalbą JPG ir kitiems priežiūrą vykdančioms skyriams, taip pat kuria ir pateikia stebėsenos ir analitines priemones, analizuoja panašių įstaigų pagrindines rizikas ir teikia ekspertinę pagalbą vykdant rizikos analizes.

Atlikti rizikos analizes Europos bankų priežiūros sistemos lygmeniu jam padeda i) galimybė tiesiogiai bendrauti su JPG, kurios jos yra svarbus informacijos apie konkrečią įstaigą šaltinis, ii) kitų ECB veiklos sričių padalinių atliktos analizės, pavyzdžiui, makroprudencinės analizės.

Metinis rizikos vertinimas (t. y. SREP) atliekamas glaudžiai koordinuojant veiksmus su ekspertų tinklu ir atitinkamais horizontaliąsias funkcijas vykdančiais NKI padaliniais. Šio ir kito nuolatinio analitinio darbo rezultatai reguliariai teikiami JPG.

Į esamų rizikų ir pažeidžiamumo sričių analizių rezultatus atsižvelgiama rengiant bendrą strateginį planą ir bendrą priežiūros analizės programą (žr. 4.1 skirsnį). Be šių analizių JPG atlieka ir nuodugnius analizes, atliekami testavimai nepalankiausiomis sąlygomis (žr. 4.2.2 skirsnį), galiojančių ar numatomų teisės aktų poveikio analizės (žr. 4.2.3 skirsnį) ir tam tikros atrinktos teminės peržiūros (žr. 4.4.3 skirsnį).

4.2.2 Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

BPM reglamento 4 straipsnio 1 dalies f punktas

KRD 100 straipsnis

EBI reglamento 43 konstatuojamoji dalis ir 21, 22 ir 32 straipsniai

Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis yra pagrindinė priemonė vienai ar kelioms rizikoms pagal konkretų testavimo scenarijų įvertinti. ECB Bankų priežiūros tarnybos Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis ekspertų skyrius vykdo horizontaliąsias funkcijas, susijusias su mikroprudenciniu priežiūriniu testavimu nepalankiausiomis sąlygomis. Svarbių įstaigų atveju tai ir KRD 100 straipsnyje nustatytas priežiūrinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, reikalingas dėl SREP. Tai apima išsamų subjektų, kuriems taikoma Europos bankų priežiūra, mokumo testavimą

nepalankiausiomis sąlygomis, patenkančią į kas dvejus metus visoje ES vykdomą Europos bankininkystės institucijos (EBI) inicijuotą ir koordinuojamą testavimą nepalankiausiomis sąlygomis. Tais metais, kai ES mastu nevykdomas testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, ECB Bankų priežiūros tarnyba atlieka teminius testavimus nepalankiausiomis sąlygomis, daugiausia dėmesio skirdama konkrečioms priežiūros prioritetams (pvz., palūkanų normos rizikai bankinėje knygoje (2017 m.), likvidumo rizikai (2019 m.), klimato rizikai (2022 m.) ir kibernetiniam atsparumui (2024 m.)). Nenumatytų finansinių ir makroekonominių pokyčių atveju, siekiant įvertinti susijusią riziką ir pažeidžiamumą, kartais atliekami tiksliniai teorinio modeliavimo testavimai nepalankiausiomis sąlygomis (pvz., 2020 ir 2022 m. atliktos pažeidžiamumo sričių analizės).

Į šias funkcijas įeina ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis metodikos bei formų parengimas, kokybės užtikrinimo strategijos, kuria kritiškai įvertinamos įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis projekcijos, parengimas ir įgyvendinimas, atitinkamų modelių ir IT infrastruktūros kūrimo priežiūra. Šios funkcijos prireikus įgyvendinamos bendradarbiaujant su kitais ECB skyriais, EBI ir (arba) NKI.

Mikroprudenciniai testavimai nepalankiausiomis sąlygomis neretai papildomi makroprudenciniais aspektais, kuriais dėmesys sutelkiamas į poveikį visai sistemai, o ne į atskirus bankus, ir kuriems taikomas principas „iš viršaus į apačią“, t. y. neįtraukiami prižiūrimi subjektai. Atliekant šiuos testavimus vertinamas svarbus grįžtamasis poveikis arba tinklo poveikis. Grįžtamasis poveikis – tai, pavyzdžiui, kai pagal testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijų projektuojami nepalankūs aplinkos pokyčiai gali turėti neigiamo poveikio skolinimui. Tarpusavio poveikis pagal tokį scenarijų gali pasireikšti, kai įstaigos tarpusavyje susijusios per skolinimo ar finansavimo sandorius. Tiek grįžtamasis, tiek tarpusavio poveikis dažnai yra vertinami pagal principą „iš viršaus į apačią“ sukurtais modeliais, skirtais makroprudencinei ir finansinio stabilumo analizei atlikti. Jie papildo labiau mikroprudencinio pobūdžio testavimus nepalankiausiomis sąlygomis, vykdomus pagal principą „iš apačios į viršų“, kuriuose bankai paprastai naudoja savo pačių modelius, o dėmesys skiriamas didelio jautrumo rizikai nustatyti ir skirtingų įstaigų rezultatų palyginamumui užtikrinti. Pastarasis aspektas yra ypač svarbus, kadangi į šiuos rezultatus paprastai atsižvelgiama vykdant SREP.

Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis ekspertų skyrius ne tik prisideda prie visos sistemos mastu vykdomų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis, bet ir atlieka jautrumo analizes bei kitus kiekybinius vertinimus, į kuriuos atsižvelgiama priimant priežiūros sprendimus. Šiuo atžvilgiu jis JPG teikia naujoviškas kapitalo ir likvidumo tikrinimo priemones, padedančias vertinti bankų nuosavo kapitalo ir likvidumo prognozes, pavyzdžiui, vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo proceso, vidaus likvidumo pakankamumo vertinimo proceso ir kapitalo bei gaivinimo planų rengimo kontekste.

4.2.3 Kiekybinio poveikio tyrimai

Nustatydami ir stebėdami riziką, su kuria susiduria prižiūrimi subjektai, Europos bankų priežiūros ekspertai vertina ir tai, kaip svarbios įstaigos laikosi esamų mikroprudencinių ir makroprudencinių priemonių ir numatomų reguliavimo iniciatyvų.

Pagal šią kompetenciją Priežiūros politikos skyrius prisideda prie periodiškai vykdomos stebėsenos, kad nustatytų prižiūrimų subjektų atitiktį esamiems ir numatomiems mikroprudenciniams ir makroprudenciniams standartams bei reglamentams. Be to, šis skyrius atlieka pasirinktus kitų priežiūros ir reguliavimo iniciatyvų kiekybinio poveikio tyrimus.

4.3 Valdymo organų narių tinkamumo vertinimas (kompetencijos ir tinkamumo vertinimas)

4.3.1 Tikslai

Įstaigos valdymo organų nariai turi būti tinkami savo pareigoms eiti ir turi būti parinkti taip, kad įstaigos valdymas būtų veiksmingas, o sprendimų priėmimo procesas – subalansuotas. Tai svarbu ne tik pačios kredito įstaigos saugumui ir patikimumui, bet ir visam bankų sektoriui, nes taip didėja plačiosios visuomenės pasitikėjimas tais, kurie valdo euro zonos finansų sektorių.

Už tai, kad į valdymo organus būtų atrenkami ir skiriami kompetencijos ir tinkamumo reikalavimus tenkinantys asmenys, pirmiausia atsakingas pats prižiūrimas subjektas. Jis pats turi atlikti valdymo organo narių išsamų patikrinimą ir vertinimą ne tik prieš juos skirdamas, bet ir nuolat (pvz., jeigu reikšmingai pasikeičia valdymo organo nario pareigos, arba, apskritai, jeigu po pirminio vertinimo paaiškėja naujų faktų, galinčių turėti įtakos tinkamumo vertinimui). Tam prižiūrimas subjektas privalo užsitikrinti visiškai skaidrų vertinamo asmens bendradarbiavimą. Jeigu atlikus pirminį tinkamumo vertinimą nustatoma rimtų trūkumų, susijusių su valdymo organo nariu, atitinkamas subjektas privalo iš naujo įvertinti, ar minėtas narys vis dar tinkamas pareigoms eiti, ir apie šiuos naujus faktus privalo pranešti atitinkamai NKL ir ECB. Be to, ECB taip pat turi teisę bet kuriuo metu inicijuoti pakartotinį valdymo organo nario tinkamumo vertinimą.

4.3.2 Taikymo sritis

ECB priima sprendimus dėl ECB tiesiogiai prižiūrimų įstaigų (SI), t. y. kredito įstaigų arba (mišrią veiklą vykdančių) finansų kontroliuojančiųjų bendrovių, o prašymų suteikti banko veiklos leidimus arba patvirtinti kvalifikuotųjų akcijų paketų įsigijimus atveju – ir MSĮ valdymo organų narių, atliekančių ir valdymo funkciją (vykdomųjų direktorių), ir priežiūros funkciją (nevykdomųjų direktorių) tinkamumo. MSĮ valdymo organų narių skyrimas įprastine tvarka (t. y. kai tai nesusiję su banko veiklos leidimo

suteikimu ar kvalifikuotųjų akcijų paketų įsigijimo tvirtinimu) priklauso NKI kompetencijai.

ECB atlieka prevencinės kontrolės funkciją. Jis privalo užtikrinti, kad svarbūs prižiūrimi subjektai laikytųsi reikalavimo turėti patikimą valdymo tvarką, taip pat reikalavimų dėl asmenų, atsakingų už kredito įstaigų valdymą, kompetencijos ir tinkamumo. ECB taip pat turi tiesioginę teisę naudotis nacionalinės teisės aktais jam suteiktais, bet ES teisės aktuose aiškiai nepaminėtais priežiūros įgaliojimais, susijusiais su Sąj pagrindines užduotis atliekančių asmenų ir padalinių vadovų skyrimo tvirtinimu. Jais jis naudojasi laikydamasis nacionalinės teisės aktuose nustatytų apribojimų ir sąlygų.

4.3.3 Teisinis pagrindas

KRR

KRD 88, 91 ir 121 straipsniai

BPM reglamento 4, 6 ir 9 straipsniai

BPM pagrindų reglamento 93 ir 94 straipsniai

Jam pavestus priežiūros uždavinius ECB vykdo vadovaudamasis visais atitinkamais Sąjungos teisės aktų reikalavimais ir – kai tokią Sąjungos teisę sudaro direktyvos – nacionalinės teisės aktų, kuriais tos direktyvos perkeltos į nacionalinę teisę, reikalavimais. Kompetencijos ir tinkamumo reikalavimai glaustai išdėstyti Kapitalo reikalavimų direktyvoje. Joje kompetencijos ir tinkamumo standartai nustatyti iš esmės, netikslinant įvairių kriterijų ir nenurodant, kokia priežiūros procedūra turi būti taikoma.

Todėl ECB, priimdamas BPM subjektams adresuotus sprendimus dėl kompetencijos ir tinkamumo, taiko privalomuose nacionalinės teisės aktuose, kuriais įgyvendinamos KRD nuostatos, nustatytus esminius kompetencijos ir tinkamumo reikalavimus. Kadangi KRD nuostatomis užtikrinamas tik minimalus suderinimo lygis, euro zonos šalys šias nuostatas į savo nacionalinę teisę perkėlė skirtingai. Be to, kai kurios šalys nustatė daugiau reikalavimų, negu nustatyta Kapitalo reikalavimų direktyvoje.

Be nacionalinės teisės, ECB laikosi ir EBI gairių dėl tinkamumo bei EBI vidaus valdymo gairių. Šiose gairėse NKI ir ECB paliekama šiek tiek laisvės patikslinti reikalavimus. Vykdydamas kompetencijos ir tinkamumo vertinimus ECB taiko minėtose EBI gairėse vartojamas sąvokas ir jų apibrėžtis.

Kompetentingos institucijos, vertindamos įstaigos valdymo organų narių tinkamumą, turi teisės aktų reikalavimus taikyti praktikoje. Kad teisės aktų reikalavimai būtų taikomi nuosekliai, reikia ne tik parengti bendrą priežiūros praktiką ir procesus, bet ir paaiškinti, kaip teisės aktų reikalavimai turėtų būti interpretuojami.

Todėl ECB kartu su NKI parengė politiką kompetencijos ir tinkamumo vertinimo kriterijų klausimu ir aprašė priežiūros praktiką bei procesus, kad dar išsamiau paaiškintų, kaip Europos bankų priežiūros sistemoje kiekvienu atveju individualiai taikomos KRD nuostatos ir EBI gairės. Ši politika parengta nepažeidžiant nacionalinės teisės reikalavimų ir laikantis EBI gairių. ECB ir NKI turėtų jos laikytis, jeigu privalomuose nacionalinės teisės aktuose nėra jai prieštaraujančių nuostatų. NKI yra sutarusios nacionalinės teisės nuostatas aiškinti ir rengti kiek įmanoma atsižvelgdamos į šią politiką.

Pirmiau minėta ECB politika ir priežiūros praktika išsamiau paaiškintos ECB kompetencijos ir tinkamumo vertinimo vadove, paskelbtame ECB Bankų priežiūros tarnybos interneto svetainėje.

4.3.4 Vertinimo kriterijai

Valdymo organo narių kompetencija ir tinkamumas vertinami pagal šiuos penkis kriterijus: i) patirties, ii) reputacijos, iii) interesų konfliktų ir savarankiškumo, iv) galimybės skirti pakankamai laiko ir v) kolektyvinio tinkamumo.

Visuose kompetencijos ir tinkamumo vertinimo etapuose taikomas proporcingumo principas. Tai reiškia, kad tinkamumo kriterijai turi būti taikomi proporcingai, atsižvelgiant į subjekto dydį ir veiklos pobūdį, apimtį bei sudėtingumą, taip pat į tai, į kokias pareigas asmuo skiriamas. Tinkamumo kriterijų taikymas pagal proporcingumo principą nereiškia, kad tinkamumo reikalavimai gali būti švelninami, tačiau vertinimo procedūra arba tinkamumo kriterijų taikymas gali būti diferencijuojami (pvz., nustatant reikalingą žinių, gebėjimų ir patirties lygį ar sritį arba kiek laiko valdymo funkciją vykdančio valdymo organo nariai ir priežiūros funkciją vykdančio valdymo organo nariai turėtų skirti savo funkcijoms vykdyti). Todėl vertinant visais atvejais atliekama individuali analizė ir priimama individuali priežiūrinė nuomonė.

Nustačius rimtų trūkumų (įskaitant susijusius su pinigų plovimu, sukčiavimu ar kitais faktais, nustatytais atlikus patikrinimus vietoje ar per teisinius procesus) gali būti padarytas poveikis paskirtojo asmens tinkamumui, net jeigu tarp atskirų funkcijų ir atsakomybės sričių ir nustatytų faktų nėra tiesioginio ryšio. Kiekvienas valdymo organo narys turėtų pakankamai gerai išmanyti tas veiklos sritis, už kurias kiekvienas narys yra asmeniškai atskaitingas kartu su kitais valdymo organo nariais, ir prisidėti prie jų įgyvendinimo, net jeigu visa atsakomybė už konkrečią sritį priskirta vienam konkrečiam nariui. Taigi kiekvienas narys gali būti laikomas asmeniškai atsakingu už kolektyvinės atsakomybės nesilaikymą, kad būtų tinkamai sprendžiami klausimai (individuali atskaitomybė).

4.3.5 Patirtis

Valdymo organų nariai turi turėti pakankamai žinių, įgūdžių ir patirties savo pareigoms vykdyti. Sąvoka „patirtis“ toliau vartojama plačiąja prasme ir apima tiek praktinę profesinę ankstesnėse darbovietėse įgytą patirtį, tiek teorinę (žinios ir gebėjimai) su išsilavinimu ir kvalifikacijos kėlimu įgytą patirtį.

Visi valdymo organų nariai turėtų turėti bent bazinę teorinę patirtį bankininkystės srityje, kad galėtų suprasti įstaigos veiklą ir pagrindinę riziką. Reikalingos patirties lygis ir pobūdis gali skirtis priklausomai nuo to, ar valdymo organo narys vykdytų valdymo ar priežiūros funkciją, ypač jeigu šias funkcijas vykdo atskiri organai. Atsižvelgiant į tam tikrus aspektus, pavyzdžiui, į kokias pareigas asmuo skiriamas, į įstaigos dydį, veiklos pobūdį ir sudėtingumą arba į kitus aspektus, į kuriuos būtina

atsižvelgti konkrečiu atveju (pvz., kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu, IRT ir saugumo rizikos, klimato ir aplinkos rizikos ir kt. aspektus), gali būti reikalaujama, kad paskirtasis asmuo turėtų ir kitokios patirties.

4.3.6 Reputacija

Valdymo organo nariai visada privalo būti pakankamai geros reputacijos. Paskirtojo asmens reputacija laikoma pakankamai gera, jeigu nėra objektyvaus ir įrodomo pagrindo manyti kitaip, pirmiausia atsižvelgiant į turimą aktualią informaciją apie šioje dalyje išvardytus veiksnius ir aplinkybes.

Jeigu nėra įrodymų, kad paskirtasis asmuo yra suteršęs savo reputaciją, ir nėra pagrindo abejoti jo reputacija, laikoma, kad jis yra geros reputacijos. Jeigu paskirtojo asmens elgesys asmeniniame arba profesiniame gyvenime kelia abejonių, kad jis gebės užtikrinti patikimą ir riziką ribojantį kredito įstaigos valdymą, prižiūrimas subjektas ir (arba) paskirtasis asmuo turėtų apie tai informuoti kompetentingą instituciją, kad ši įvertintų, ar aplinkybės tikrai reikšmingos.

Nebaigti (ir baigti) baudžiamieji ar administraciniai procesai gali turėti poveikio paskirtojo asmens ir prižiūrimo subjekto reputacijai, net jeigu asmuo į pareigas paskirtas (skiriamas) kitoje valstybėje narėje (šalyje), nei buvo padaryti veiksmai, dėl kurių tie procesai vykdomi. Nebaigti teisiniai procesai gali turėti poveikio ir tam, ar narys galės skirti pakankamai laiko savo pareigoms eiti, tad turi būti įvertinti ir šiuo požiūriu.

4.3.7 Interesų konfliktai

Valdymo organų nariai turėtų gebėti priimti pagrįstus, objektyvius ir nepriklausomus sprendimus (t. y. spręsti savarankiškai). Asmeniniai, profesiniai, finansiniai ar politiniai interesų konfliktai gali turėti poveikio savarankiškumui.

Prižiūrimas subjektas turėtų turėti interesų konfliktų – įvykusių, galimų (t. y. pagrįstai numatomų) ar numanomų (t. y. visuomenės nuomone) – nustatymo, atskleidimo, mažinimo, valdymo ir prevencijos politiką. Laikoma, kad interesų konfliktas egzistuoja, jeigu patenkinus nario interesus galėtų būti pažeisti prižiūrimo subjekto interesai.

Tai, kad paskirtasis asmuo yra įsivėlęs į interesų konfliktą, nebūtinai reiškia, kad jis turi būti laikomas netinkamu eiti pareigas. Tokiu jis laikomas tik tuo atveju, jeigu interesų konfliktas kelia reikšmingą riziką ir jeigu, taikant prižiūrimo subjekto rašytinę politiką, šio interesų konflikto neįmanoma išvengti, tinkamai sumažinti arba suvaldyti.

Jeigu nacionalinėje materialinėje teisėje tam tikriems valdymo organų nariams („nepriklausomiems direktoriams“) kompetencijos ir tinkamumo vertinimo kontekste nustatyta ir kitų konkrečių formalių nepriklausomumo kriterijų, jie taip pat turi būti vykdomi.

4.3.8 Skiriamas laikas

Visi valdymo organų nariai turi skirti pakankamai laiko savo funkcijoms įstaigoje vykdyti. Kiek laiko valdymo organo narys gali skirti savo funkcijoms vykdyti, gali priklausyti nuo kelių veiksnių, pavyzdžiui, kiek iš viso direktoriaus pareigų paskirtasis asmuo eina (kiekybinis vertinimas). Be to, reikia įvertinti ir kokybinius aspektus.

Pagal KRD, vienas SĮ valdymo organo narys vienu metu gali eiti ne daugiau kaip vienas vykdomojo direktoriaus ir dvejus nevykdomojo direktoriaus pareigas arba ketverias nevykdomojo direktoriaus pareigas. Tačiau ši taisyklė turi dvi išlygas: i) kai kuriais atvejais keletas direktoriaus pareigų skaičiuojamos kaip vienos („privilegiuotasis skaičiavimas“), t. y. kai kelios direktoriaus pareigos einamos tai pačiai grupei priklausančiose įstaigose arba tai pačiai institucinei užtikrinimo sistemai priklausančiose įstaigose arba subjektuose, kuriuose įstaiga valdo kvalifikuotąjį akcijų paketą; ii) pirmiau nurodytos ribos netaikomos direktoriaus pareigoms organizacijose, kurių pagrindiniai tikslai nėra komerciniai.

Tai, kiek laiko direktoriaus pareigas einantis asmuo gali skirti savo funkcijoms atlikti, priklauso ir nuo kokybinių veiksnių, pavyzdžiui: i) subjektų, kuriuose jis eina direktoriaus pareigas, dydžio ir padėties, jų veiklos apimtys ir sudėtingumo; ii) vietos ar šalies, kurioje tokie subjektai įsikūrę, ir iii) kitų darbinių ar asmeninių įsipareigojimų ir aplinkybių (pvz., teismo bylos, kurioje paskirtasis asmuo dalyvauja, arba, iš švelninančių veiksnių, turimų įgaliojimų ar einamų pareigų sinergijos). Vertindamas, ar paskirtasis asmuo galės skirti pakankamai laiko savo funkcijoms atlikti, prižiūrimas subjektas turėtų įvertinti ir poreikį skirti laiko nuolatiniam mokymuisi bei kvalifikacijos kėlimui ir numatyti laiko rezervą nenumatytoms aplinkybėms. Nenumatytos aplinkybės – tai ne tik su įstaiga susijusios kritinės situacijos, bet ir kitos nenumatytos aplinkybės, galinčios turėti poveikio galimybei skirti pakankamai laiko (pvz., teismo bylos).

4.3.9 Kolektyvinis tinkamumas

Pirmiausia pats prižiūrimas subjektas privalo nustatyti kolektyvinio tinkamumo spragas. Tam jis pats įvertina savo valdymo organus, pavyzdžiui, pildydamas tinkamumo matricą. Apie nustatytas spragas prižiūrimas subjektas turėtų pranešti savo JPG ir su ja jas aptarti, nes valdymo organo kolektyvinio tinkamumo priežiūra yra viena iš nuolatinės valdymo priežiūros dalių. Kaip paskirtasis asmuo prisidės prie kolektyvinio tinkamumo yra vienas iš kriterijų, vertinamų atliekant pirminį paskirtojo asmens kompetencijos ir tinkamumo vertinimą. Atliekant vertinimą tinkamai atsižvelgiama į valdymo organo įvairovę, taip pat konkrečias banko aplinkybes ir poreikius, pagrįstus banko rizikos profiliu, kuris nustatomas vykdant nuolatinę priežiūrą.

4.3.10 Vertinimo procesas

ECB priima sprendimus tik dėl svarbiose įstaigose skiriamų valdymo organų narių, išskyrus atvejus, kai nariai skiriami vykdant banko veiklos leidimų suteikimo ar kvalifikuotųjų akcijų paketų įsigijimo tvirtinimo procedūras (abi procedūros ir svarbių, ir mažiau svarbių įstaigų atveju yra vienodos (bendros procedūros)).

SĮ (arba išimtiniais atvejais pats paskirtasis asmuo) apie skiriamus ar paskirtus naujus valdymo organo narius praneša NKI, tam naudodamos nacionalines pranešimo formas. Tada NKI apie tai informuoja ECB. Vertinimo procesas ir susijusių subjektų bei priežiūros institucijų sąveika kiek įmanoma vykdoma per specialią skaitmeninę platformą (toliau – portalas). NKI kartu su ECB surenka reikalingą informaciją, atlieka vertinimą ir parengia išsamų pasiūlymą dėl sprendimo.

Po kiekvieno kompetencijos ir tinkamumo įvertinimo ECB priima oficialų sprendimą per nacionalinės teisės aktuose nustatytą terminą, jeigu jis nustatytas. Paskirtasis asmuo pripažįstamas arba kompetentingu ir tinkamu, arba ne. Tačiau ECB turi teisę į teigiamus sprendimus įtraukti papildomų nuostatų (t. y. sąlygų ar įsipareigojimų, o išimtiniais atvejais – rekomendacijų). Jeigu manoma, kad tokiomis priemonėmis trūkumų nebus galima tinkamai pašalinti, turi būti priimtas neigiamas sprendimas. ECB turi teisę bet kuriuo metu iš svarbaus prižiūrimo subjekto valdymo organo pašalinti tinkamumo reikalavimų netenkinantį narį.

Prižiūrimas subjektas (arba, išimtiniais atvejais, paskirtasis asmuo) informuojamas apie ECB priimtą sprendimą. Prižiūrimas subjektas ir paskirtasis asmuo turi tenkinti ir kitus taikomus nacionalinės teisės reikalavimus, pavyzdžiui, būti įtrauktas į atitinkamą nacionalinį registrą.

Paskirtasis asmuo arba prižiūrimas subjektas gali reikalauti, kad sprendimą peržiūrėtų Administracinė peržiūros valdyba, arba gali sprendimą apskūsti tiesiogiai Europos Sąjungos Teisingumo Teismui.

4.4 Nuolatinės priežiūros vykdymas

Nuolatinę SĮ priežiūrą vykdo JPG, padedamos ECB ir NKI horizontaliųjų skyrių. Vykdamas nuolatinę priežiūrą taikomos įprastinės ir *ad hoc* priemonės, vykdoma priežiūros analizės programa (žr. 4.1 skirsnį) ir atliekamas SREP (žr. 4.5 skirsnį). Be to, JPG užtikrina, kad veiksmai būtų koordinuojami su patikrinimų vietoje grupėmis, ir palaiko ryšius su nacionalinėmis priežiūros institucijomis.

JPG nuolat renka informaciją apie įstaigas ir palaiko nuolatinį priežiūrinį dialogą.

4.4.1 Informacijos rinkimas

[BPM reglamento 10 ir 11 straipsniai](#)

Vykdydamos nuolatinį įstaigos rizikos profilio vertinimą JPG naudojami įvairiais kiekybinės ir kokybinės informacijos šaltiniais. Visas komunikavimas su prižiūrimais subjektais ir kitomis BPM priežiūros institucijomis vyksta per JPG, kurios yra

vienintelis kontaktinis centras. JPG koordinatorius rūpinasi, kad informacija būtų išplatinta visiems atitinkamiems dalyviams. Visa informacija yra saugoma BPM informacijos valdymo sistemoje.

Tačiau dėl teisinių ir techninių priežasčių vienos bendros prieigos politikai taikomos ir išimties. Didžioji dalis kiekybinės informacijos renkama pagal kitokią, specialią tvarką. Pavyzdžiui, reguliarios ataskaitos (pvz., COREP ir FINREP) teikiamos naudojantis esamomis ataskaitų teikimo platformomis ir procedūromis (žr. 3.4 skirsnį).

Paprastai ECB gali reikalauti, kad prižiūrimi subjektai pateiktų dokumentus ir kad raštu arba žodžiu pakomentuotų pateiktą informaciją, pavyzdžiui, vidaus duomenis ir valdymo ataskaitas, politikos aprašus, rizikos valdymo ataskaitas, vidaus audito ataskaitas, strategijas arba verslo ir kapitalo planus. Specifinėms sritims ir rizikai stebėti ECB gali naudotis ir kitais vykdant priežiūrą gautais duomenimis bei iš išorės subjektų gauta informacija.

4.4.2 Nuolatinis priežiūrinis dialogas

[KRD 10, 97, 104 ir 105 straipsniai](#)

[Gairės dėl bendros priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo proceso \(SREP\) tvarkos ir metodikos \(EBA/GL/2014/13\)](#)

Vykdydamos kasdienę priežiūrą JPG rengia reguliarius ir *ad hoc* susitikimus su prižiūrimais subjektais, į kuriuos kviečiami įvairaus rango atstovai. Toks nuolatinis priežiūrinis dialogas yra labai svarbus, kad būtų galima anksti nustatyti rizikas ir laiku imtis taisomųjų priežiūros priemonių. Be to, šis priežiūrinis dialogas padeda užtikrinti, kad prižiūrimi subjektai ir priežiūros institucijos rastų sutarimą dėl priežiūros procedūrų (pvz., SREP ir priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis) rezultatų svarbiausių elementų ir pagrindinių priežasčių. Be to, vykstant priežiūriniam dialogui, įstaigos turėtų laiku pranešti priežiūros institucijoms apie vykstančius ir reikšmingus rizikos ir rinkų pokyčius.

Kiekvienais metais rengdama priežiūros analizės programą JPG kiekvienam prižiūrimam subjektui sudaro metinį svarbiausių susitikimų tvarkaraštį. Šis tvarkaraštis yra lankstus ir gali būti atnaujinamas visus metus. Be to, priežiūros institucijos arba atitinkamo prižiūrimo subjekto prašymu gali būti rengiami *ad hoc* susitikimai. NKI ir įstaigų vadovų susitikimai su BPM nesusijusiais priežiūros klausimais gali vykti nedalyvaujant JPG, tačiau ją būtina apie tai informuoti.

Reguliariai organizuojami susitikimai su įstaigų grupės vadovais ir su svarbių patronuojamųjų įstaigų vadovais. Paprastai bent kartą per metus organizuojamas susitikimas su prižiūrimo subjekto generaliniu direktoriumi, vyriausiuoju rizikos valdytoju ir vyriausiuoju finansininku, kartu su stebėtojų tarybos pirmininku ir vidaus audito padalinio vadovu visos grupės ir tam tikrų patronuojamųjų įmonių lygmeniu. Gali būti organizuojami susitikimai ir su pagrindinių verslo linijų vadovais bei atitikties užtikrinimo ir pagalbines funkcijas vykdančių padalinių vadovais, taip pat organizuojant teminius susitikimus techniniais klausimais.

JPG koordinatorius paprastai organizuoja susitikimą su įstaigos valdymo organų atstovais, per kurį pristato SREP išvadas ir pagrindžia SREP sprendimo projektą. Šis susitikimas yra viena svarbiausių priežiūrinio dialogo dalių. Tokiu būdu įstaiga gali geriau suprasti, kaip ji buvo įvertinta ir kuriose srityse reikia pasitempti.

Retkarčiais ECB rengia susitikimus ir su sektoriaus atstovais, pavyzdžiui, generaliniams direktoriams organizuojami seminarai konkrečiomis temomis.

4.4.3 BPM teminės peržiūros

KRD 99 straipsnis

BPM reglamento 4 straipsnis,
6 straipsnio 1 dalis, 9 straipsnio
1 dalis ir 10 straipsnis

Temines peržiūras ir horizontaliąją veiklą ECB vykdo pagal temas, kurios paprastai aktualios skirtingo dydžio ir sudėtingumo bei pagal skirtingus verslo modelius dirbančių įstaigų grupėms iš kelių jurisdikcijų (pvz., [bendrojo vidaus valdymo ir polinkio rizikuoti teminė peržiūra](#)). Įstaigų imtis teminei peržiūrai parenkama pagal priimtą riziką, kurią savo prižiūrimam subjektui nustato kiekviena JPG, kad būtų užtikrinta patikima horizontalioji ir lyginamoji analizė. Taip siekiama gauti vertingų įžvalgų apie dalyvaujančiose valstybėse narėse pastebėtas rizikos tendencijas; bendros teminės peržiūros apima visą prižiūrimų subjektų populiaciją, o horizontalioji veikla apima tik tam tikrą skaičių šių subjektų. Teminėmis peržiūromis siekiama įgyti nuodugnesnių žinių ir įsigilinti į konkrečią temą. Priklausomai nuo temos ir nustatytų faktų, teminių peržiūrų rezultatai gali būti naudojami rengiant BPM rekomendacinius dokumentus, nustatant geriausią praktiką ir (arba) skatinant ją taikyti, o kartais konkrečiai įstaigai netgi gali būti skiriamos kokybinės ir (arba) kiekybinės priemonės. Į teminių peržiūrų rezultatus atsižvelgiama vykdant tų įstaigų, kurios buvo įtrauktos į teminės peržiūros imtį, metinį SREP.

Teminių peržiūrų temas nustato Priežiūros valdyba; ji tvirtina būsimų metų priežiūros prioritetus ir tokiu būdu įvardija temas, kurias reikia nuodugniau įvertinti. Galimų teminės peržiūros temų pasirinkimą koordinuoja Priežiūros strategijos ir rizikos direktoratas kartu su kitais BPM dalyviais, pavyzdžiui, generaliniais direktoratais, JPG ar kitų ECB veiklos sričių padaliniais, NKI horizontaliaisiais skyriais ir tarptautinėmis organizacijomis (pvz., EBI ir BBPK), jis taip pat turi atitikti Priežiūros valdybos nustatytus priežiūros prioritetus.

Apie peržiūrų metu nustatytus faktus ir padarytas išvadas arba tobulintinas sritis JPG informuoja specialiais raštais dėl tolesnių veiksmų ar priežiūros sprendimais. Atsižvelgiant į nustatytą trūkumą rimtumą, gali reikėti parengti veiksmų planą arba imtis konkrečių taisomųjų priemonių. Apie suvestinius teminių peržiūrų rezultatus gali būti informuojamas visas bankų sektorius paskelbiant priežiūrinių lūkesčių aprašą.

4.4.4 Periodinės reguliavimo peržiūros procesai

KRD

Gairės dėl bendros priežiūrinio
tikrinimo ir vertinimo proceso
(SREP) tvarkos ir metodikos
(EBA/GL/2014/13)

Priežiūros institucijos privalo periodiškai tikrinti, kaip laikomasi KRR, KRD ir BGD reikalavimų (vykdyti periodines reguliavimo peržiūras). Pavyzdžiui, reguliariai vertinami įstaigų gaivinimo planai ir atlyginimų politika, informacijos atskleidimo reikalavimų (3-iojo ramsčio) laikymasis ar dividendų paskirstymo politika.

Pavyzdžiui, kiekviena JPG renka informaciją apie prižiūrimo subjekto atlyginimų politiką ir praktiką ir atlieka prasmingą analizę, kad įvertintų, ar laikomasi atitinkamų KRD reikalavimų. Toks vertinimas reikalingas priimant SREP sprendimus (žr. 4.5 skirsnį).

Tinkamos atlyginimų politikos klausimu JPG vertina iš prižiūrimų subjektų gautus prašymus suteikti išankstinį leidimą atitinkamiems darbuotojams netaikyti prezumpcijos, kad jie daro reikšmingą poveikį įstaigos rizikos profiliui (vadinamieji „nustatyti darbuotojai“), arba prašymus leisti padidinti kintamosios ir fiksuotosios atlyginimo dalių santykį. Pirmuoju atveju Valdančioji taryba Prižiūros valdybos teikimu priimtų ECB sprendimą (pagal ECB sprendimų priėmimo tvarką). Antruoju atveju, jeigu manoma, kad dėl santykio padidinimo kapitalo bazė nenukentės, kompetentingos institucijos sprendimas nėra būtinas. Kitas pavyzdys – JPG vertina, kaip prižiūrimas subjektas laikosi 3-iojo ramsčio informacijos atskleidimo reikalavimų, taikomų pagal KRD, KRR, EBI gaires ir nacionalinę teisę. Vykdydamos šią funkciją JPG vertina ne tik viešai paskelbtus dokumentus, bet ir subjekto vidaus procedūras ir praktiką, pagal kurią jis priima sprendimus dėl informacijos atskleidimo ir vykdo su tuo susijusią veiklą. Į šio vertinimo rezultatus taip pat gali būti atsižvelgiama priimant SREP sprendimus.

4.5 Prižiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesas

4.5.1 Struktūra

Prižiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesas (SREP) yra lankstus ir gali būti koreguojamas, kad būtų užtikrinta priežiūra, pagrįsta rizikos vertinimu. Praktikoje tai reiškia, kad SREP elementų kasmetinio vertinimo dažnumas, apimtis ir išsamumas gali skirtis priklausomai nuo priežiūros veiklos masto ir konkretaus banko aplinkybių.

Vadovaujantis EBI gairėmis dėl bendros prižiūrinio tikrinimo ir vertinimo proceso tvarkos ir metodikos (EBI gairės dėl SREP), taikomą metodiką sudaro:

- Keturiais pagrindiniais aspektais – verslo modelių analize, vidaus valdymu, kapitalo rizika ir likvidumo bei finansavimo rizika (žr. 4.5.4 skirsnį) – pagrįstas prižiūrinio subjekto vertinimas, kurį atlieka jo JPG. Šis vertinimas paprastai grindžiamas praėjusių metų pabaigos duomenimis, o tai reiškia, kad, pavyzdžiui, 2023 m. SREP vertinimo ciklas grindžiamas 2022 m. pabaigos duomenimis. Atliekama ankstyvoji lyginamoji analizė, kurios pabaigoje pateikiami SREP rezultatai, t. y. sąrašas pagrindinių pažeidžiamumo sričių ar nustatytų prižiūrinių faktų, kuriuos reikia sumažinti taikant prižiūrinės kokybinio ir (arba) kiekybinio pobūdžio prižiūrinės priemonės. Bet kurių metų SREP vertinimo ciklo rezultatai oficialiai įforminami kitiems metams taikomais SREP sprendimais. Tai reiškia, kad 2023 m. SREP ciklo rezultatai yra atsispindėti 2024 m. taikomuose SREP sprendimuose.
- Antrojo kontrolės lygmens atliekama lyginamoji analizė (žr. 4.5.5 skirsnį), naudojama vertinimui papildyti ir patvirtinti.
- Neoficialus ir oficialus prižiūrimų subjektų informavimas apie SREP vertinimo rezultatus. Apie SREP vertinimo rezultatus svarbi įstaiga pirmiausia informuojama neoficialiai (tai yra prižiūrinio dialogo dalis), o tada informuojama

[EBI gairės dėl bendros prižiūrinio tikrinimo ir vertinimo proceso \(SREP\) ir prižiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis tvarkos ir metodikos \(EBA/2022/03\)](#)

[EBI priežiūros institucijų kolegijų veiklos techninių reguliavimo ir įgyvendinimo standartų projektai \(EBA/RTS/2014/16 ir EBA/ITS/2014/07\)](#)

oficialiai per priimtą SREP sprendimą (žr. 4.5.6 skirsnį). Laikantis visiško Europos bankų priežiūros sistemoje taikomo skaidrumo principo, apibendrinti SREP rezultatai skelbiami viešai (žr. 4.5.7 skirsnį).

ECB vykdo SREP kaip buveinės šalies priežiūros institucija arba priimančiosios šalies priežiūros institucija (žr. 4.5.8 skirsnį) pagal atitinkamus EBI techninius reguliavimo standartus.

Daugiametis vertinimas

Įvairias rizikos sritis JPG gali vertinti kelerius metus. Šis vertinimas vadinamas daugiamečiu vertinimu. Minimalus metinio vertinimo lygis vadinamas pagrindiniu vertinimu. Jį papildo keli daugiamečio vertinimo komponentai. Šie komponentai suskirstyti į „modulius“ ir apibrėžiami kiekvienai rizikos sričiai taikomoje metodikoje.

4.5.2 Praeities ir ateities perspektyvos

SREP skirtas įvertinti įstaigai būdingą riziką, jos poziciją panašių įstaigų atžvilgiu ir jos pažeidžiamumą dėl išorės veiksnių.

Priežiūros institucijos turi laiku imtis visų būtinų veiksmų, kad užtikrintų įstaigos gyvybingumą ateityje, todėl vertinimą jos turi atlikti vadovaudamosi ateities perspektyva. Atitinkamai SREP metu, remiantis įvairia praeities ir ateities perspektyvos kiekybine ir kokybine informacija, vertinamas įstaigos gyvybingumas per 12 mėnesių, taip pat vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu.

Anksčiau įvykę pokyčiai yra labai svarbus šio vertinimo veiksnys, nes patikimi duomenys iš esmės yra plačiai prieinami ir pagal juos galima spręsti apie būsimų pokyčių tendencijas. Šią informaciją turi papildyti į ateitį orientuota informacija, įskaitant, pavyzdžiui, apie įsipareigojimų neįvykdymo tikimybę, nuostolius dėl įsipareigojimų neįvykdymo, įstaigų kapitalo ir likvidumo planavimą bei pačių įstaigų ir priežiūrinius testavimus nepalankiausiomis sąlygomis.

Ateities perspektyva įtraukta į rizikos vertinimo sistemą. Tvarumo vertinimo 1-as elementas ir vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo proceso / vidaus likvidumo pakankamumo vertinimo proceso 3-ias ir 4-as elementai analizuojami žvelgiant iš ateities perspektyvos, daugiausia dėmesio skiriant netolimai ateičiai. Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis pagal 3-ią ir 4-ą elementus atliekamas žvelgiant iš ilgesnio laikotarpio perspektyvos, pavyzdžiui, trejų–penkerių metų.

4.5.3 Holistinis požiūris

Vykdamas SREP siekiama susidaryti kuo išsamesnį įstaigos rizikos profilio vaizdą, atsižvelgiant į visas aktualias rizikas ir galimas jų mažinimo priemones. Įstaigos rizikos profilis visada yra įvairiapusis, daug rizikos veiksnių yra tarpusavyje susiję. Tai pasakytina ir apie priežiūrinius veiksmus, kuriuos galima būtų įgyvendinti

reaguojant. Todėl rengiant bendrą SREP vertinimą ir SREP sprendimą reikia kiekvieną iš keturių SREP elementų vertinti atsižvelgiant į kitus tris.

Kalbant apie galimus papildomo kapitalo reikalavimus, pažymėtina, kad holistinis požiūris plečiamas, siekiant atidžiau išanalizuoti atskirus rizikos veiksnius, nes veiksniai, į kuriuos atsižvelgiama atliekant bendrą prižiūrimo subjekto priežiūrinį vertinimą, nevienodai veikia jo papildomo kapitalo reikalavimus.

4.5.4 Vertinimo apžvalga

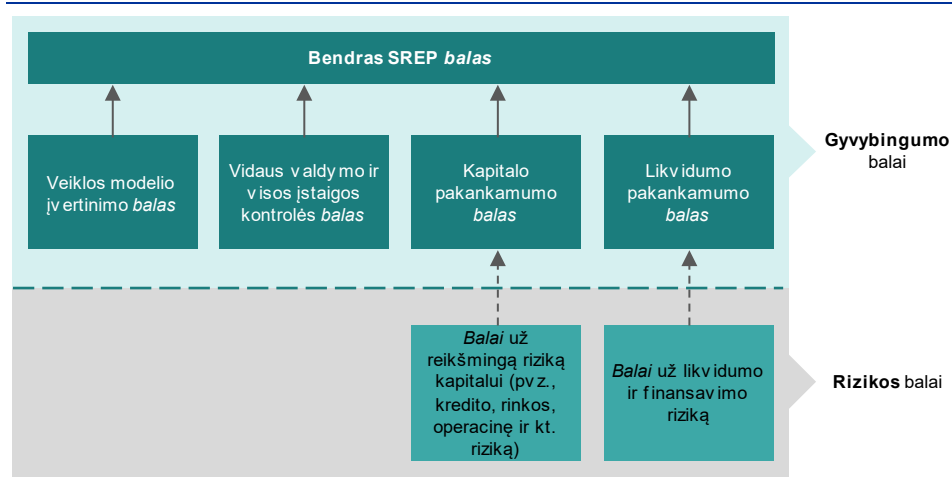
Rizikos vertinimo sistema padeda JPG vykdyti kasdienį priežiūros darbą. JPG naudojami keturi elementai: 1-o elemento (verslo modelio), 2-o elemento (vidaus valdymo ir rizikos valdymo), 3-io elemento (kapitalo rizikos) ir 4-o elemento (likvidumo ir finansavimo rizikos) analizę.

Priežiūriniai šių keturių elementų vertinimai ir bendras SREP yra įforminami parengiant sprendimo pagrindą ir skiriant balą. Vadovaudamasi tuo pagrindu, JPG atkreipia dėmesį į pagrindinius veiksnius, lemiančius jų vertinimą, pagrindinius trūkumus ir galimą jų poveikį įstaigos gyvybingumui, remdamosi pagrindiniais įrodymais, pavyzdžiui, lentelėmis, schemomis ir skaičiais.

Balai daugiausia naudojami kaip priemonė parodyti apibendrintą priežiūros institucijų nuomonę ir atlikti aukšto lygio tarpsektorinius palyginimus ir informuoti apie tai tiek BPM viduje, tiek pačią instituciją. Balų nereikėtų painioti su kitų rūšių reitingais, pavyzdžiui, tais, kuriuos naudoja reitingų agentūros ar institucijos vertindamos skolininko gebėjimą grąžinti skolą arba įsipareigojimų neįvykdymo tikimybę.

14 paveikslas

Balų skyrimo sistema

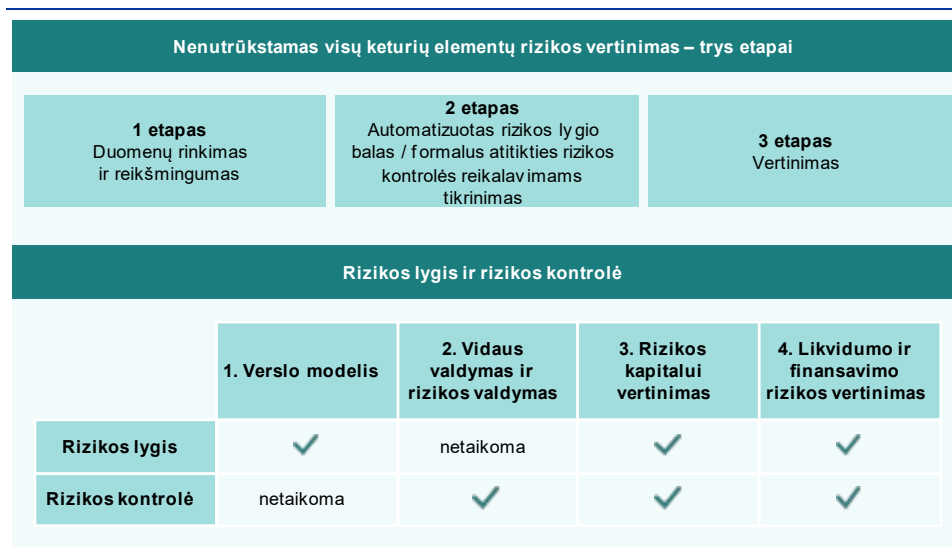

Rizikos elementai vertinami tiek kiekybiniu (rizikos lygio)⁹, tiek kokybiniu (rizikos kontrolės)¹⁰ požiūriu.

Vertinimai kiekvienu požiūriu paprastai atliekami trimis vienas kitą papildančiais etapais¹¹.

15 paveikslas

Trys vienas kitą papildantys rizikos lygio ir rizikos kontrolės vertinimo etapai

Šie trys etapai, iš kurių 1-asis yra duomenų rinkimas ir kiekvienos rizikos kategorijos reikšmingumo įvertinimas, 2-asis – objektyviais rodikliais pagrįstas automatinis vertinimas, o 3-iasis – JPG priimtas ekspertinis sprendimas, yra logiška rizikos vertinimo atlikimo seka.

Vertinant rizikos lygį nagrinėjama įstaigos portfeliams būdinga rizika ir atsižvelgiama į kelis skirtingus veiksnius, įskaitant įstaigos poziciją, palyginti su kitais panašiais subjektais, ir bet kokius makroekonominis veiksniais, galinčius turėti įtakos jos rizikos profiliui. Į įstaigos rizikos reikšmingumą atsižvelgiama dėl dviejų pagrindinių priežasčių: i) siekiant nustatyti tas veiklos rūšis ir riziką, kurios yra itin svarbios įstaigos gebėjimui užtikrinti patikimą valdymą ir rizikos padengimą, ir ii) priežiūros darbe bei sprendimuose siekiant daugiausia dėmesio skirti tai veiklai, kuri kelia grėsmę įstaigos gebėjimui vykdyti veiklą trumpuoju laikotarpiu (gyvybingumui) arba vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu (tvarumui), taip pat jos gebėjimui padengti ir valdyti tą riziką.

⁹ „Svarstymai dėl būdingos rizikos“ pagal EBI gaires dėl bendros priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo proceso (SREP) ir priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis tvarkos ir metodikos.

¹⁰ „Svarstymai dėl tinkamo valdymo ir kontrolės“ pagal EBI gaires dėl bendros priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo proceso (SREP) ir priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis tvarkos ir metodikos.

¹¹ Yra išimčių, pavyzdžiui, kapitalo pakankamumo vertinimą sudaro tik 1-as ir 3-ias etapai.

Siekiant papildyti bet kokį standartizuotą vertinimą rizikos lygis vertinamas atsižvelgiant į visus svarbius reikšmingumo vertinimus, atitinkamus automatizuoto balo priskyrimo etapus ir įvairią kokybinę bei kiekybinę informaciją

Bendri rizikos lygio vertinimo balai¹²

1 = „Žemas“: atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, nėra jokios pastebimos reikšmingo poveikio grupės ar jos subjektų prudenciniams elementams rizikos.

2 = „Vidutinis–žemas“: atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, yra nedidelė reikšmingo poveikio grupės arba jos subjektų prudenciniams elementams rizika.

3 = „Vidutinis–aukštas“: atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, yra vidutinė reikšmingo poveikio grupės arba jos subjektų prudenciniams elementams rizika.

4 = „Aukštas“: atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, yra didelė reikšmingo poveikio grupės arba jos subjektų prudenciniams elementams rizika.

Vertinant rizikos kontrolę nagrinėjamas i) įstaigos vidaus valdymo ir (arba) rizikos valdymo ir ii) rizikos veiksnio lygmeniu taikomų rizikos valdymo ir kontrolės priemonių adekvatumas ir tinkamumas. Vertinama, kaip įstaigos stebi savo rizikos pozicijas, nustato priemones, kurių reikia imtis, ir vertina savo vidaus politikos, organizacinių aspektų ir taikomų ribų tinkamumą. Įvertintos konkrečios kategorijos rizikos kontrolės priemonės turi atitikti bendrojo vidaus valdymo ir (arba) rizikos valdymo įstaigos lygmeniu sistemą.

Vertindama rizikos kontrolę, JPG vertina, kaip valdymo ir kontrolės sistema veikia praktikoje. Tikrinamas rizikos valdymo ir kontrolės sistemos tinkamumas atsižvelgiant į įstaigos mastą ir sudėtingumą (verslo modelį, organizacinę struktūrą ir t. t.) ir į tai, koku mastu ši sistema įtraukta į įstaigos veiklos procesus. JPG įvertina kiekvieną rizikos kontrolės pakategorę ir nustato skiriamo balo priežastis (pagrindinius privalumus ir trūkumus, poveikio mažinimo priemones ir kitus aktualius taisomuosius veiksnius).

Bendri rizikos kontrolės vertinimo balai¹³

1 = „Stipri kontrolė“: atsižvelgiant į valdymo, organizacinių aspektų ir kontrolės kokybę, nėra jokios pastebimos reikšmingo poveikio grupės ar jos subjektų prudenciniams elementams rizikos. Rizikos valdymo ir kontrolės lygis aukštas. Rizikos valdymo ir kontrolės sistema yra aiškiai apibrėžta ir visiškai suderinama su įstaigos veiklos pobūdžiu ir sudėtingumu.

2 = „Tinkama kontrolė“: atsižvelgiant į valdymo, organizacinių aspektų ir kontrolės kokybę, yra nedidelė reikšmingo poveikio grupės ar jos subjektų prudenciniams elementams rizika. Rizikos valdymo ir kontrolės lygis yra priimtinas. Rizikos valdymo ir kontrolės sistema yra tinkamai apibrėžta ir pakankamai suderinama su įstaigos veiklos pobūdžiu ir sudėtingumu.

¹² Balams 2 ir 3 taikomos „+“ ir „-“ reikšmės.

¹³ Balams 2 ir 3 taikomos „+“ ir „-“ reikšmės.

3 = „Silpna kontrolė“: atsižvelgiant į valdymo, organizacinių aspektų ir kontrolės kokybę, yra vidutinė reikšmingo poveikio grupės ar jos subjektų prudenceiniams elementams rizika. Rizikos valdymo ir kontrolės lygis yra žemas ir jį reikia pagerinti. Rizika nepakankamai mažinama ir kontroliuojama, todėl išlieka pernelyg didelė likutinė rizika. Rizikos valdymo ir kontrolės sistema yra prastai apibrėžta arba nepakankamai suderinama su įstaigos veiklos pobūdžiu ir sudėtingumu.

4 = „Netinkama kontrolė“: atsižvelgiant į valdymo, organizacinių aspektų ir kontrolės kokybę, yra didelė reikšmingo poveikio grupės ar jos subjektų prudenceiniams elementams rizika. Rizikos valdymo ir kontrolės lygis yra labai žemas ir jį reikia iš esmės ir (arba) nedelsiant pagerinti. Rizika nėra (arba yra tik nepakankamai) mažinama ir yra prastai kontroliuojama. Rizikos valdymo ir kontrolės sistema neapibrėžta arba yra nesuderinama su įstaigos veiklos pobūdžiu ir sudėtingumu.

Tam tikros kategorijos rizikos lygio ir rizikos kontrolės vertinimai sujungiami ir parengiamas bendras vertinimas.

Įvertinusios visus keturis elementus, priežiūros institucijos skiria bendrą SREP balą – nuo 1 iki 4. Pagal EBI gaires dėl SREP šis bendras SREP balas rodo priežiūros institucijų bendrą įstaigos gyvybingumo vertinimą, pagrįstą jungtiniu grėsmių gyvybingumui vertinimu (daugiau informacijos apie kiekvieno vertinimo elemento metodiką pateikta atitinkamoje ECB Bankų priežiūros tarnybos interneto svetainės dalyje).

Skiriant bendrą SREP balą turėtų būti atsižvelgiama į atskirų rizikų vertinimo rezultatus: didesni balai rodo padidėjusią riziką įstaigos gyvybingumui, kylančią iš vienos ar kelių jos rizikos profilio savybių, pavyzdžiui, verslo modelio, vidaus bendrojo valdymo tvarkos, mokumo ar likvidumo pozicijų rizikos.

Tada JPG gali pakoreguoti šį bendrą SREP balą pritaikydama suvaržytą nuomonę, pagrįstą i) JPG žiniomis apie įstaigą, ii) palyginimu su panašiomis įstaigomis (taip pat atliekant išankstinę lyginamąją analizę) ir SREP lyginamąją analize (žr. 4.5.5 skirsnį), iii) makroekonominę aplinką, kurioje veikia įstaiga, iv) įstaigos kapitalo ir likvidumo planavimu, siekiant, kad būtų užtikrintai judama link visiško KRR ir KRD IV įgyvendinimo, ir v) BPM priimtinos rizikos lygiu. JPG gali norėti bendrame SREP bale atspindėti SREP metu nustatytus trūkumus, kurie, JPG nuomone, yra ypač svarbūs įstaigai.

Taip siekiama pateikti holistinį įstaigos rizikos profilio įvertinimą ir prireikus nustatyti tinkamiausias priežiūros priemones (patvirtintas SREP sprendime (žr. 4.5.6 skirsnį)), pavyzdžiui, nuosavų lėšų reikalavimus, likvidumo reikalavimus ar kitas kokybines priežiūros priemones.

4.5.5 SREP rezultatų lyginamoji analizė

Priežiūros institucijos atlieka SREP vertinimus, o prieš priežiūrinį dialogą ir prieš parengiant galutinius SREP sprendimus antrojo kontrolės lygmens priemonėmis atliekama priežiūros rezultatų lyginamoji analizė.

Šios analizės tikslas – padėti JPG ir užtikrinti visų SREP rezultatų nuoseklumą ir veiksmingumą, užtikrinant vienodas sąlygas visiems prižiūrimiems subjektams ir nešališką jų traktavimą. Lyginamosios analizės metu daugiausia dėmesio skiriama priežiūros institucijų atliekamiems rizikos vertinimams, individualiems rizikos balams ir bendram SREP balui, taip pat kokybiniais ir kiekybiniais veiksniams. Įvairių panašių grupių lyginamoji analizė atliekama pagal SREP metodiką, t. y. atsižvelgiama į verslo modelio ypatumus ir strateginius prioritetus bei priimtinos rizikos sistemą. Kai priežiūros institucijos nustato problemas, kurias bankams reikia spręsti, lyginamoji analizė padeda nustatyti priežiūros priemones, taikomas panašias pažeidžiamumo sritis turintiems bankams, ir stebėti, ar laiku imamasi tolesnių veiksmų dėl anksčiau skirtų priemonių.

Apskritai lyginamoji analizė atliekama tam, kad JPG vertinimą papildytų horizontaliosios lyginamosios analizės rezultatai. Galimi neatitiktimai aptariami su JPG, siekiant, kad diskusijos dėl SREP rezultatų įvyktų per tą patį ciklą. Po šios diskusijos JPG gali koreguoti priežiūros rezultatus.

4.5.6 Priežiūrinis dialogas ir SREP sprendimai

JPG pradeda priežiūrinį dialogą su prižiūrimu subjektu pasidalydamos su juo preliminariais vertinimo rezultatais ir informuodamos apie kokybines bei kiekybines priemones, kurių jos planuoja imtis. Priežiūrinis dialogas yra labai svarbus siekiant užtikrinti priežiūros veiksmų skaidrumą ir nuspėjamumą, taip pat sudaryti sąlygas svarbioms įstaigoms pateikti savo pastabas prieš pasibaigiant SREP procesui.

SREP sprendimas priimamas pagal BPM reglamento 16 straipsnį ir po to, kai įvyksta išklausymas (žr. BPM pagrindų reglamento 22 straipsnio 1 dalį ir 31 straipsnį). Sprendimas turi būti tinkamai pagrįstas (žr. BPM reglamento 22 straipsnio 2 dalį ir BPM pagrindų reglamento 33 straipsnį).

SREP sprendimus priima Valdančioji taryba pagal neprieštaravimo tvarką, remdamasi Priežiūros valdybos pasiūlytais išsamiais sprendimų projektais. Juose gali būti nurodyti toliau išvardyti dalykai.

Nuosavų lėšų reikalavimai

- bendras SREP kapitalo reikalavimas, susidedantis iš minimalaus nuosavų lėšų reikalavimo (8 %) pagal 1 ramstį ir papildomo nuosavų lėšų reikalavimo pagal 2 ramstį;
- jungtinio rezervo reikalavimai.

Konkrečiai įstaigai nustatyti kiekybiniai likvidumo reikalavimai

- padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis, didesnis negu teisės aktuose nustatytas minimumas;
- ilgesni „išgyvenimo“ laikotarpiai;

- nacionalinės priemonės.

Kitos kiekybinės ir kokybinės priežiūros priemonės

- papildomos priežiūros priemonės, nurodytos BPM reglamento 16 straipsnio 2 dalyje (pvz., verslo apribojimai, reikalavimai mažinti riziką, apribojimas arba išankstinio pritarimo reikalavimas norint paskirstyti dividendus ir įpareigojimas rengti papildomas ataskaitas arba jas teikti dažniau);
- 2 ramsčio rekomendacijos, išreikštos kaip papildomas bendras 1 lygio nuosavas kapitalas.

Sverto koeficiento reikalavimai ir rekomendacijos pagal 2 ramstį

- kaip ir nuosavų lėšų reikalavimų atveju, ECB Bankų priežiūros tarnyba gali nustatyti 2 ramsčio reikalavimą ir 2 ramsčio rekomendaciją dėl finansinio sverto koeficiento.

Kapitalo ir likvidumo reikalavimai

Jeigu atlikus SREP vertinimą nustatoma, kad svarbios įstaigos įdiegtos priemonės, strategijos, procesai ir mechanizmai bei jos turimos nuosavos lėšos neužtikrina patikimo rizikos valdymo ir padengimo, ECB gali nustatyti 2 ramsčio reikalavimą ir 2 ramsčio rekomendaciją, taip pat konkretų sverto koeficiento 2 ramsčio reikalavimą ir 2 ramsčio rekomendaciją. ECB nustato 2 ramsčio ir sverto koeficiento 2 ramsčio rekomendacijas, viršijančias privalomų kapitalo (minimalaus ir papildomo) reikalavimų lygį ir papildančias jungtinį rezervą. Jeigu prižiūrimas subjektas nesilaiko jam nustatytų 2 ramsčio rekomendacijų, priežiūros institucija automatiškai nesiims veiksmų ir nebus pritaikyti jokie paskirstytinos sumos apribojimai. Tačiau ECB atidžiai stebės įstaigas, kurios nesilaiko 2 ramsčio rekomendacijų, ir svarstys, ar reikia imtis priemonių dėl konkrečių aplinkybių, ir, jei taip, kokių.

Likvidumo priemonės taip pat gali būti taikomos, jei yra reikšmingos rizikos, kurios nepadengia padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis, ir jei manoma, kad įstaiga tinkamai nemažina šios rizikos.

Kokybiniai reikalavimai

Be kiekybinių priemonių, bankų gali būti paprašyta imtis įvairių kokybinių priemonių.

4.5.7 SREP rezultatų skelbimas

Metinis SREP ciklas pasibaigia ECB Bankų priežiūros tarnybos interneto svetainėje paskelbiant agreguotus SREP rezultatus, konkreitiems bankams taikomus 2 ramsčio reikalavimus ir sverto koeficiento 2 ramsčio reikalavimus. Visa tai pristatoma specialioje spaudos konferencijoje, vedamoje ECB priežiūros valdybos pirmininko.

Visų svarbių įstaigų, gavusių PTVP sprendimą, prašoma leisti paskelbti joms nustatytus 2 ramsčio ir svėro koeficiento 2 ramsčio reikalavimus. Agreguotų SREP rezultatų skelbimo tikslas – informuoti visuomenę apie pagrindinius SREP priežiūros ciklo pokyčius, kaip antai SREP balų ir kiekybinių bei kokybinių reikalavimų pokyčiai, taip pat dalytis informacija apie pagrindines priežiūros problemas ir priemones.

4.5.8 ECB kaip priimančiosios šalies priežiūros institucija

Kai ECB vykdo priimančiosios šalies priežiūros institucijos funkciją, JPG laikosi buveinės šalies priežiūros institucijos nustatyto ir su ja suderinto tvarkaraščio ir naudoja jų pateiktas ir su jomis suderintas formas. Konsoliduotos priežiūros institucija pirmininkauja per kolegijos posėdžius ir informuoja visus kolegijos narius apie organizuojamus posėdžius, kokie svarbiausi klausimai bus svarstomi ir kokia veikla aptariama.

JPG, remdamosi visa turima informacija, mažų mažiausiai turi parengti prižiūrimo subjekto rizikos vertinimo ir likvidumo rizikos vertinimo ataskaitas. Tuomet šios ataskaitos turi būti pateikiamos buveinės šalies priežiūros institucijai. Šių ataskaitų projektų pagrindu JPG parengia preliminarias nuomones dėl kapitalo apskaičiavimo, likvidumo apskaičiavimo ir kokybinių priemonių, kurios vėliau aptariamos per kolegijos posėdžius.

Tada JPG iš buveinės šalies priežiūros institucijos gauna galutinę grupės rizikos vertinimo ataskaitą ir galutinę grupės likvidumo rizikos vertinimo ataskaitą. Šių dviejų galutinių ataskaitų pagrindu JPG rengia priežiūrinius pasiūlymus dėl bendrų sprendimų ir pateikia juos buveinės šalies priežiūros institucijai. Buveinės šalies priežiūros institucijai juos įvertinus, JPG pateikiami bendrų sprendimų projektai.

Teisiniu ir kokybės aspektais patikrintą bendro sprendimo projektą kartu su ECB įgyvendinimo sprendimo projektu JPG teikia Priežiūros valdybai tvirtinti. Patvirtintas ECB įgyvendinimo sprendimo projektas siunčiamas prižiūrimam subjektui ir tada prasideda teisės būti išklausytam įgyvendinimo laikotarpis. Jeigu taip sutarta, sprendimų projektai prižiūrimam subjektui pateikiami jo kalba. Po to JPG turi įvertinti gautas pastabas ir suderinti pastabų įvertinimą ir bendro sprendimo projekto pataisas su buveinės šalies priežiūros institucija. Dėl to ji dalyvauja buveinės šalies priežiūros institucijos rengiamuose kolegijos posėdžiuose.

Suderintą galutinį bendrą sprendimą JPG teikia Priežiūros valdybai tvirtinti, o po to – Valdančiajai tarybai galutiniam priėmimui pagal neprieštaravimo tvarką. Sprendimą priėmus, ECB apie galutinį ECB įgyvendinimo sprendimą praneša svarbiai įstaigai, o buveinės šalies priežiūros institucija informuojama, kad ECB pritarė bendram sprendimui. Buveinės šalies priežiūros institucija apie bendrą sprendimą praneša patronuojančiajai įstaigai.

4.6 Nuolatinė vidaus modelių stebėseną

KRD 101 straipsnis

BPM reglamento 16 straipsnis

Nuolatinė modelių stebėseną

Patikrinimų vietoje ir vidaus modelių tyrimų vadovas

Vykdamt nuolatinę modelių stebėseną siekiama patikrinti, ar svarbi įstaiga laikosi teisės aktų reikalavimų, taikomų vidaus modeliams, pagal kuriuos apskaičiuojami minimalūs kapitalo reikalavimai pagal KRR, pavyzdžiui, reikalavimų dėl modelio jautrumo rizikai, modelio patvirtinimo, su modeliu susijusios rizikos valdymo, modelio koregavimų, su modeliais susijusių procedūrų ir modelių lyginamosios analizės. ECB turėtų reguliariai įvertinti, ar svarbi įstaiga taiko tinkamą ir nepasenusią vidaus modelių metodiką. Vykdamt nuolatinį įstaigos vertinimą atsižvelgiama į informaciją, surinktą vykdamt nuolatinę modelių stebėseną. Ši informacija naudojama ir rengiant SREP sprendimą.

Nuolatinė modelių stebėseną padeda įgyvendinti KRD 101 straipsnyje nustatytus reikalavimus, pagal kuriuos kompetentingos institucijos turi reguliariai ir ne rečiau kaip kas treji metai peržiūrėti, kaip įstaigos laikosi su vidaus modeliais susijusių reikalavimų. Šis reikalavimas įgyvendinamas vykdamt:

- nuolatinę modelių stebėseną; ji grindžiama, visų pirma, dokumentine peržiūra, įskaitant specialiai tam skirtus susitikimus su prižiūrimo subjekto atstovais; ir
- vidaus modelių patikrinimus; dažniausiai tai yra patikrinimai vietoje.

Jeigu vykdamt nuolatinę modelio stebėseną nustatoma faktų, apie juos tiesiogiai pranešama įstaigai arba gali būti pradedamas išsamesnis vidaus modelio patikrinimas ir surenkama pakankamai įrodymų, pateisinančių priežiūros priemonės skyrimą (kaip numatyta BPM reglamento 16 straipsnyje). Atitinkamuose teisės aktuose numatytais atvejais, jeigu nėra kitos išeities, galima pasinaudoti sankcijų taikymo ir vykdymo užtikrinimo įgaliojimais.

Nuolatinės modelių stebėsenos vertinimus reikia atlikti ne žemesniu negu aukščiausias į BPM aprėptį patenkančios grupės konsolidavimo lygmuo. Jeigu patvirtintą modelį taikančią subjektų grupę prižiūrinčios buveinės šalies priežiūros institucija yra ne Europos Sąjungoje, siekiant pagerinti nuolatinę modelio stebėseną, su buveinės šalies priežiūros institucija užmezgamas dialogas.

Teisinis reikalavimas (pagal KRD101 straipsnį) vykdyti nuolatinę modelių stebėseną yra pastovus, t. y. nėra nustatyta jokių kriterijų, kada turi būti inicijuojami modelių patikrinimai – jie vykdomi nuolat.

Nuolatinę modelių stebėseną sudaro daug etapų. Kiekvienas atliekamas konkrečiai jam tinkamu dažnumu.

Vykdamt nuolatinę modelių stebėseną, bent kartą per metus turi būti:

- įvertinta, kaip svarbi įstaiga laikosi teisinių reikalavimų, ECB sprendimuose dėl modelio patvirtinimo nustatytų sąlygų, apribojimų ar įpareigojimų (pvz., taisomųjų priemonių) ir kaip įstaiga vykdo įgyvendinimo planus ir visas kitas jai skirtas su modeliu susijusias priežiūros priemones;

- kai tikslinga, atliekama įstaigų, kurioms buvo duotas leidimas taikyti vidaus modelius apskaičiuojant nuosavų lėšų reikalavimus rinkos rizikai padengti, grįžtamųjų patikrinimų rezultatų analizė ir laiko eilučių analizė (KRR 368 straipsnio 1 dalies f punktas ir 369 straipsnis);
- atliekama svarbių įstaigų vidaus modelių patikrinimų analizė;
- kai tikslinga, įvertinami kasmetinės lyginamosios analizės rezultatai (KRD 78 straipsnis);
- įvertinami nereikšmingi modelių pakeitimai ir išplėtimai;
- kai tikslinga, įvertinamos kitos įstaigos vidaus ataskaitos apie vidaus modelius.
  - Per metus surengiamas bent vienas priežiūros institucijos susitikimas su įstaigos atstovais. Per tokius susitikimus galima aptarti, pavyzdžiui, jau taikomų vidaus modelių tolesnį tinkamumą atsižvelgiant į įstaigos naujausią verslo strategiją, modelio pakeitimų ateityje planus ir kitus įstaigoje vykdomus projektus, susijusius su įvairių rizikos kategorijų vidiniu modeliavimu.

4.7 Patikrinimai vietoje

Patikrinimų vietoje ir vidaus modelių tyrimų vadovas

Žr. [Patikrinimų vietoje ir vidaus modelių tyrimų vadovą](#).

4.8 Ad hoc prašymų, pranešimų ir paraiškų vertinimas

Šiame skirsnyje aprašyta tvarka, pagal kurią priežiūros institucija svarbios įstaigos prašymu gali jai suteikti tam tikrus leidimus. Svarbios įstaigos turi pateikti visą tam reikalingą informaciją. Teikiami prašymai turi atitikti atitinkamuose teisės aktuose (t. y. ES teisės aktuose ar juos į nacionalinę teisę perkeliančiuose nacionalinės teisės aktuose) nustatytus priežiūros reikalavimus.

4.8.1 Kapitalo priemonės

Bendro 1 lygio nuosavo kapitalo priemonių emisija

KRR 26 straipsnio 3 dalis ir 27–29 straipsniai

TRS dėl įstaigų nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų reikalavimų (ES/241/2014)

Prižiūrimi subjektai gali kapitalo priemones priskirti prie bendro 1 lygio nuosavo kapitalo (angl. *Common Equity Tier 1*, CET1) priemonių tik gavę kompetentingos institucijos leidimą. Svarbiai įstaigai pateikus prašymą, priimamas atskiras ECB priežiūros sprendimas, kuriuo (su tam tikromis sąlygomis) leidimas suteikiamas arba prašymas atmetamas.

Svarbiai įstaigai pateikus visus reikalingus dokumentus, JPG patikrina, ar pateikta informacija atitinka taikomą reglamentą. Jeigu visa reikalinga informacija buvo gauta,

JPG siunčia patvirtinimą svarbiai įstaigai, kad pateikti visi dokumentai. Prireikus prašoma pateikti daugiau informacijos. Tada JPG vertina, ar laikomasi taikomų reglamentų, ir nustato, ar kapitalo priemonė yra įtraukta į EBI viešai skelbiamą bendro 1 lygio nuosavo kapitalo priemonių sąrašą. Jeigu priemonė neįtraukta į EBI viešai skelbiamą sąrašą, prieš priimdamas kokį nors sprendimą, ECB konsultuojasi su EBI.

Paskesnė priemonių, dėl kurių svarbi įstaiga jau yra gavusi leidimą jas priskirti prie bendro 1 lygio nuosavo kapitalo priemonių, emisija, atlikus tam tikrą pranešimą, gali būti įtraukiama į bendrą 1 lygio nuosavą kapitalą. Išsamesnė informacija pateikta [ECB vadove dėl Sąjungos teisės aktuose numatytų pasirinkimo galimybių ir teisės veikti savo nuožiūra](#).

Tarpinio ir metų pabaigos pelno įtraukimas į bendrą 1 lygio nuosavą kapitalą

[KRR 26 straipsnio 2 dalis](#)

[TRS dėl įstaigų nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų reikalavimų \(ES/241/2014\)](#)

[ECB sprendimas dėl sąlygų, kurioms esant kredito įstaigoms leidžiama įtraukti tarpinį arba metų pabaigos pelną į bendrą 1 lygio nuosavą kapitalą \(ECB/2015/4\)](#)

Svarbi įstaiga tarpinį arba metų pabaigos pelną į savo bendrą 1 lygio nuosavą kapitalą gali įtraukti iki oficialaus sprendimo, kuriuo patvirtinamas galutinis pelnas arba nuostolis, priėmimo tik gavusi išankstinį patvirtinimą. Šis patvirtinimas grindžiamas arba Sprendimu ECB/2015/4 dėl sąlygų, kurioms esant kredito įstaigoms leidžiama įtraukti tarpinį arba metų pabaigos pelną į bendrą 1 lygio nuosavą kapitalą (bendrasis sprendimas), arba KRR 26 straipsnio 2 dalimi.

Jeigu prižiūrimas subjektas nori pasinaudoti Sprendimu ECB/2015/4, jis turi atsiųsti ECB adresuotą oficialų atitinkamos formos laišką ir pateikti Sprendimo ECB/2015/4 priede nurodytą informaciją ir dokumentus. JPG atitinkamai svarbiai įstaigai praneša, ar šiuose dokumentuose pateikta pagal Sprendimą ECB/2015/4 reikalaujama informacija, ar įvykdytos tame sprendime nustatytos sąlygos ir ar kredito įstaiga gali įtraukti tarpinį ar metų pabaigos pelną į savo bendrą 1 lygio nuosavą kapitalą.

Jeigu Sprendimo ECB/2015/4 taikymo sąlygos neįvykdytos arba jeigu įstaiga pateikia prašymą dėl atvejo, kuris nepatenka į šio sprendimo taikymo sritį, prašymą leisti įtraukti tarpinį arba metų pabaigos pelną į bendrą 1 lygio nuosavą kapitalą JPG įvertina atskirai, įprastine sprendimų priėmimo tvarka arba delegavimo tvarka, kaip taikytina.

Nuosavų lėšų priemonių sumažinimas

[KRR 77 ir 78 straipsniai](#)

[TRS dėl įstaigų nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų reikalavimų \(ES/241/2014\) 27–32 straipsniai](#)

Prižiūrimam subjektui paprašius, ECB gali leisti sumažinti nuosavas lėšas. JPG pirmiausia nustato, ar įstaiga pateikė visus reikalingus Komisijos deleguotajame reglamente (ES) Nr. 241/2014 nurodytus dokumentus. Jeigu JPG jau turi informaciją, kuri yra reikalinga prašymui įvertinti, ji gali suteikti leidimą neteikti kai kurių iš tų dokumentų. ECB priima teigiamą arba neigiamą sprendimą dėl prašymo leisti sumažinti nuosavas lėšas ir pateikia jį įstaigai.

Papildomų 1 ir 2 lygių priemonių *ex post* vertinimas

KRR 75 konstatuojamoji dalis, 52–55, 63 ir 65 straipsniai

TRS dėl įstaigų nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų reikalavimų (ES/241/2014)

KRR nenumatyta, kad privaloma iš anksto patvirtinti papildomas 1 lygio ir 2 lygio priemonės. Tačiau tai neatleidžia nuo jokių pagal nacionalinę teisę taikomų reikalavimų dėl kapitalo priemonių pripažinimo papildomomis 1 lygio arba 2 lygio priemonėmis¹⁴. Jeigu pagal nacionalinės teisės aktus išankstinis patvirtinimas privalomas, ECB turi teisę prižiūrimiems subjektams tokį išankstinį patvirtinimą suteikti. Kitais atvejais ECB atlieka papildomų 1 lygio ir 2 lygio priemonių *ex post* peržiūrą, kuri išsamiau aprašyta viešai skelbiamame [Rekomendaciniame dokumente dėl kapitalo priemonių priskyrimo prie papildomų 1 lygio kapitalo ir 2 lygio kapitalo priemonių peržiūros](#)¹⁵.

4.8.2 Leidimas netaikyti kapitalo ir likvidumo reikalavimų

KRR 7 ir 8 straipsniai

ECB reglamentas dėl naudojimosi Sąjungos teisės aktuose numatytais pasirinkimo galimybėmis ir teise veikti savo nuožiūra (ECB/2016/4)

ECB turi teisę leisti nesilaikyti prudencinių reikalavimų, nustatytų KRR antroje–ketvirtoje dalyse ir septintoje, septintoje A ir aštuntoje dalyse (KRR 7 straipsnio 1 ir 3 dalys). ECB taip pat turi teisę leisti įstaigai ir visoms arba kai kurioms jos patronuojamosioms įmonėms netaikyti KRR šeštoje dalyje nustatytų likvidumo reikalavimų ir prižiūrėti jas kaip vieną likvidumo pogrupį, jeigu yra įvykdytos teisės aktuose nustatytos sąlygos (KRR 8 straipsnis). Svarbiai įstaigai pateikus prašymą dėl reikalavimų netaikymo, priimamas atskiras ECB priežiūros sprendimas, kuriuo prašymas patenkinamas arba atmetamas.

Kad jam būtų leista netaikyti tam tikrų reikalavimų, prižiūrimas subjektas turi pateikti oficialų prašymą pagal nustatytą formą ir pateikti visus patvirtinamuosius dokumentus, kaip nurodyta ECB vadove dėl naudojimosi Sąjungos teisės aktuose numatytais pasirinkimo galimybėmis ir teise veikti savo nuožiūra. Pirma, JPG patikrina, ar prašymas leisti netaikyti reikalavimų yra pateiktas dėl reikiamo teisės akto ir ar jame pateikta visa reikalinga informacija ir patvirtinamieji dokumentai taip, kaip nurodyta ECB vadove. Jeigu visa reikalinga informacija tinkamai pateikiama JPG, pastaroji siunčia patvirtinimą prižiūrimam subjektui, kad pateiktų dokumentų pakanka. Prireikus prašoma pateikti daugiau informacijos.

Tada JPG įvertina, ar tenkinami atitinkami KRR nustatyti ir (privalomosios galios neturinčiame) ECB vadove patikslinti kriterijai. Sudėtingais atvejais pagalbą teikia ECB horizontaliąsias ir specializuotas funkcijas vykdančios padaliniai. Galutiniam sprendime gali būti nustatytos papildomos leidimo netaikyti reikalavimų sąlygos.

¹⁴ Nuo 2023 m. rugsėjo mėn. pagal taikytiną nacionalinę teisę išankstinio papildomų 1 lygio ir 2 lygio priemonių patvirtinimo reikalaujama Bulgarijoje, Kroatijoje, Liuksemburge, Portugalijoje ir Slovėnijoje.

¹⁵ Atsižvelgdamas į Reglamentu (ES) 2019/876 padarytus pakeitimus, kad būtų įtraukti nauji tinkamumo kriterijai, ECB atnaujino Rekomendaciniame dokumente pateiktus šablonus. Atnaujintas šablonas pateiktas viešai skelbiamame [Rekomendaciniame dokumente dėl kapitalo priemonių priskyrimo prie papildomų 1 lygio kapitalo ir 2 lygio kapitalo priemonių peržiūros priedų pakeitimuose](#).

4.8.3 Grupės subjektų tarpusavio finansinė parama

BGPD 19, 20 straipsniai ir 22–25 straipsniai

EBI TRS projektas dėl grupės finansinės paramos (EBA/RTS/2015/08)

EBI gairės dėl grupės finansinės paramos (EBA/GL/2015/17)

Prieš sudarydama numatomą grupės subjektų tarpusavio finansinės paramos susitarimą svarbi įstaiga privalo kreiptis į ECB dėl leidimo. ECB leidžia arba uždraudžia sudaryti numatomą susitarimą, priklausomai nuo to, ar jis atitinka Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyvoje nustatytas sąlygas, kaip išsamiau paaiškina EBI techniniuose reguliavimo standartuose ir EBI gairėse.

Prieš pradėdant teikti paramą pagal grupės subjektų tarpusavio finansinės paramos susitarimą grupės subjekto, kuris ketina teikti finansinę paramą, valdymo organas privalo pateikti ECB ir EBI pagrįstą sprendimą ir duomenis apie siūlomą finansinę paramą, taip pat to susitarimo projekto kopiją. JPG vertina atitiktį pirmiau paminėtoms nuostatomis. Pirmiausia JPG įvertina, ar finansinės paramos tikslas yra išsaugoti arba atkurti grupės finansinį stabilumą. JPG perduoda prašymą kiekvienos BPM nedalyvaujančioje šalyje įsteigtos patronuojamosios įmonės, kuri turėtų tapti susitarimo šalimi, kompetentingoms institucijoms, kad būtų priimtas bendras sprendimas. JPG taip pat perduoda grupės finansinius susitarimus, kuriuos jau leista sudaryti, ir visus jų pakeitimus Bendrai pertvarkymo valdybai, kad ji galėtų įvertinti poveikį grupės pertvarkymo galimybėms.

Tada priimamas galutinis sprendimas.

4.8.4 Rizikos perleidimo vykdant pakeitimo vertybiniais popieriais sandorius stebėseną

KRR 244, 245 ir 250 straipsniai

KRD 98 straipsnio 3 dalis

EBI gairės dėl reikšmingos kredito rizikos perleidimo (EBA/GL/2014/05)

EBI gairės dėl netiesioginės paramos pakeitimo vertybiniais popieriais sandoriams (EBA/GL/2016/08)

KRR yra nustatytos sąlygos, pagal kurias gali būti pripažįstama, kad įstaiga iniciatorė perleido reikšmingą riziką. Pripažinimo procesas detaliau aprašytas EBI gairėse dėl reikšmingos kredito rizikos perleidimo.

Įstaiga iniciatorė, pradėjusi ar ketinanti pradėti pakeitimo vertybiniais popieriais sandorį, dėl kurio ji ketina:

- pripažinti reikšmingos rizikos perleidimą pagal KRR 244 straipsnio 2 dalį arba 245 straipsnio 2 dalį arba
- prašyti leidimo, kaip nustatyta KRR 244 straipsnio 3 dalyje arba 245 straipsnio 3 dalyje,

turėtų apie tai pranešti ECB ne vėliau kaip prieš tris mėnesius iki numatomos atsiskaitymo dienos, kaip tai numatyta viešai skelbiamame [ECB rekomendaciniame dokumente dėl reikšmingos kredito rizikos perleidimo pripažinimo](#). Be to, ne vėliau kaip per 15 dienų nuo atsiskaitymo įvykdymo, įstaiga iniciatorė turėtų pateikti ir galutinius dokumentus.

Remdamasi įstaigos pateiktais dokumentais, JPG įvertina sandorį ir kredito riziką, kuri buvo perleista trečiosioms šalims. JPG gali paprašyti įstaigos pateikti ir kitą informaciją, reikalingą sandoriui įvertinti, pavyzdžiui, apie konkretaus sandorio ypatybes.

Reikšmingam rizikos perleidimui nustatytos sąlygos turi būti tenkinamos visą pakeitimo vertybiniais popieriais sandorio galiojimo laiką, todėl ECB nuolat peržiūri tuos pakeitimo vertybiniais popieriais sandorius, kuriuos įvykdžiusios įstaigos iniciatorės teigia perleidusios reikšmingą riziką ir atsižvelgia į tai apskaičiuodamos savo kapitalo poreikį. Tais atvejais, kai įstaigos iniciatorės remiasi KRR 244 straipsnio 2 dalyje arba 245 straipsnio 2 dalyje išdėstytais kiekybiniais kriterijais reikšmingos rizikos perleidimui įrodyti, ECB priima individualų sprendimą tik tada, jei pakeitimas vertybiniais popieriais netenkina reikšmingos rizikos perleidimui keliamų sąlygų.

Įstaigai iniciatorei pateikus prašymą pagal KRR 244 straipsnio 3 dalį arba 245 straipsnio 3 dalį, reikšmingos rizikos perleidimas pripažįstamas tik tada, kai ECB dėl jo priima individualų sprendimą.

KRR 250 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad įstaiga rėmėja arba įstaiga iniciatorė, kuri pakeitimui vertybiniais popieriais taiko 247 straipsnio 1 ir 2 dalis arba yra pardavusi savo prekybos knygos priemones ir todėl nebeprivalo turėti nuosavų lėšų su tomis priemonėmis susijusiai rizikai padengti, neteikia tiesioginės ar netiesioginės paramos pakeitimui vertybiniais popieriais daugiau, nei leidžiama pagal sutartines prievoles, kad sumažintų galimus ar esamus nuostolius investuotojams.

EBI gairėse dėl netiesioginės paramos pakeitimo vertybiniais popieriais sandoriams išsamiai apibūdinama, kas yra sandoriai, vykdomi ne pagal įstaigos rėmėjos arba įstaigos iniciatorės sutartines prievoles. Apie tokius sandorius svarbios įstaigos privalo informuoti ECB, kaip tai nustatyta viešai skelbiamame [ECB rekomendaciniame dokumente dėl informavimo apie sandorius, vykdomus ne pagal įstaigos rėmėjos arba įstaigos iniciatorės sutartines prievoles, kaip nurodyta Reglamento \(ES\) Nr. 575/2013 248 straipsnio 1 dalyje](#).

Remdamasi iš svarbių įstaigų gautais pranešimais,

- JPG patikrina, ar įstaiga, kuri informavo apie netiesioginę paramą, turi bent tiek nuosavų lėšų, kiek reikėtų visoms vertybiniais popieriais pakeistoms pozicijoms padengti, jeigu jos nebūtų pakeistos vertybiniais popieriais (KRR 250 straipsnio 5 dalis);
- jeigu įstaiga deklaruoja, kad netiesioginės paramos nėra, JPG patikrina įstaigos vertinimą ir, nesutarimo atveju, parengia priežiūros sprendimo projektą.

Jeigu įstaiga netiesioginę paramą suteikė daugiau negu vieną kartą, ECB gali taikyti papildomas, KRD 98 straipsnio 3 dalyje numatytas priemones, pavyzdžiui, drausti perleisti reikšmingą riziką ateityje.

4.8.5 Reikalavimas steigti tarpinę ES patronuojančiąją įmonę

KRD 21b straipsnis

EBI gairės dėl tarpinės ES patronuojančiosios įmonės įsteigimo ribinės vertės ir kitų procedūrinių aspektų stebėsenos pagal Direktyvos 2013/36/ES 21b straipsnį (EBA/GL/2021/08)

EBI nuomonė dėl tarpinės (-ių) ES patronuojančiosios (-ių) įmonės (-ių) įsteigimo ir veiklos pagal KRD 21b straipsnį (EBA/Op/2022/12)

ECB DUK dėl reikalavimo steigti tarpinę ES patronuojančiąją įmonę

Direktyvos 2013/36/ES 21b straipsnyje reikalaujama, kad ES įsteigti bankai ir investicinės įmonės, kurie yra trečiųjų valstybių grupių patronuojamosios įmonės, įsteigtų vieną tarpinę ES patronuojančiąją įmonę. Šis reikalavimas taikomas, jeigu trečiosios valstybės grupei priklauso dvi arba daugiau ES įsteigtų įstaigų (bankų ar investicinių įmonių), o bendra jų turto, įskaitant trečiosios valstybės grupės ES įsteigtų filialų turtą, vertė yra ne mažesnė kaip 40 mlrd. Eur.

Vykdamas reikalavimą steigti tarpinę ES patronuojančiąją įmonę dažniausiai prireikia tam tikros formos restruktūrizacijos trečiosios valstybės grupėje, pavyzdžiui, reikia pakeisti kontrolės ryšius (tokiu atveju reikalingas leidimas pagal kvalifikuotojo akcijų paketo procedūrą) arba įsteigti naują patronuojančiąją įmonę. Finansų kontroliuojančiosioms bendrovėms naujausioje Kapitalo reikalavimų direktyvos redakcijoje (KRD V) nustatytas naujas patvirtinimo reikalavimas (KRD 21a straipsnis). Kredito įstaigoms arba investicinėms įmonėms, atitinkamai, taikomos atitinkamos KRD V 8 arba 8a straipsnyje arba Direktyvos 2014/65/ES 5 straipsnio 1 dalyje nustatytos licencijavimo procedūros. Daugiau informacijos rasite [ECB bankų priežiūros tinklalapyje leidimų tema](#).

Pagal KRD 21b straipsnio 2 dalį kompetentingos institucijos gali leisti įsteigti dvi tarpines ES patronuojančiąsias įmones, jeigu nustato, kad galioja kuri nors iš šių sąlygų:

- vienos tarpinės patronuojančiosios įmonės įsteigimas būtų nesuderinamas su privalomu veiklos atskyrimo reikalavimu, kuris yra nustatytas pagal trečiosios valstybės, kurioje yra trečiosios valstybės grupės pagrindinės patronuojančiosios įmonės pagrindinė buveinė, taisyklės arba kurį nustato tos trečiosios valstybės priežiūros institucijos;
- remiantis kompetentingos pertvarkymo institucijos atliktu tarpinės ES patronuojančiosios įmonės vertinimu, įsteigus vieną tarpinę patronuojančiąją įmonę, pertvarkymo galimybė būtų ne tokia veiksminga kaip dviejų tarpinių ES patronuojančiųjų įmonių atveju.

Šią išimtį taikyti norintys prižiūrimi subjektai turėtų kreiptis į savo priežiūros instituciją.

4.8.6 Kiti oficialūs prašymai dėl leidimų ir pranešimai

BPM reglamentas

KRD

Be pirmiau minėtų oficialių prašymų dėl leidimų ir pranešimų, KRR ir KRD numatyti įvairūs atvejai, kai, svarbiai įstaigai pateikus prašymą ar pranešimą, ECB turi priimti sprendimą arba kitaip į jį reaguoti. Be to, gali būti, kad kai kurie oficialūs prašymai dėl leidimų ir pranešimai yra numatyti pagal nacionalinės teisės aktus. Į tokius prašymus ir pranešimus ECB turi reaguoti arba dėl jų priimti sprendimą tik tuo atveju, jeigu jie patenka į ECB kompetenciją ir sudaro pagrindą priežiūros funkcijai pagal ES teisę. Paprastai už viso proceso įgyvendinimą yra atsakingos JPG.

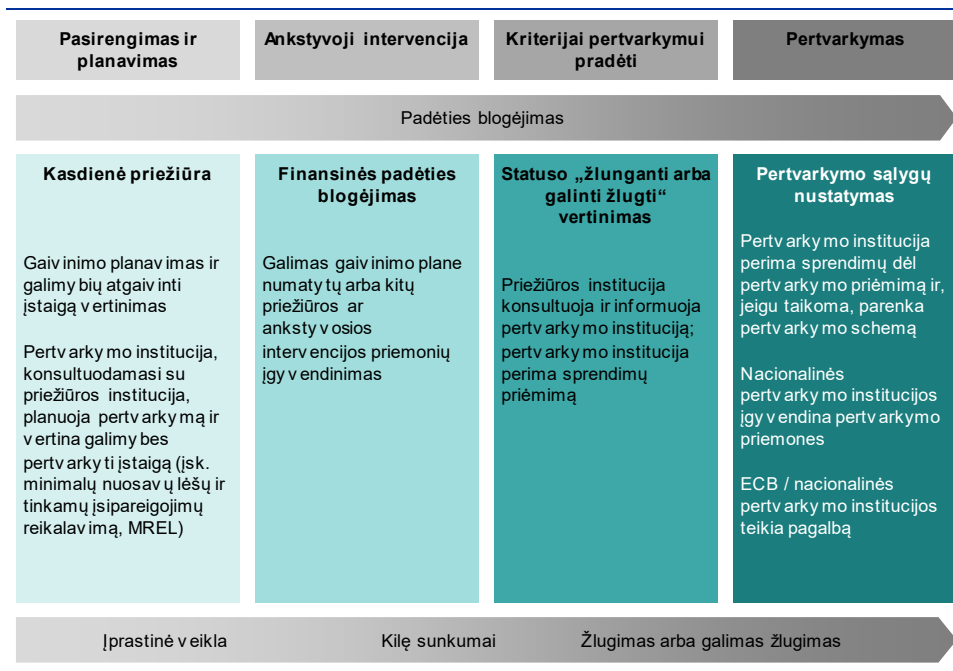
Iš svarbios įstaigos gavusi prašymą dėl leidimo, JPG įvertina, ar jis pateiktas pagal atitinkamą teisės aktą ir ar jame pateikta visa reikalinga informacija. Prireikus įstaigos prašoma pateikti papildomą informaciją. Tuomet JPG įvertina, ar tenkinami KRR, BPM reglamente, BPM pagrindų reglamente ir (arba) nacionalinės teisės aktuose nustatyti atitinkami kriterijai. Sudėtingais atvejais pagalbą teikia ECB horizontaliąsias ir specializuotas funkcijas vykdančios padaliniai. Galutiniam sprendimui dėl leidimo suteikimo gali būti iškeltos sąlygos ir (arba) nustatyti įpareigojimai.

4.9 Krizių prevencija ir valdymas

ECB krizių prevencijos ir valdymo sistema leidžia laiku ir efektyviai imtis atsakomųjų veiksmų ir užtikrina tinkamus informacijos srautus tiek prieš krizę, tiek krizės metu, tiek jai pasibaigus. Be to, ji užtikrina, kad krizių metu ir galimo bankų grupės gaivinimo atveju būtų priimami tinkami sprendimai. Krizių valdymo sistema susideda iš kelių etapų, inicijuojamų priklausomai nuo to, į kokią konkrečiai padėtį kredito įstaiga pateko. Sistemos aprėptis plati – nuo tvirto pasirengimo krizei užtikrinimo vykdant nuolatinę priežiūrą iki dalyvavimo priimant sprendimus dėl žlungančių bankų. ECB vaidmuo valdant mažiau svarbių įstaigų krizes aprašytas 5.4 skirsnyje.

16 paveikslas

Krizių prevencijos ir valdymo sistema

4.9.1 JPG funkcijos

JPG yra atsakingos už pasirengimą krizei ir jos valdymą įvairiuose etapuose. Šią funkciją jos vykdo glaudžiai bendradarbiaudamos su Verslo modelių, kapitalo ir krizių skyriumi. Šio skyriaus dalyvavimo mastas priklauso nuo svarbios įstaigos padėties.

Viso proceso metu Krizių valdymo grupė teikia ekspertinę pagalbą JPG ir dalijasi savo patirtimi tokiomis klausimais kaip, pavyzdžiui, taikomuose teisės aktuose nustatyti procesai, ankstyvas kritinių situacijų atpažinimas, gaivinimo planų vertinimas ir įgyvendinimas, konsultacijos gaivinimo klausimais. Tolesniuose skirsnuose aprašyta krizių prevencija ir valdymas įvairiuose etapuose.

4.9.2 Pasirengimas gaivinimui ir pertvarkymui

Gaivinimo plano rengimas

Vykdamas įprastas operacijas, vienas iš JPG vykdomų ECB uždavinių yra užtikrinti, kad svarbios įstaigos parengtų ir bent kartą per metus atnaujintų išsamius gaivinimo planus, į kuriuos būtų įtrauktos priemonės įstaigos finansinei būklei atkurti labai pablogėjus jos finansinei padėčiai. JPG analizuoja ir peržiūri gaivinimo planus, daugiausia dėmesio skirdamos turimų gaivinimo galimybių patikimumui ir įgyvendinamumui bei bendram gaivinimo pajėgumui. Kalbant apie gaivinimo planavimą, pažymėtina, kad jeigu ECB nustato, jog gaivinimo planas turi esminių trūkumų, ECB turi teisę reikalauti, kad prižiūrimas subjektas pateiktų pataisytą gaivinimo planą per trumpą, iki trijų mėnesių, laikotarpį. Jeigu ir patikslintame gaivinimo plane neatsižvelgiama į ECB anksčiau nustatytus reikšmingus trūkumus ar kliūtis, ECB gali pareikalauti, kad įstaiga gaivinimo plane atliktų konkrečius pakeitimus. Jeigu padarius minėtus pakeitimus trūkumai ar kliūtys vis tiek nėra tinkamai pašalinami, ECB gali prašyti, kad įstaiga nurodytų, kaip ji galėtų pakoreguoti savo verslo modelį, kad padidėtų jos gebėjimas atsigaivinti po krizės.

Vykdydamos nuolatinę priežiūrą, JPG nuolat stebi prižiūrimų subjektų finansinę padėtį ir tikrina galimą gaivinimo rodiklių pablogėjimą bei tai, ar tinkamai ir laiku pradedamos problemų sprendimo procedūros, kai situacija iš įprastos pakrypsta į kritinę.

Skyrius teikia ekspertinę pagalbą JPG gaivinimo planų vertinimo ir tolesnių veiksmų klausimais, pavyzdžiui, rengia gaires horizontaliosiomis temomis ir atlieka lyginamąsias analizes.

Konsultacijos pertvarkymo klausimais

Su ECB kasmet oficialiai konsultuojamasi dėl pertvarkymo planų projektų ir pertvarkymo galimybių vertinimų, kuriuos atlieka Bendra pertvarkymo valdyba. JPG atlieka atitinkamus vertinimus, o ekspertinę pagalbą teikia Verslo modelių, kapitalo ir

[BPM reglamento 3–5, 9, 13, 16, 18 ir 30 straipsniai](#)

[BGPD 5–9, 10–18, 27–30 ir 32 straipsniai](#)

[KRD 74 ir 104 straipsniai](#)

[EBI gairės dėl ankstyvosios intervencijos priemonių taikymo rodiklių \(EBA/GL/2015/03\)](#)

[EBI gairės dėl grupės finansinės paramos sąlygų patikslinimo \(EBA/GL/2015/17\)](#)

[BPV ir ECB susitarimo memorandumas dėl bendradarbiavimo ir keitimosi informacija](#)

[BGPD 15 straipsnis](#)

križių skyrius. Pagal ECB ir Bendros pertvarkymo valdybos [susitarimo memorandumą](#) JPG ir su Bendra pertvarkymo valdyba dalijasi svarbia informacija, susijusia su pertvarkymo planais ir sėkmingo pertvarkymo galimybės vertinimais. ECB ir Bendra pertvarkymo valdyba bendrauja ir neoficialiai, pavyzdžiui, pertvarkymo institucijų kolegijose (ECB irgi yra jų narys). Be to, Bendra pertvarkymo valdyba konsultuojasi su ECB dėl siūlomų *ex ante* įnašų, kuriuos į Bendrą pertvarkymo fondą turi mokėti svarbios įstaigos. Kai tik Bendro pertvarkymo fondo tikslinis lygis pasieks bent 1 % visų dalyvaujančių valstybių narių kredito įstaigų apdraustųjų indėlių, tokios konsultacijos nebūtinai bus rengiamos kasmet, o tik tuo atveju, jei reikės surinkti papildomus *ex ante* įnašus. Oficialiose konsultacijose ECB pateikia atsakymą, grindžiamą JPG vertinimu.

4.9.3 Blogėjančios finansinės padėties nustatymas

Finansinės padėties blogėjimas

Nustačiusi, kad blogėja prižiūrimos įstaigos finansinė padėtis, JPG imasi spręsti, kokie priežiūros veiksmai būtų tinkami, ir intensyvina tos įstaigos priežiūrą (pvz., giliau analizuoja konkrečius klausimus, inicijuoja patikrinimus vietoje, pateikia daugiau užklausų dėl informacijos ir duomenų ir pan.). Visų pirma, jeigu JPG mato, kad prižiūrimo subjekto finansinė padėtis per trumpą laiką pablogėjo reikšmingai arba blogėja pamažu, tačiau tendencingai, intensyvinamas JPG bendradarbiavimas ir informacijos mainai su Krizių valdymo grupe. Per JPG į šį procesą įsijungia ir NKI.

Vadovaudamasis taikomais įstatymais ir tarpinstituciniais susitarimais, pavyzdžiui, ECB ir Bendros pertvarkymo valdybos susitarimo memorandumu, ECB informuoja Bendrą pertvarkymo valdybą apie iš esmės pablogėjusias atitinkamo prižiūrimo subjekto ar bankų grupės finansinę būklę ir keičiasi nuomonėmis ir žiniomis su Bendra pertvarkymo valdyba ir vidaus pertvarkymo grupėmis.

Būtiniausius duomenis apie likvidumą, kuriuos svarbu turėti susidarius kritinei padėčiai, galima surinkti pildant specialią likvidumo stebėsenos formą. Šią formą prižiūrimi subjektai teikia ECB kas savaitę nuo 2023 m. rugsėjo mėn. Be priežiūros likvidumo formos, ECB ir Bendra pertvarkymo valdyba parengė bendrą likvidumo formą, kurią įstaigos pirmą kartą ištestavo 2023 m. spalio mėn. Bendra forma yra beveik identiška priežiūros likvidumo formai, tačiau, jei testavimas bus sėkmingas, ji priežiūros likvidumo formą pakeis.

Ankstyvosios intervencijos poreikis

JPG pastebėjus, kad finansinė būklė toliau blogėja, susidaro sąlygos, pateisinančios ankstyvąją intervenciją, ir svarstomos ankstyvosios intervencijos priemonės. Intensyvėja JPG ir Verslo modelių, kapitalo ir krizių skyriaus keitimasis informacija ir bendradarbiavimas. Intensyvinamas ir bendradarbiavimas su Bendra pertvarkymo valdyba pagal susitarimo memorandumą. Glaudžiai bendradarbiaudamos su Verslo

[BGPD 27 straipsnis](#)
[BPM reglamento 13 ir 20 straipsniai](#)
[BPV ir ECB susitarimo memorandumas dėl bendradarbiavimo ir keitimosi informacija](#)

modelių, kapitalo ir krizių skyriumi, JPG pateikia Vidaus pertvarkymo grupei visą jos prašomą turimą informaciją, kad būtų galima atnaujinti pertvarkymo planą ir pasirengti galimam įstaigos pertvarkymui. Jeigu prižiūrima įstaiga veiklą vykdo ir euro zonai nepriklausančiose valstybėse narėse ar trečiosiose šalyse, užtikrinama, kad būtų palaikomi ryšiai su priežiūros institucijų kolegijomis ar kitomis panašiomis struktūromis.

Priežastys, dėl kurių įstaiga laikoma žlungančia arba galinčia žlugti

Jei JPG mano, kad įstaiga patiria didelių sunkumų arba kad yra rimto pagrindo manyti, kad įstaiga žlunga arba gali žlugti, JPG ir Verslo modelių, kapitalo ir krizių skyrius siūlo įsteigti konkrečios įstaigos krizių valdymo grupę, kuri veiktų kaip koordinavimo ir sprendimų priėmimo vieta. Krizių valdymo grupę sušaukia ECB Priežiūros valdybos pirmininkas ir pirmininko pavaduotojas. Jeigu ECB mano, kad įstaigą būtina skelbti žlungančia arba galinčia žlugti, jis pirmiausia apie tai pasitaria su Bendra pertvarkymo valdyba.

Veiksmai derinami su priimančiosios šalies priežiūros institucijomis – per priežiūros institucijų kolegijas ar kitas panašias struktūras. Jeigu prižiūrimas subjektas laikomas žlungančiu arba galinčiu žlugti, apie tai pagal teisinę sistemą tinkamai informuojama Bendra pertvarkymo valdyba. Apie tai taip pat nepagrįstai nedelsiant pranešama atitinkamoms priimančiosios šalies kompetentingoms ir pertvarkymo institucijoms, kompetentingoms ministerijoms, centriniams bankams ir indėlių garantijų sistemai (-oms).

Suburiama aukšto lygio stebėsenos grupė, kuri įpareigojama stebėti ir nustatyti, ar tuo pačiu metu likvidumo ir mokumo sunkumų nekyla kelioms svarbioms įstaigoms ir mažiau svarbioms įstaigoms (tai būtų sisteminės krizės požymis).

Pertvarkymas

Pertvarkymo atveju pertvarkymo institucijos yra pagrindiniai sprendimų priėmėjai, t. y. Bendra pertvarkymo valdyba ir nacionalinės pertvarkymo institucijos. Šiame kontekste ECB, t. y. JPG ir Verslo modelių, kapitalo ir krizių skyrius, daugiausia atlieka patariamąjį vaidmenį. Nustačius, kad įstaiga žlunga arba gali žlugti, Verslo modelių, kapitalo ir krizių skyrius, vykdydamas Europos bankų priežiūrą, pertvarkymo etape koordinuoja Bendros pertvarkymo valdybos ir (arba) nacionalinių pertvarkymo institucijų konsultavimą, taip pat būtinus tolesnius veiksmus, pavyzdžiui, laikinojo banko veiklos leidimų išdavimą ir įstaigos likusio veiklos leidimo panaikinimą. JPG gali papildomai konsultuoti ir dėl galimo įvairių pertvarkymo galimybių poveikio verslo modeliui. Verslo modelių, kapitalo ir krizių skyrius koordinuoja visą bendravimą su Bendra pertvarkymo valdyba ir nacionalinėmis pertvarkymo institucijomis.

4.10 Priežiūros priemonės, vykdymo užtikrinimo priemonės ir sankcijos

BPM pagrindų reglamento
124 straipsnis

Vykdydamas BPM reglamentu jam pavestus uždavinius ECB disponuoja įvairiomis priežiūros priemonėmis, kuriomis gali spręsti svarbias problemas, nustatytas vykdant bendrą prižiūrimų subjektų priežiūrą. Disponuodamas šiomis priežiūros priemonėmis, ECB gali nuspręsti imtis vieno ar kelių toliau nurodytų veiksmų iškilusiems klausimams spręsti:

1. patvirtinti priežiūros priemones;
2. skirti vykdymo užtikrinimo priemones tiesiogiai arba reikalauti, kad nacionalinės kompetentingos įstaigos pasinaudotų savo nacionaliniais vykdymo užtikrinimo įgaliojimais;
3. skirti administracines sankcijas arba reikalauti, kad NKI pradėtų sankcijų skyrimo procedūrą.

Visos šios priemonės, kuriomis siekiama įvairių tikslų, yra suderinamos ir gali būti taikomos lygiagrečiai arba nuosekliai, atsižvelgiant į konkretaus atvejo aplinkybes.

4.10.1 Priežiūros priemonės

BPM reglamento 9 straipsnio
1 dalis ir 16 straipsnis
KRD 64straipsnis

Nedarant poveikio kitiems jam suteiktiems įgaliojimams, ECB yra įgaliotas reikalauti, kad dalyvaujančiose valstybėse narėse esančios svarbios įstaigos, finansų kontroliuojančiosios bendrovės arba mišrią veiklą vykdančios finansų kontroliuojančiosios bendrovės ir nedalyvaujančiose valstybėse narėse įsteigtų įstaigų svarbūs filialai imtųsi būtinų priemonių ankstyvame etape, jei i) buvo pažeisti prudenciniai reikalavimai, ii) ECB turi įrodymų, kad toks pažeidimas bus įvykdytas per ateinančius 12 mėnesių, iii) tvarka, strategijos, valdymas, kultūra, procesai ir mechanizmai, kuriuos taiko įstaiga, ir jos turimos nuosavos lėšos bei likvidumas neužtikrina patikimo valdymo ir nėra pakankami įstaigos rizikai padengti.

Šiuo tikslu BPM reglamente išvardyta, kokių priežiūros priemonių gali imtis ECB (sąrašas nebaigtinis). Naudodamasis nacionalinės teisės aktuose ir kituose tiesiogiai taikomuose ES teisės aktuose, ypač ES reglamentuose, jam suteiktais įgaliojimais ECB gali taikyti ir kitas priemones.

Priežiūros priemonėmis siekiama užtikrinti, kad prižiūrimi subjektai ankstyvame etape imtųsi būtinų veiksmų, kad pašalintų visus prudencinių reikalavimų nesilaikymo atvejus arba sumažintų riziką, kad jų gali būti nesilaikoma. Šios priemonės gali būti taikomos ECB priėmus atitinkamus sprendimus (Priežiūros valdybos / Valdančiosios tarybos atitinkamų veiklos sričių siūlymu) arba veiklos dokumentus (priimamus atitinkamų ECB veiklos sričių padalinių, nedalyvaujančių formalioje sprendimų priėmimo procedūroje). JPG, kurios tiesiogiai prižiūri savo įstaigas, ir (arba) už konkrečius priežiūros procesus atsakingi ECB veiklos sričių padaliniai nustato ir įvertina, kokios priemonės gali būti priimtoms. Šio proceso metu atsižvelgiama į veiksmingumą (t. y. valdymo organų ir kitų atitinkamų darbuotojų

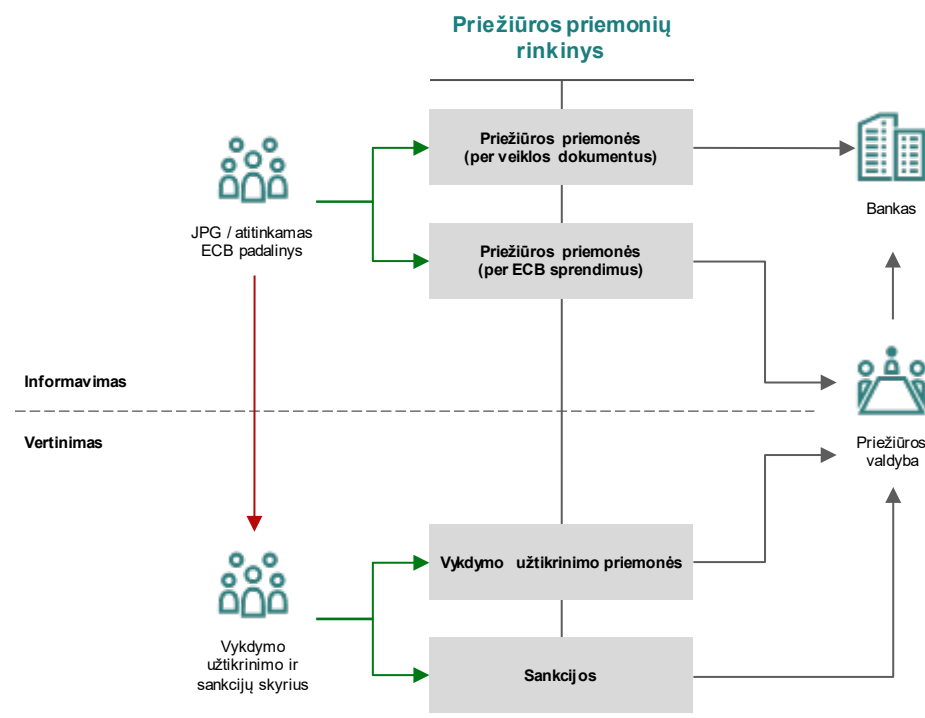
informuotumo, gebėjimų ir patikimumo lygį) ir proporcingumą ir pasiūloma (-os) tinkamiausia (-ios) priemonė (-ės), kaip per pagrįstą laikotarpį užtikrinti prižiūrimo subjekto saugumą ir patikimumą. Prižiūros priemonės apima, pavyzdžiui, prašymus prižiūrimiesiems subjektams turėti papildomų nuosavų lėšų, pateikti planą, kaip atkurti reikalavimų laikymąsi, sugriežtinti savo valdymo tvarką, procesus ir strategijas, taikyti specialią atidėjinių politiką arba turto vertinimą nuosavų lėšų reikalavimų atžvilgiu, apriboti kintamąjį atlygį, panaudoti savo grynąjį pelną nuosavoms lėšoms stiprinti, apriboti akcininkams ar papildomų 1 lygio priemonių turėtojams paskirstomas sumas arba uždrausti paskirstymą, suvaržyti arba apriboti įstaigų verslą, operacijas ar tinklą ir atsiimti investicijas, kurios kelia pernelyg didelę riziką bendram įstaigos patikimumui. JPG ir (arba) kiti ECB padaliniai taip pat pasirenka priemonę (-es), kuria (-iomis) bus naudojamosi įgyvendinant atitinkamas prižiūros priemones (pvz., veiklos dokumentą arba oficialų ECB sprendimą).

Jeigu prižiūrimi subjektai laiku nesiima būtinų priemonių, o padėtis, pateisinanti prižiūros institucijos įsikišimą, išlieka, imamasi tolesnių prižiūros priemonių.

Tais atvejais, kai dėl nustatytų faktų ir (arba) aplinkybių reikia pasinaudoti vykdymo užtikrinimo ir (arba) sankcijų skyrimo įgaliojimais, atitinkama procedūra gali būti inicijuojama paraleliai.

17 paveikslas

Užduočių pasiskirstymas tarp Vykdyto užtikrinimo ir sankcijų skyriaus ir JPG

4.10.2 Vykdymo užtikrinimo priemonės

BPM reglamento 9 straipsnis

BPM pagrindų reglamento 25–35 straipsniai ir 129 straipsnis

Tarybos reglamentas dėl ECB teisių taikyti sankcijas (EB/2532/98)

Vykdymo užtikrinimo priemonėmis siekiama priversti prižiūrimus subjektus laikytis prudencinių reikalavimų, nustatytų reglamente, nacionaliniuose teisės aktuose, kuriais įgyvendinama ES direktyva, arba sprendime. Tais atvejais, kai priežiūros sprendimai yra tiesiogiai skirti asmenims, tiems konkrečioms asmenims taip pat gali būti taikomos atitinkamos vykdymo užtikrinimo priemonės.

4.10.3 Vykdymo užtikrinimo priemonės, kurias ECB gali taikyti tiesiogiai

Periodinės baudos

Vykdymo užtikrinimo priemonės, kurias ECB gali skirti tiesiogiai, yra vadinamos periodinėmis baudomis. Periodinės baudos skiriamos ne tam, kad prižiūrimas asmuo būtų nubaustas. Jos skiriamos tada, kai ECB sprendimas ar reglamentas vis dar pažeidžiamas, siekiant priversti atitinkamą prižiūrimą asmenį laikytis nustatytų įpareigojimų.

Jeigu atitinkamu ECB sprendimu ar reglamentu nustatomos pareigos mažiau svarbioms įstaigoms ECB atžvilgiu, periodinės baudos gali būti skiriamos svarbioms įstaigoms ir mažiau svarbioms įstaigoms. Jos turi būti veiksmingos ir proporcingos. Visa suma, kurią prižiūrimas subjektas gali būti įpareigotas sumokėti kaip periodinę baudą, apskaičiuojama pagal skaičių dienų, kurios praeina iki tol, kol subjektas visiškai įvykdo ECB sprendimo ar reglamento nuostatas. Periodinės baudos gali būti skiriamos ne ilgesniam kaip šešių mėnesių laikotarpiui nuo atitinkamame sprendime ar reglamente nustatytos datos. Viršutinė periodinių baudų riba yra 5 % atitinkamo prižiūrimo subjekto vidutinės dienos apyvartos už kiekvieną pažeidimo dieną.

Paskelbimas

ECB skirtos periodinės baudos skelbiamos ECB Bankų priežiūros tarnybos interneto svetainėje. Tačiau jos gali būti skelbiamos anonimizuoti arba paskelbimas gali būti atidėtas, jei i) jis keltų pavojų finansų rinkų stabilumui arba vykstančiam nusikalstamų veikų tyrimui arba ii) būtų nustatyta, kad jis padarytų neproporcingą žalą atitinkamam asmeniui.

Kitos priemonės, kurias ECB gali taikyti tiesiogiai

Pagal taikomus teisės aktus ECB turi tokius pačius įgaliojimus ir pareigas, kokius pagal atitinkamus ES teisės aktus turi NKI, ir gali tais įgaliojimais naudotis ir tas pareigas vykdyti, kai tai būtina išimtinai jo uždaviniams vykdyti. Pavyzdžiui, jeigu atitinkamas ES teisės aktas yra nuolat pažeidžiamas, ECB gali tiesiogiai taikyti priemones, kurias pagal atitinkamus ES teisės aktus gali taikyti NKI ir kurios pagal nacionalinės teisės aktus, kuriais atitinkamos ES direktyvos perkeltos į nacionalinę

teisę, laikomos vykdymo užtikrinimo priemonėmis. Vienas iš pagrindinių atitinkamuose ES teisės aktuose numatytų vykdymo užtikrinimo priemonių šaltinių yra KRD. Pavyzdžiui, priklausomai nuo to, kaip į nacionalinę teisę perkelta KRD, į šią kategoriją gali būti įtraukiamas ir draudimas tęsti atitinkamą veiklą.

Vykdymo užtikrinimo priemonės, kurias ECB gali taikyti netiesiogiai

Jeigu BPM reglamentu ECB reikalingi įgaliojimai nesuteikti, ECB gali reikalauti (pateikdamas nurodymus), kad NKI nacionalinės teisės nustatyta tvarka ir sąlygomis pasinaudotų savo vykdymo užtikrinimo įgaliojimais, kurie joms suteikti kitais nacionaliniais įstatymais, nei tie, kuriais įgyvendinamos atitinkamos ES direktyvos.

4.10.4 Sankcijos

[BPM reglamento 9 ir 18 straipsniai](#)

[BPM pagrindų reglamento 120–137 straipsniai](#)

[Tarybos reglamentas dėl ECB teisių taikyti sankcijas \(EB/2532/98\)](#)

Sankcijomis siekiama nubausti prižiūrimus subjektus už prudencinių reikalavimų nesilaikymą ir atgrasyti prižiūrimą subjektą, jo vadovus ir visą bankų sistemą nuo pažeidimų darymo. Sankcijų skyrimo procedūros gali būti pradėtos ne tik esamų pažeidimų atveju, bet ir po to, kai pažeidimas nustoja būti vykdomas, su sąlyga, kad nėra pasibaigęs sankcijų skyrimo senaties terminas. Kaip nustatyta BPM reglamento 18 straipsnyje, ECB turi teisę skirti administracines sankcijas.

Teisės taikyti sankcijas pasidalijimas tarp ECB ir NKI

ECB gali skirti pinigines sankcijas svarbioms įstaigoms, pažeidusioms tiesiogiai taikomus ES teisės aktus, įskaitant ECB sprendimus ar reglamentus. ECB gali skirti sankcijas ir mažiau svarbioms įstaigoms už ECB reglamentų arba sprendimų pažeidimus ir nustatyti joms tam tikrus įpareigojimus ECB atžvilgiu.

Kalbant apie svarbių įstaigų padarytus pažeidimus, jeigu pažeidžiami nacionalinės teisės aktai, kuriais įgyvendinamos ES direktyvos, jeigu pažeidimus padaro fiziniai asmenys arba jeigu už pažeidimą skiriama nepiniginė bauda, ECB gali reikalauti, kad atitinkama NKI pradėtų sankcijų skyrimo procedūrą. NKI vykdo tokias procedūras ir nusprendžia, kokia bauda turi būti paskirta pagal atitinkamus nacionalinės teisės aktus.

Nepriklausomas tyrimų skyrius

Siekdamas užtikrinti, kad būtų laikomasi prudencinių taisyklių ir jomis remiantis priimtų sprendimų, ECB įsteigė nepriklausomą tyrimų skyrių, kurio užduotys priklauso Vykdymo užtikrinimo ir sankcijų skyriaus kompetencijai.

Nepriklausomas tyrimų skyrius tiria įtariamus svarbių įstaigų padarytus tiesiogiai taikomų ES teisės aktų, taip pat ECB reglamentų ir priežiūros sprendimų, pažeidimus.

Jis vykdo tyrimus, įgyvendina svarbių įstaigų teisę būti išklaustyti ir – tais atvejais, kai manoma, kad turi būti skiriama administracinė sankcija – rengia pasiūlymą Priėžiūros valdybai dėl galutinio sprendimo projekto.

Jeigu sprendimai dėl sankcijų turi būti priimami nacionaliniu lygmeniu (t. y. dėl nacionalinės teisės aktų, kuriais įgyvendinamos ES direktyvos, pažeidimų, fizinių asmenų padarytų pažeidimų arba pažeidimų, už kuriuos taikomos nepiniginės sankcijos), tyrimų skyrius parengia siūlymą dėl ECB galutinio sprendimo projekto, kuriuo prašoma, kad atitinkama NKI pradėtų atitinkamas procedūras.

Tyrimas

Jei tyrimų skyrius informuojamas apie įtariamą pažeidimą, jis turi teisę pradėti tyrimą. Vykdydamas šią funkciją, tyrimų skyrius gali naudotis BPM reglamentu ECB suteiktais įgaliojimais, t. y. pareikalauti papildomų dokumentų, tikrinti atitinkamas buhalterines knygas ir dokumentus, prašyti paaiškinimų, rengti susitikimus ir vykdyti patikrinimus vietoje. Tyrimų skyrius taip pat gali paprašyti NKI, pateikdamas joms nurodymą, pasinaudoti jų tyrimo įgaliojimais pagal taikytiną nacionalinę teisę.

Remdamasis surinktais įrodymais tyrimų skyrius įvertina, ar įtarimai dėl galimų pažeidimų yra pagrįsti. Tyrimų skyriui padarius išvadą, kad pažeidimo nebuvo ar kad nepakanka įrodymų, tyrimas nutraukiamas.

Klausymai

Atlikęs tyrimą, tyrimų skyrius gali inicijuoti sankcijų skyrimo procedūras tam svarbiam prižiūrimam subjektui pateikdamas prieštaravimų pareiškimą. Prižiūrimam subjektui suteikiama galimybė pateikti savo pastabų dėl faktų, tyrimų skyriaus pareikštų prieštaravimų ir numatomos baudos dydžio. Tyrimų skyrius taip pat gali pakviesti prižiūrimo subjekto atstovus į žodinį klausymą.

ECB skiriamos sankcijos

Piniginės sankcijos, kurias gali skirti ECB, gali būti iki dviejų kartų didesnės, negu padarius pažeidimą gauto pelno arba patirto nuostolio suma, arba iki 10 % prižiūrimo subjekto bendrųjų metinių pajamų, gautų per praėjusius finansinius metus.

Priimdamas sprendimą dėl sankcijos dydžio, ECB taiko savo [vadovą dėl administracinių piniginių sankcijų nustatymo metodo](#). Paskirtos baudos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios.

Paskelbimas

ECB skirtos administracinės sankcijos skelbiamos ECB Bankų priežiūros tarnybos interneto svetainėje. Tačiau jos gali būti skelbiamos anonimizuoti arba paskelbimas gali būti atidėtas, jei i) jis keltų pavojų finansų rinkų stabilumui arba vykstančiam nusikalstamų veikų tyrimui ir ii) būtų nustatyta, kad jis padarytų neproporcingą žalą atitinkamam asmeniui.

4.10.5 Pranešimų apie pažeidimus sistema

BPM reglamento 23 straipsnis

BPM pagrindų reglamento 36–38 straipsniai

ECB yra įdiegęs pranešimų apie pažeidimus sistemą, tad bet kuris asmuo, pagrįstai įtariantis, kad prižiūrimas subjektas ar kompetentinga institucija pažeidė atitinkamą ES teisės aktą, gerų norų vedamas gali apie tai pranešti ECB. Pranešimai yra tinkamai apsaugoti, t. y. visi tiek pranešimą teikiančio, tiek tariamai pažeidimą įvykdžiusio asmens duomenys saugomi pagal Reglamento (EB) Nr. 45/2001 reikalavimus dėl duomenų apsaugos ir konfidencialumo. Negavus atskiro išankstinio tokį pranešimą pateikuso asmens sutikimo, jo tapatybė neatskleidžiama, nebent tapatybę atskleisti privaloma teismo sprendimu vykdant tolesnį tyrimą arba vėliau, pradėjus teismo procesą.

Pranešimų apie pažeidimus pateikimas

Pranešti apie pažeidimus Europos bankų priežiūros sistemoje galima keliais būdais:

1. ECB Bankų priežiūros tarnybos interneto svetainėje galima užpildyti [internetinę formą](#). Ji automatiškai persiunčiama tiesiai Vykdyto užtikrinimo ir sankcijų skyriui. Pranešti ECB apie įtariamus pažeidimus galima ne tik per šį specialiai tam skirtą kanalą, bet ir kitais būdais (pvz., laišku).
2. NKI taip pat turi įdiegtas sistemas, per kurias galima informuoti apie įtariamus pažeidimus.

ECB nagrinėja pranešimus apie įtariamus svarbių įstaigų padarytus atitinkamų ES teisės aktų arba nacionalinės teisės aktų, kuriais įgyvendinamos ES direktyvos, pažeidimus, susijusius su ECB pavestais priežiūros uždaviniais. ECB taip pat nagrinėja pranešimus apie įtariamus mažiau svarbių įstaigų padarytus ECB reglamentų ar sprendimų, kuriuose nustatyti šių įstaigų įpareigojimai ECB atžvilgiu, pažeidimus.

NKI nagrinėja pranešimus apie įtariamus mažiau svarbių įstaigų padarytus pažeidimus, kurie nėra ECB reglamentų ar sprendimų, kuriuose nustatyti šių įstaigų įpareigojimai ECB atžvilgiu, pažeidimai.

ECB ir NKI vieni kitiems persiunčia gautus pranešimus pagal savo kompetenciją. Tai daroma neatskleidžiant pranešimą pateikuso asmens tapatybės, nebent asmuo yra davęs atskirą sutikimą. Be to, ECB keičiasi informacija su NKI apie tolesnių veiksmų, susijusių su NKI persiųstais ar iš jų gautais pranešimais, rezultatus.

Pranešimų apie pažeidimus nagrinėjimas ir tolesni veiksmai

ECB kompetencijai priskiriamus pranešimus nagrinėja Vykdyto užtikrinimo ir sankcijų skyrius, kuris, kai reikia, perduoda tokiuose pranešimuose pateiktą informaciją atitinkamoms JPG ar kitų atitinkamų ECB veiklos sričių padaliniams, kad šie imtųsi tolesnių veiksmų. Pranešimai apie pažeidimus priklauso ECB kompetencijai, todėl juos vertina ECB, jeigu i) jie yra susiję su NKI, ECB ar prižiūrimu subjektu ir ii) yra pateikti dėl įtariamo tam tikrų ES teisės aktų ar nacionalinės teisės aktų, kuriais įgyvendinamos ES direktyvos, pažeidimo.

4.10.6 Nusikalstamos veikos

BPM pagrindų reglamento
136 straipsnis

ECB sprendimas dėl konfidencialios
informacijos atskleidimo atliekant
ikiteisminius tyrimus (ECB/2016/19)

Jeigu ECB, vykdydamas BPM reglamentu jam pavestus uždavinius, turi pagrindo įtarti, kad galėjo būti įvykdyta nusikalstama veika, jis privalo reikalauti, kad atitinkama NKI perduotų šį klausimą atitinkamoms institucijoms iširti ir prireikus pradėti baudžiamąjį procesą.

4.11 Institucinių užtikrinimo sistemų tinkamumo įvertinimas ir stebėseną

BPM reglamento 6 straipsnio
1 dalis ir 6 straipsnio 5 dalies
c punktas

KRR 113 straipsnio 7 dalis

ECB gairės, kuriose nustatomi
vertinimo koordinavimo ir IUS,
kurias sudaro svarbios ir mažiau
svarbios kredito įstaigos,
stebėsenos principai
(ECB/2016/37)

ECB vadovas dėl IUS pripažinimo
rizikos ribojimo tikslais metodikos

Pagal KRR apibrėžtą institucinė užtikrinimo sistema (IUS) yra sutartimi arba įstatais nustatytas susitarimas prisiimti įsipareigojimus prireikus saugoti savo įstaigas nares ir visų pirma užtikrinti jų likvidumą bei mokumą, kad būtų išvengta bankroto. Pagal KRR nustatytas sąlygas kompetentingos institucijos gali atleisti IUS įstaigas nares nuo prievolės taikyti tam tikrus prudenčius reikalavimus arba leisti IUS įstaigoms narėms taikyti tam tikras išlygas, kaip tai numatyta ECB vadove dėl institucinių užtikrinimo sistemų pripažinimo rizikos ribojimo tikslais metodikos. KRR nustatyta, kad, išskyrus pozicijas, dėl kurių susidaro bendro 1 lygio nuosavo kapitalo, papildomo 1 lygio kapitalo ir 2 lygio kapitalo straipsniai, kompetentinga institucija gali kredito įstaigoms duoti leidimą taikyti 0 % rizikos koeficientą pozicijoms su sandorio šalimis, kurios yra tos pačios IUS narės. Tai yra pagrindinė nuostata dėl IUS tinkamumo prudenčios priežiūros tikslais. Bendri kriterijai, pagal kuriuos vertinamas IUS tinkamumas, konkrečiau aprašyti pirmiau minėtame ECB vadove.

Kartais tai pačiai IUS priklauso ir svarbios įstaigos, kurių priežiūrą vykdo ECB, ir mažiau svarbios įstaigos, kurių priežiūrą vykdo NKI. Gavę prašymą iš naujos IUS, kuriai priklauso ir svarbios, ir mažiau svarbios įstaigos, ECB ir atitinkama NKI turi kartu įvertinti, ar šiai IUS gali būti taikomos KRR įtvirtintos lengvatinės sąlygos ir ar atitinkama kompetentinga institucija gali atskiroms IUS narėms suteikti leidimus ir leisti taikyti išimtis. ECB ir atitinkama už tiesioginę IUS narių priežiūrą atsakinga NKI turėtų koordinuoti jų vykdomą stebėseną, kad užtikrintų, jog IUS tinkamumo įvertinimo kriterijai ir atitinkamos išimtys būtų taikomi nuosekliai visoje Europos bankų priežiūros sistemoje / atitinkamiems prižiūrimiems subjektams. Šis procesas išsamiau aprašytas pirmiau paminėtame ECB vadove.

5 Mažiau svarbių įstaigų priežiūra

Kaip nustatyta BPM reglamente, ECB yra atsakingas už veiksmingą ir nuoseklų Bendro taisyklių sąvado ir Europos Sąjungos rizikos ribojimu pagrįstos visų atitinkamų valstybių narių įstaigų priežiūros politikos įgyvendinimą.

BPM pagrindų reglamente nustatyta taikytina praktinė tvarka ir BPM reglamentu apibrėžta bendradarbiavimo BPM sistema konkrečiai nurodant, kaip ECB ir nacionalinėms kompetentingoms institucijoms paskirstoma atsakomybė už įstaigų priežiūrą.

ECB patikėta tiesioginė svarbių įstaigų (SĮ) priežiūra. NKI yra visiškai atsakingos už tiesioginę mažiau svarbių įstaigų (MSĮ) priežiūrą ir ją vykdo glaudžiai bendradarbiaudamos su ECB, kuris savo ruožtu yra atsakingas už priežiūrinę stebėseną.

Vykdydamas priežiūrinės stebėsenos įgaliojimus ECB užtikrina, kad NKI vykdoma priežiūros veikla atitiktų aukštus priežiūros standartus ir sudarytų vienodas sąlygas. Įgyvendindamas šią funkciją ECB vadovaujasi proporcingumo principu, pagal kurį priežiūrinė stebėseną vykdoma atsižvelgiant į kiekvienos MSĮ rizikos profilį ir galimą poveikį finansiniam stabilumui.

5.1 Stebėseną

[BPM reglamento 6 straipsnis](#)

[BPM pagrindų reglamento VII dalis](#)

[BPM pagrindų reglamento 19–21 straipsniai, 31 straipsnio 1 dalis, 43 straipsnio 4 dalis, 52, 99–100, 103 ir 135 straipsniai](#)

[BPM reglamento 30 straipsnio 2 ir 7 dalys ir 34 straipsnio 1 dalis](#)

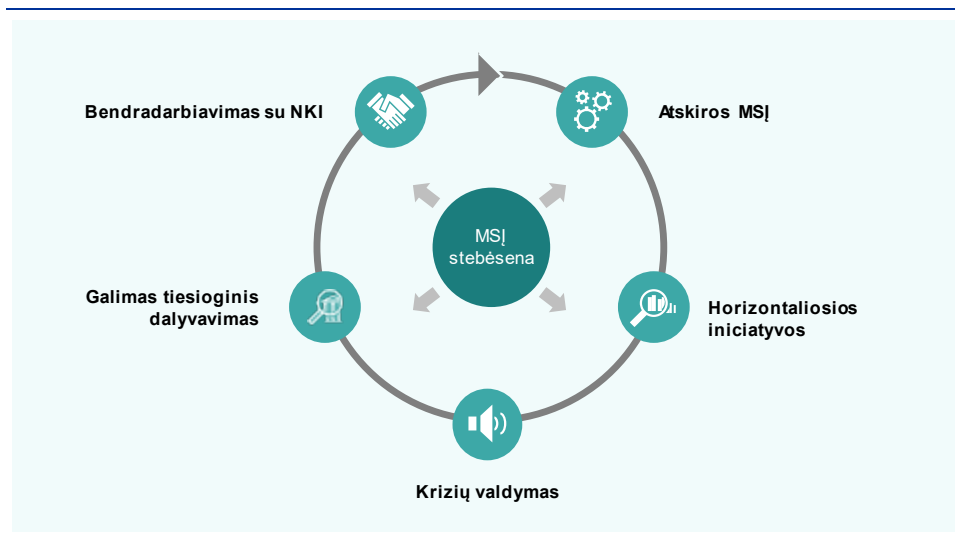
Siekdamas užtikrinti aukštus priežiūros standartus visame BPM, vykdydamas stebėseną ECB gali naudotis įvairiomis priemonėmis. Tai:

1. nuolatinis ECB ir NKI bendradarbiavimas ir reguliarus bendravimas techniniu ir valdymo lygmenimis (išsamesnė informacija pateikta 5.1.1 skirsnyje);
2. atskirų MSĮ ir MSĮ grupių ir (arba) sektorių priežiūrinė stebėseną (išsamesnė informacija pateikta 5.1.2 skirsnyje);
3. aktualių priežiūros klausimų analizė įvairiose šalyse (išsamesnė informacija pateikta 5.1.3 skirsnyje).

Priežiūrinės stebėsenos veikla siekiama skatinti nuosekliai taikyti aukštus priežiūros standartus atsižvelgiant į BPM reglamente nustatytus tikslus.

18 pav.

Specializuotųjų įstaigų ir mažiau svarbiųjų įstaigų generalinio direktorato vykdoma MSĮ stebėsenos veikla

5.1.1 Bendradarbiavimas su NKI

Kad MSĮ priežiūra būtų veiksminga ir efektyvi, labai svarbus atviras ir nuolatinis ECB ir NKI bendradarbiavimas.

Reguliarus ECB ir NKI bendravimas yra vienas svarbiausių MSĮ priežiūros elementų. Atsižvelgiant į konkrečius poreikius, toks bendravimas gali būti organizuojamas įvairiais formatais ir skirtingu dažnumu. Dažniausia ECB ir NKI bendravimo forma – tai techninio ir vidurinėsios grandies vadovų lygio susitikimai internetu ir vietoje. Be to, reguliariai organizuojami vyresniajai vadovybei skirti praktiniai seminarai ir (arba) konferencijos. Visas toks bendravimas gali būti daugiašalis, t. y. jame gali dalyvauti visos NKI. Vyresniosios vadovybės tinklo susitikimai, kuriuose ECB ir visų NKI atstovai aptaria aktualius su MSĮ priežiūra susijusius klausimus ir priima atitinkamus sprendimus yra vienas iš tokio daugiašalio bendradarbiavimo pavyzdžių.

Siekiant skatinti NKI ir ECB bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija, kitos bendradarbiavimo formos gali būti bendra priežiūros veikla ir darbuotojų mainai. Be to, veiksmingas ir efektyvus keitimasis informacija ir duomenimis apie NKI vykdomą MSĮ priežiūros veiklą leidžia ECB kaupti gerą patirtį ir ja dalytis.

5.1.2 Individuali stebėseną ir proporcingumo principas

BPM reglamento 6 straipsnis, 12 straipsnio 1 dalis ir 31 straipsnio 2 dalis

BPM pagrindų reglamento 96–98 straipsniai

ECB gairės dėl vertinimo koordinavimo principų ir dėl IUS, kurias sudaro svarbios ir mažiau svarbios kredito įstaigos, stebėsenos principų (ECB/2016/37)

ECB gairės dėl IUS pripažinimo metodo (ECB/2016/38)

ECB vykdo tam tikrą veiklą, kad išanalizuotų padėtį atskirose MSĮ, tačiau NKI atsakomybė už tiesioginę mažiau svarbių įstaigų priežiūrą dėl to nesumažėja. Šiai veiklai ypač naudingos specialiai parengtos ir (arba) specifinės duomenų priemonės ir nuolatinis dialogas su NKI. NKI pranešimai yra vienas iš tipinių oficialaus ECB ir NKI bendravimo MSĮ klausimais pavyzdžių. Pranešimai – tai rašytiniai dokumentai ir (arba) šablonai, kuriuos NKI siunčia ECB. ECB gauna ir vertina NKI pranešimus (išsamiau aprašyta 2 intarpe) ir pateikia savo nuomonę, kaip tai numatyta pagal BPM reglamentą ir BPM pagrindų reglamentą. Pareikšdamas nuomonę ECB siekia išreikšti savo požiūrį į tai, kaip atitinkama NKI galėtų arba turėtų nagrinėti konkretų atvejį.

Stebėsenos veikla vykdoma vadovaujantis proporcingumo principu. Tai reiškia, kad atskiroms MSĮ teikiama pirmenybė atsižvelgiant į jų rizikos profilį ir svarbą. Atitinkamai pritaikomas su konkrečia įstaiga ir sektoriumi susijusios stebėsenos veiklos intensyvumas, įskaitant ir šiai veiklai skiriamus išteklius. Prioritetai yra nustatomi pagal rizikos vertinimo pagrįstą metodiką, pagal kurią MSĮ ir MSĮ sektoriai klasifikuojami pagal jų rizikingumą ir (arba) sisteminį poveikį, kaip aprašyta 1 intarpe.

Pablogėjus įstaigos finansinei padėčiai, ECB dalyvavimas vykdant konkrečių MSĮ stebėseną gali tapti intensyvesnis. Taip gali atsitikti kritinių situacijų atveju (išsamiau aprašyta 5.1.4 skirsnyje) arba kai ECB tiesiogiai perima priežiūrą (išsamiau aprašyta 5.1.5 skirsnyje).

BPM pagrindų reglamento IV ir VII dalys

BPM reglamento 6 straipsnis

ECB reglamentas dėl priežiūros finansinės informacijos teikimo (ECB/2015/13)

1 intarpas

MSĮ klasifikavimo sistema

Kaip jau minėta, ECB vykdant stebėsenos funkciją, be kita ko, vadovujamasi proporcingumo principu. Stebėsenos intensyvumą lemia kiekvienai įstaigai teikiamo prioriteto lygis, jos rizikos pobūdis ir svarba BPM. MSĮ prioriteto lygio nustatymo procesas grindžiamas klasifikavimo sistema ir jį lemia šie du pagrindiniai veiksniai: i) galimas MSĮ žlugimo poveikis nacionalinės arba visos zonos finansų sistemos stabilumui ir ii) įstaigai būdinga rizika. ECB kasmet vertina poveikį ir analizuoja keletą kiekvienos įstaigos rodiklių, pavyzdžiui, dydį, svarbą vietoje ekonomikai, tarpvalstybinę veiklą ir verslo modelį. Didžiausią galimą poveikį sistemai turinčios MSĮ klasifikuojamos kaip „didelio poveikio MSĮ“. Tačiau kiekvienos MSĮ rizikos profilis ir (arba) jai būdinga rizika vertinama kas ketvirtį. MSĮ, kurios laikomos rizikingiausiomis, apibūdinamos kaip „didelės rizikos MSĮ“.

---

2 intarpas

Gairės dėl NKI taikomų pranešimo reikalavimų

Kaip minėta pirmiau, NKI pranešimai yra pagrindinė priemonė įgyvendinant ECB įgaliojimus, susijusius su MSĮ stebėseną. Jais užtikrinamas savalaikis ir veiksmingas keitimasis informacija apie svarbius atskirų MSĮ padėties pokyčius. Pranešimai – tai oficialūs rašytiniai dokumentai, kuriuos,

susiklosčius tam tikroms aplinkybėms, NKI oficialiai pateikia ECB. Pavyzdžiui, didelio poveikio ir (arba) didelės rizikos MSĮ atveju NKI turėtų nusiųsti pranešimą ECB ankstyvame bet kokių svarbių priežiūros procedūrų ir (arba) reikšmingų priežiūros sprendimų projektų etape. Pagal iš anksto nustatytus kriterijus NKI privalo informuoti ECB: i) apie bet kokią atskirų MSĮ finansinės būklės pablogėjimą, neatsižvelgiant į jų klasifikaciją, ir ii) apie teikiamas metines ir pusmečio *ex post* ataskaitas.

5.1.3 Teminės peržiūros ir horizontaliosios nuodugnios analizės

Be pirmiau minėtos veiklos, ECB, glaudžiai bendradarbiaudamas su NKI, atlieka MSĮ sektorių ir NKI priežiūros praktikos temines peržiūras ir nuodugnias analizes. Atliekant šias peržiūras daugiausia dėmesio paprastai skiriama konkrečioms rizikos sritims, pavyzdžiui, kapitalo, kredito, valdymo, IT, klimato ir aplinkos rizikai. Jos paprastai derinamos su atitinkamais priežiūros prioritetais ir su Sąj susijusiu vykdomu darbu. Šios peržiūros ir nuodugnios analizės dažnai atliekamos visose šalyse, kad būtų galima atlikti lyginamąją analizę BPM lygmeniu. Remiantis tokios analizės rezultatais galima geriau nustatyti atitinkamą NKI priežiūros praktiką ir MSĮ sektoriuose besiformuojančią riziką. Be to, pagerinamas keitimasis informacija ir dalijimasis gerąja priežiūros praktika.

19 paveikslas

Horizontaliosios iniciatyvos, orientuotos į tam tikrą riziką

5.1.4 ECB vaidmuo valdant krizes

Pagal BPM pagrindų reglamentą atsakomybė už MSĮ valdymą krizės metu tenka NKI ir kitoms kompetentingoms nacionalinio lygmens institucijoms. Vis dėlto valdant bet

kokią su MSĮ susijusią kritinę situaciją, reikia intensyviau keisti informacija ir koordinuoti įvairių suinteresuotųjų subjektų veiksmus, įtraukiant ne tik ECB ir NKI, bet ir kitas institucijas, įskaitant nacionalinę pertvarkymo instituciją ir Bendrą pertvarkymo valdybą. Ir nors NKI, kaip tiesioginė MSĮ priežiūros institucija, vis dar yra atsakinga už priežiūros sprendimų priėmimą, ECB yra kompetentinga institucija, priimanči sprendimus dėl bendrųjų procedūrų, pavyzdžiui, dėl bankų veiklos leidimų panaikinimo.

20 paveikslas

Pagrindinė atsakomybė už krizių valdymą

5.1.5 Galimas tiesioginis ECB dalyvavimas

BPM reglamento 6 straipsnio 4 dalis, 5 dalies b punktas ir 7 dalis

BPM pagrindų reglamento 67–69 straipsniai

BPM pagrindų reglamento IV dalis

Pagal BPM reglamentą ir BPM pagrindų reglamentą ECB turi teisę išplėsti savo stebėsenos veiklą, pavyzdžiui, rinkti duomenis tiesiogiai iš atskirų MSĮ, dalyvauti ir (arba) atlikti patikrinimus vietoje. Tačiau tam tikrais konkrečiais atvejais ir kaip numatyta BPM pagrindų reglamente, ECB gali dalyvauti ir vykdant tiesioginę MSĮ priežiūrą. Tokie atvejai apima priežiūros veiklos perėmimą siekiant užtikrinti nuoseklią aukštų priežiūros standartų taikymą arba imantis tolesnių veiksmų gavus konkretų NKI prašymą. ECB taip pat prisiima atsakomybę už tiesioginę priežiūrą, jeigu atlikus svarbos įvertinimą MSĮ priskiriama prie SĮ kategorijos.

Europos Centrinis Bankas, 2024 m.

Pašto adresas 60640 Frankfurtas prie Maino, Vokietija
Telefonas +49 69 1344 0
Svetainė www.bankingsupervision.europa.eu

Visos teisės saugomos. Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.

Dėl terminų ir santrumpų žr. [BPM glosarijų](#) (tik anglų k.).

PDF ISBN 978-92-899-6322-0, doi:10.2866/114, QB-05-23-429-LT-N